

§ 1 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i konstitutionsutskottet skulle utökas från 27 till 28.

Kammaren medgav denna utökning.

§ 2 Val av extra suppleant

Val av extra suppleant i konstitutionsutskottet företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i konstitutionsutskottet

Niclas Malmberg (MP)

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2016/17:10 för tisdagen den 15 november i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från utbildningsutskottet.

§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2016/17:116

Till riksdagen

Interpellation 2016/17:116 En fossilfri fordonsflotta

av Jesper Skalberg Karlsson (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 20 december 2016.

Prot. 2016/17:33
23 november

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 21 november 2016
Näringsdepartementet
Anna Johansson (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

§ 5 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till finansutskottet:
RiR 2016:27 Granskning av budgetpropositionen för 2017

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2016/17:45 till trafikutskottet

Skrivelser
2016/17:10 till arbetsmarknadsutskottet
2016/17:40 till finansutskottet

§ 7 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Skatteutskottets betänkanden
2016/17:SkU7 Ändrade regler om beskattningsinträde vid fusion och fission
2016/17:SkU8 Ny definition av fastighetsbegreppet i mervärdesskattelagen

Utbildningsutskottets betänkanden
2016/17:UbU5 En stärkt yrkeshögskola
2016/17:UbU6 Rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux

*Statens budget 2017
Rambeslutet*

§ 8 Statens budget 2017 Rambeslutet

Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU1
Statens budget 2017 Rambeslutet (prop. 2016/17:1 delvis och skr. 2015/16:179)
föredrogs.

Anf. 1 ULF KRISTERSSON (M):

Fru talman! Efter brexit i Storbritannien följde Donald Trump i USA, och snart kommer fler viktiga politiska avgöranden. Det är val i Italien,

Frankrike, Österrike och Nederländerna som kan påverka Europas ekonomiska och politiska karta. Konsekvenserna är osäkra, men en sak är säker: Insatsen har höjts för alla länder som värnar en öppen marknadsekonomi byggd på frihandel och tätt internationellt samarbete.

När de politiska riskerna i världsekonomin ökar, samtidigt som västvärldens centralbanker nästan helt har uttömt sina penningpolitiska verktyg, måste Sverige ha egna finansiella muskler för att kunna möta nästa lågkonjunktur. Det är det enkla men viktiga skälet till att vi är så måna om överskott och välskötta offentliga finanser.

Den globala ekonomin ger oss bättre och billigare – ofta digitaliserade – produkter, som konsumerar mindre energi och råvaror. Den lyfter miljoner människor ur fattigdom, och den kopplar ihop företag och konsumenter över hela världen. Den skapar dessutom otroliga förutsättningar för ett litet land med stora exportföretag.

Men globaliseringen är inte enkelriktad. Det är inte längre bara svenska företag som erövrar Kina; i dag erövrar också kinesiska företag Sverige. Konkurrenten är tuffare. Sverige måste bli vassare. Och det krävs nya lösningar för att fler människor ska bli framgångsrika i denna nya värld.

Jag tror, fru talman, på denna öppna, internationella framtid för Sverige – dels för att den innebär enorma möjligheter för människor som vill något, dels för att det är så vårt land i över 100 år har kunnat bygga det välstånd vi har. Vi är inte en hel kontinent. Vi behöver andra, och det är bra att andra också behöver oss.

Men om inte vi som tror på detta kan övertyga människor om att fördelarna med globaliseringen är större än nackdelarna är det alltså inte i första hand väljarna som har ett politiskt problem. Jag tror att vi har ett allt större bekymmer med tilliten i svensk politik. Sverige glider nu sakta isär, men ingen tar verkligt ansvar för detta. Ekonomin är global. Politiken blir alltmer global. Men demokratin är lokal och består av människor av kött och blod. Det finns allt mindre utrymme för mätta och belåtna partier och politiker, eller för dem som mest vill ha makten av ren tradition.

Fru talman! Varje försök att lösa Sveriges framtidsproblem utan stor respekt för alla dem som går till jobbet varje morgon, och för dem som satsar sina pengar och sitt engagemang i att bygga upp ett nytt företag, är dömt att misslyckas. Det är företagsamma människor, som tar helt ansvar för sig själva och delat ansvar för sin stad och sitt land, som har byggt Sveriges välstånd. Den andan i Sverige behövs nu mer än någonsin. Men den uppstår inte i ett tomrum. Tillit och respekt är lätt att radera men svårt att bygga upp igen.

Fru talman! Sverige står inför stora problem som inte får lamslå oss men som måste mana till eftertanke och handling, för det kan inte fortsätta så här.

För det första missköter regeringen de offentliga finanserna. När Sverige går in i en högkonjunktur ökar regeringen underskotten i stället för att spara för sämre tider. Det är dålig politik för en liten ekonomi i en värld med stora risker. Senast i går kom den fjärde expertrapporten som påpekar att regeringen helt enkelt gör fel.

För det andra behövs en regering som tar tag i integrationsproblemen. Om Sverige ska klara av att bli ett bra land, både för dem som alltid har bott här och för dem som är rätt nya, kan det inte tillåtas ta åtta år innan ens hälften av de nyanlända har någon form av jobb. Sverige behöver

Prot. 2016/17:33
23 november

Statens budget 2017
Rambeslutet

många tiotusentals enkla jobb för många att starta arbetslivet med – inte några få motvilliga tusen.

Mindre än 5 procent av regeringens utlovade arbetsmarknadsåtgärder har vidtagits efter halva mandatperioden. Snabbspåren har inte kommit igång. Arbetsförmedlingen saknar avtal för ett stort antal bristutbildningar. I stället för att ta detta på allvar bortförklarar regeringen utanförskapets höga siffror med ”influensa”.

För det tredje tror jag inte att regeringen inser vidden av den svenska skolans problem. Var sjunde elev lämnar grundskolan utan gymnasiebehörighet. Bland de barn som kommer till Sverige efter skolstart är det ännu värre: fler än hälften.

Många kommunala skolor är utmärkta, men av de 50 sämsta skolorna i Sverige är 44 kommunala. Ändå är det bara en enda skolfråga som verkligen fångar regeringens uppmärksamhet: den om att förbjuda all vinst i friskoleföretag. Regeringen låtsas nu bekymra sig över friskolornas resultaträkningar, men alla vet att de egentligen är emot själva valfriheten.

För det fjärde har regeringen redan nu höjt skatterna på jobb och företagande med 40 miljarder denna mandatperiod. För varje krona regeringen satsar på företagen tar man 10 kronor tillbaka i skatt. Då är alla samordnare, processledare, råd och delegationer en rätt klen tröst i någon ödlig korridor på Näringsdepartementet.

Nu är ännu mer på väg: Entreprenörsskatt, bankskatt, lastbilsskatt, flygskatt, bensinskatt och höjda marginalskatter kommer att kosta företagen ytterligare ungefär 20 miljarder kronor. Till skillnad från alla regeringens politiska artigheter före valet är detta något man kan räkna på efter valet. Det imponerar inte. Det kommer inte att öka entreprenörskapet i Sverige. Det kommer att driva investeringar utomlands. Sällan har en regering så fort konsumerat så mycket förtroendekapital hos så många företagare i Sverige.

Fru talman! Man måste kunna ställa minst fyra krav på en seriös regering, oavsett dess politiska färg:

Regeringen måste förstå vad som händer i omvärlden, ta in det och reagera på vad som ska ske i Sverige.

Regeringen måste förstå vilka problem vi själva har, skapade av oss själva.

Regeringen måste kunna skilja stora frågor från små.

Och regeringen måste ha en plan för Sveriges framtid.

Det är svårt att regera, och ingen regering är felfri. Men man måste ha en idé om vart Sverige ska och hur vi skulle kunna nå dit. Och den måste vara lite längre än texten på ett första maj-plakat. Den plan som Moderaterna har presenterat rymmer inga hemliga ingredienser som i ett trollslag löser alla problem, för sådana finns inte. Hade det varit lätt att göra allt rätt hade någon gjort det för länge sedan. Men vår plan för ett starkare Sverige i en orolig omvärld hänger ihop och har en riktning framåt.

Den handlar om att ett kärvt ansvar för ekonomin är nyckeln till en långsiktigt hållbar välfärdspolitik. Därför sparar vi 11 miljarder kronor nu och har en budget i balans i stället för en med underskott.

Den handlar om att inte acceptera dåliga skolor, oavsett vem som driver dem och oavsett om eleverna vill bli kärnfysiker, kemilärare eller driva kemptvätt. Alla skolor ska vara bra. Varken kommuner eller företag ska ha

rätten att driva dåliga skolor. Och kraven på elever, oavsett bakgrund, att göra allt de kan för att lyckas i skolan måste också skärpas.

Sammanlagt satsar vi 60 miljarder kronor på skolan och på den kommunala välfärden från 2017 till 2020. Det är 20 miljarder kronor mer än regeringen. Vi tror att pengar har betydelse, men vi tror inte att pengar är allt.

Vår plan bygger på insikten att arbete och ansträngning alltid måste löna sig. Vi vill ha höjda krav på att alla som kan också ska försörja sig själva. Vi vill ha lägre trösklar in på arbetsmarknaden och starkare drivkrafter till eget arbete. En viktig princip är att alla som lever främst på bidrag ska söka jobb i hela landet. En annan är att det alltid ska löna sig att gå från socialbidrag till arbete. Så är det faktiskt inte i dag.

Fru talman! Ett land med höga framtidsambitioner måste ha höga förväntningar på alla som bor och verkar här. Sverige måste sluta tro att problem löser sig själva eller bara genom att man säger vackra saker. Ingen talar för att Sveriges nuvarande bekymmer plötsligt en dag bara är borta. Inget talar heller för att de skulle vara olösbara.

Vi måste bättre belöna människor som anstränger sig och stå upp för ett samhällskontrakt där alla som försöker ska ha en ärlig chans att nå hur långt som helst i vårt land. Där är Sverige inte än. Men ett parti med ambitionen att leda Sverige behöver en plan för att nå just dit.
(Applåder)

Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Den migrationspolitiska reform som Moderaterna drev igenom 2011 fick minst sagt ödesdigra konsekvenser för Sverige, framför allt för de svenska skattebetalarna, som tvingades betala för det hela. Sverige blev i samband med detta ett extremt land i dessa avseenden – vi stack ut ordentligt från resten av EU och vållade bekymmer för våra grannländer. Följderna av detta kommer att märkas under lång tid framöver.

I Migrationsverkets senaste prognos från oktober kan vi å ena sidan se att asylinvandringen minskar något. Samtidigt prognostiseras dock att antalet nya så kallade anknytningsärenden, det vill säga anhöriginvandrare, kommer att öka till rekordnivå – 307 000 individer fram till år 2020, det vill säga under en fyraårsperiod. Jag har några frågor med anledning av det:

1. Har Moderaterna några reformförslag för att minska detta antal, eller tror man att ytterligare 307 000 individer inte kommer att medföra ytterligare påfrestningar på vård, skola och omsorg eller bostads- och arbetsmarknaden?
2. I den mån man har några förslag, har man då någon plan för hur dessa ska synkas med övriga allianspartier, med tanke på att de snarast vill öka invandringen ytterligare?
3. I den mån man har en plan att bli överens, avser man att berätta det för väljarna före eller efter nästa val?

Prot. 2016/17:33
23 november

Statens budget 2017
Rambeslutet

Anf. 3 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Vi har flera gånger sagt att vi kommer att lägga fram ett gemensamt valmanifest före nästa val eftersom vi har en gemensam ambition att ta ansvar för Sverige. Där är vi inte än, som bekant. Det är 2016 just nu. Detta kommer före nästa val. Det kommer att inkludera de stora frågorna.

Jag tror inte det har undgått Oscar Sjöstedt att vi har lagt om migrationspolitiken rätt ordentligt. Vi har gjort det själva. Vi har också gjort det i Sverige. Vi har medverkat till en rätt rejäl förändring. Det var absolut nödvändigt. Det var en extrem situation innan vi hade flyktingvågen i världen. Det blev en extrem anspänning på Sverige under den perioden. Det fanns goda skäl att lägga om.

Jag är övertygad om att den omläggningen är permanent. Den kommer inte att förändras. Jag tror dessutom att den riktigt stora uppgiften just nu – och den illustrerar egentligen ett mycket längre problem – är att det är för svårt att komma in och bli självförsörjande i Sverige. Jag är övertygad om att det finns många människor från olika delar av världen som ska vara i Sverige och bygga sitt eget liv här. Det ska ske på korrekta sätt. Sverige ska ta ett rimligt ansvar i världen, men framför allt måste människor som kommer till Sverige försörja sig själva. Där måste fokus ligga just nu.

Anf. 4 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Av naturliga skäl känner jag inte något jättestort förtroende för Moderaternas invandringspolitik, och då menar jag inte nödvändigtvis de förslag som ni har lagt i sak. Många av dessa är som bekant direkta plagiat från mitt eget parti. Det bjuder vi givetvis på. Men jag talar om trovärdigheten.

Anledningen till att jag själv och förmodligen merparten av väljarkåren inte litar på Moderaternas omsvängning är givetvis dels att man så lättvindigt byter uppfattning i så pass stora och viktiga frågor, dels att man avser att söka förtroende att bilda regering tillsammans med partier som står långt ifrån en.

Kan väljarna vänta sig ett gemensamt budgetförslag från allianspartierna före nästa val? Om så inte är fallet har ju Moderaterna ingen finansiering för sina satsningar, för de som de vill regera med ställer inte upp på besparingarna utan vill snarast öka utgifterna i stället för att minska dem.

Anf. 5 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tror att Sverige har många stora problem framför sig som en ny alliansregering kommer att tvingas ta tag i. Jag är övertygad om att det bland dem inte kommer att ingå att återföra Sverige till en ohållbar migrationspolitik. Det är jag helt övertygad om.

Hösten 2015 var det inga lättvindiga beslut som fattades. Det var inget som skedde över en natt. Det var alldeles uppenbart att hela Sverige var i en helt ny situation, som man var tvungen att agera efter.

Man kan hålla med eller inte hålla med om det rätta i de beslut som fattades, men att säga att de var lättvindiga är både att underskatta situationen i världen och de rätt svåra beslut vi fattade i Sverige. De var absolut nödvändiga. De borde ha kommit tidigare. De kommer inte att förändras igen.

Anf. 6 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Den oro och förtvivlan som finns i att få ett tungt besked om att man har en allvarlig sjukdom och den maktlöshet man då känner är väldigt svår att beskriva. Men även om man inte är så allvarligt sjuk att det är fara för ens liv utan man bara har en väldigt dålig hälsa som gör det tufft för en i livet är det självklart jobbigt och tärande. Om man är sjuk vill man självklart att tryggheten i övrigt ska finnas där – en trygghet så att man åtminstone slipper oroa sig för sin ekonomi, för att man ska ha råd med hyran, för att man ska ha råd med barnens vinterkläder eller för att man ska kunna fixa månadens räkningar. Tyvärr tvingas många människor i dag att oroa sig för sin ekonomi när de är sjuka.

I den här budgeten höjs garantiersättningen för dem med sjuk- och aktivitetsersättning, liksom deras bostadstillägg. Stupstocken är borttagen, och nu satsas det på arbetslivsforskning och fler arbetsmiljöinspektörer. Detta är viktiga och bra reformer.

Ni i Moderaterna föreslår i stället sänkta ersättningsnivåer i sjukförsäkringen. Har man oturen att vara sjuk i tre månader ska ersättningen sänkas. Har man ännu mer otur och behöver vara fortsatt sjukskriven ska ersättningen sänkas ännu mer. Ni vill återinföra den så kallade stupstocken och intensifiera jakten på sjuka. Ni sparar flera miljarder på sjuka människor.

I en debattartikel går ni till och med så långt att ni utmålar de sjuka som hot mot skolan och välfärden. Ni misstror alltså sjuka människor. Men människor är ju inte sjuka för att de vill utgöra ett hot mot statsfinanserna, som ni verkar tro. Människor vill vara friska.

Jag skulle vilja fråga dig, Ulf Kristersson: Varför tror ni att sjuka människor blir friskare om de blir fattigare, och varför misstror ni sjuka människor?

Anf. 7 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Att Moderaterna och Vänsterpartiet tycker lite olika om sjukförsäkringen är sedan lång tid tillbaka rätt uppenbart. I grund och botten har ni varit emot alla de förändringar som ledde fram till en reell minskning av den samlade sjukfrånvaron i Sverige. Ni skulle väl i princip vilja ha tillbaka det, det vill säga ju högre sjukfrånvaro, desto bättre. Jag tror att det är en ohållbar syn på vad sjukförsäkringen är till för.

Om en sjukförsäkring ska vara ekonomiskt hållbar och dessutom legitim i folkflertalets ögon måste den vara stram i sin generositet. Den ska göra precis det du säger: hjälpa människor som just nu inte kan arbeta eller människor som, efter mycket noggrann prövning, aldrig kan arbeta igen. Men den måste också till nästan varje pris se till att människor kommer tillbaka till egenförsörjning så fort som möjligt.

Det var en fundamental brist i den sjukförsäkring som Sverige hade. Din koalitionspartner Socialdemokraterna, i kraft av Göran Persson, sa att den måste halveras om den ska vara hållbar i framtiden. Vi gjorde det jobbet. Vi påbörjade jobbet när det gällde förtidspensioner. Vi gjorde inte tillräckligt mycket när det gällde den vanliga sjukpenningen. Därför ökar den nu igen. Om detta inte bryts kommer det att tränga ut väldigt mycket annat som svensk välfärd måste kunna ansvara för inför sina medborgare.

Anf. 8 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag märker att Ulf Kristersson inte svarar på mina frågor. Ni jagade de sjuka. Ni slängde ut dem ur sjukförsäkringen oavsett om de var friska eller inte. Det var många människor som led oerhört mycket av ovissheten men också av den situation de hamnade i. De var sjuka, men de fick inte vara sjukskrivna – det hade ni bestämt.

Ni jagar de sjuka, och ni skapar en misstro. Ni beskriver det som att de sjuka utgör ett hot mot vår gemensamma välfärd och skola. Jag tycker att ett parti av er storlek absolut inte borde förhålla sig till det på det sättet. Därför frågar jag dig igen: Varför tror ni att sjuka människor mår bättre om de blir fattigare? Och varför lägger ni besparingarna på de sjuka och inte på dem som har det bäst ställt? De ska ju ha ännu mer avdrag och bidrag. Det säger ganska mycket om vilken sorts parti ni är. Det är de mest utsatta som alltid ska bära de tunga lassen när ni säger att ni ska sanera statens finanser eller när ni måste göra besparingar. Så är det gång på gång. Sedan verkar ni glömma bort att ni skapar enorma hål i statsfinanserna med er egen politik genom att ni alltid prioriterar skattesänkningar för de rikaste.

Gång på gång kommer ni till samma slutsats. Det är de sjuka, de arbetslösa och de ekonomiskt mest utsatta som ni ska spara på, aldrig någonsin på dem som redan har det himla gott ställt. Ni skapar en misstro med er politik. Varför inte i stället lägga krutet på rehabilitering, på förebyggande insatser och på att se till att välfärden har resurser så att man kan upprätthålla en bättre arbetsmiljö och så vidare? Det finns mängder av saker att göra. Man kan till och med ålägga företag som missköter sig böter. Men sådana tankar kommer inte alls upp i era huvuden. Det handlar bara om att spara på de sjuka och om att sprida misstro.

Jag tar starkt avstånd från en sådan politik, för jag vill ha ett samhälle som håller ihop.

Anf. 9 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Detta är med förlov sagt nonsens. Ulla Andersson för in Twitterspråkets nivå i plenisalen. Jag tycker att det är under vår gemensamma värdighet.

Ulla Andersson vet mycket väl att det inte är de sjuka som hotar någonting – det tycker ingen. Men en sjukförsäkring som galopperar och tränger ut alla andra kostnader hotar välfärden. En sjukförsäkring som gör att man ifrågasätter legitimiteten och undrar varför vi över huvud taget har en sjukförsäkring hotar välfärden.

Hela den civiliserade världen, som har välfärdssystem, har tidsgränser där man prövar om människor är tillräckligt friska för att kunna komma tillbaka till jobbet eller inte. Ingenting hotar människors frihet, hälsa och självständighet mer än ett permanent bidragsberoende. Att ni vill ha folk permanent bidragsberoende tycker jag bara är tragiskt. Men kom inte och tramsa om att vi skulle vilja förstöra människors liv när det enda vi gör är att vi ber dem komma tillbaka till arbete och försörja sig själva.
(Applåder)

Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Jag måste börja med att säga att jag inte uppfattade särskilt mycket av moderat Twitterspråk när Ulla Andersson talade. Jag tror att man ska vara försiktig med att kasta sten i glashus.

Däremot kan jag inte annat än att instämma med Ulf Kristersson när det gäller flera saker som han tog upp i sitt anförande. Det handlar bland annat om hur viktigt det är att vi har en omvärld som fungerar och att vi hjälper till att få den att fungera, för vi är alla tillsammans i en tät väv, inte minst ekonomiskt. Jag kan också instämma med Ulf Kristersson när det gäller vikten av ordning och reda i våra offentliga finanser. Jag är övertygad om att Ulf Kristersson innerst inne är väldigt glad över att regeringen har städat upp i de stora underskott som den regering han själv var statsråd i lämnade efter sig.

Jag måste stanna där lite grann, för Ulf Kristersson var faktiskt personligen ansvarig för en stor del av de problem som man lämnade efter sig. Det gäller till exempel kostnaderna i sjukförsäkringen och bristen på kostnadskontroll. Det enda som så att säga fick riktig snurr var utförsäkringarna, men kostnaderna fortsatte ändå att öka. Detta tillsammans med de stora skattesänkningarna, framför allt för dem som hade det gott ställt, ledde fram till stora underskott.

Inget av detta tycks Ulf Kristersson vara beredd att riktigt ta ansvar för i dag. Regeringen ser till att ökningen på hans område, sjukförsäkringen, inte bara bryts utan nu också ser ut att kunna vändas utan att människor utförsäkras. Varför är just utförsäkringen så viktig för Ulf Kristersson?

Anf. 11 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tror att man i historiens ljus kommer att konstatera att det var två helt fundamentala omläggningar som vi gjorde under vår tid vid makten.

Den första handlade om att göra det lönsamt att arbeta och om att göra det mer lönsamt att arbeta än att inte arbeta. Jobbskatteavdragen var själva grundessensen i den politiken. Det handlade om att se till att människor som går till jobbet varje morgon och anstränger sig ska behålla mer av sin lön. Den insikten hade vi en gång gemensam. Efter 80-talets orgier i marginalskattehöjningar och med tanke på den uppenbara orimligheten att staten tog ifrån människor nästan allt de fick extra vid en extra ansträngning rådde det en bred enighet om att höga skatter minskar arbete – och därmed minskar skatteintäkterna. Vi gjorde någonting åt den saken. I kombination med finanskrisens turbulens var det en absolut nödvändig ekonomisk politik i Sverige.

Det andra som jag tror att historiens ljus kommer att visa är att vi hade en helt orimlig situation med ett utanförskap på 20 procent. 20 procent av alla vuxna svenskar i arbetsför ålder levde helt på bidrag när vi tog över ansvaret 2006. Det rådde en bred enighet bland alla insiktsfulla människor om att det var en helt ohållbar utveckling. Vi gjorde någonting åt den. Hade det varit enkelt att lösa de problemen hade naturligtvis ni gjort någonting åt dem. Men det var inte enkelt.

Därefter var ni emot varje steg vi tog. Ni närmast njöt av den kritik som alltid finns när man gör svåra reformer. Det vi lyckades med var att stoppa onödiga förtidspensioneringar. Vi lyckades rejält. Vi förde ned utanförskapet från 20 procent till 14 procent. Det vi inte lyckades fullt ut

med var att göra någonting åt den höga vanliga sjukfrånvaron, som fortfarande går upp och ned. Där har vi fortfarande en hemläxa att göra. Ni tar inte den på allvar.

Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Jag delar naturligtvis inte Ulf Kristerssons bild av vad han själv presterade i regeringsställning. Det var under de år som han själv hade ansvaret som kurvan för sjukförsäkringen tickade uppåt. Den utvecklingen fortsatte naturligtvis.

Nu ser vi att vi sätter in andra åtgärder än att utförsäkra människor. Det handlar om sådant som gör att människor kommer tillbaka till arbete. Vi har en bättre sjukskrivningsprocess. Vi tar frågorna på allvar och skickar inte enkelt ut folk ur försäkringen. När man skickar ut människor ur försäkringen hamnar de dessutom någon annanstans, inte sällan i kommunernas socialbidragskö.

Allt detta var Ulf Kristerssons ansvar. Nu skyller han på att regeringen har problem med kostnadskontroll när vi i själva verket får till den här utvecklingen med starkare statsfinanser och mer kostnadskontroll i våra stora samhällssystem – allt det som ni själva inte klarade av och som ledde fram till ett stort underskott i de offentliga finanserna.

Sedan undrar jag också hur man kommer fram till, som Moderaterna gör, att mer av otrygghet, mer av ökade klyftor och mindre av sammanhållning skulle vara en bra lösning för Sverige. Det är egentligen ingenting annat än ett recept på mer av högerpopulism.

De åtta år av ökade klyftor och mer otrygghet och den politik som Ulf Kristersson nu vill föra leder ju fram till mindre av just sammanhållning, framtidstro och tilltro till demokratin och det politiska systemet.

Anf. 13 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! I ett läge där sjukpenning och sjukfrånvaro fortsätter att öka är ert recept att ta bort tidsgränsen. I ett läge där ni ändå måste göra någonting är ert recept att lägga allt ansvar för detta på Sveriges företagare. Ni driver linjen att de ska vara vakter åt er eftersom ni inte vågar eller orkar sköta den funktionen i staten – tills ni tvingas ge upp detta i ett slags halvkvädet försök att med långa promemorior säga att vi nog har en annan lösning – ännu oklart hur den ser ut. Detta imponerar föga på mig.

Jag vet hur svårt det är att göra reformer i sjukförsäkringen. Jag vet att det ändå går att göra det. Man måste vara tydlig, och man måste vara konsekvent. Det problem som vi fortfarande har och som ni borde bekymra er över är att det fortfarande går upp och ned på ett sätt som ingen seriös forskare i Sverige kan säga att man vet vad det beror på. Där har vi ett problem kvar.

Det andra jag skulle vilja säga är att den ökade klyfta som jag ser i Sverige och som bekymrar mig allra mest är klyftan mellan människor som arbetar och försörjer sig själva och de som aldrig jobbar och aldrig försörjer sig själva. De som väntar åtta tio år på att kanske få sitt första jobb i Sverige, de som är långtidssjukskrivna och aldrig kommer tillbaka eftersom ingen förväntar sig det, de som är långtidsarbetslösa på ställen där det är ont om jobb.

Den klyftan oroar mig mycket, inte bara när det gäller personerna själva utan för deras barns skull. Det är tusentals barn som aldrig ser sina

föräldrar gå till jobbet på morgonen, som aldrig ser sina föräldrar ha en egen inkomst och den självständigheten. Den klyftan är på allvar.

Att det finns en klyfta mellan människor som arbetar olika mycket, att det lönar sig att anstränga sig och att man ska kunna bli rik på att driva ett eget företag tycker inte jag är problematiskt. Vi behöver fler människor som anstränger sig mer, fler människor som ser en frukt av sitt arbete i Sverige.

Detta har ni aldrig förstått. Ni ser dem bara som skatteobjekt.
(Applåder)

Anf. 14 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Det var väntat att Moderaterna skulle föreslå nya skattesänkningar. Men en sak som förvånar mig och som skapar förvirring om Alliansens klimatpolitik är att Moderaterna föreslår att skatten på drivmedel ska sänkas. Det är också en betydande sänkning över budgetperioden, runt 8 miljarder, och det är tydligt att det försämrar klimatstyrningen.

Utöver de sänkta klimatstyrande skatterna föreslår Moderaterna omfattande nedskärningar också på andra klimatåtgärder. Moderaterna vill se att de satsningar som sker runt om i landet för att minska utsläppen lokalt och regionalt inte ska få det stöd som regeringen infört. Det är inte förvånande att även Naturskyddsföreningen bedömer att Moderaternas budgetförslag försämrar klimatpolitiken.

Det jag undrar är egentligen vad Moderaterna säger till sina kollegor runt om i landet. När jag är ute och pratar med partikollegor och andra politiker i olika verksamheter runt om i landet förklarar jag hur viktigt och bra det är att både offentliga och privata aktörer söker pengar gemensamt inom Klimatklivet för att ta ytterligare steg mot att minska utsläppen. Det är viktigt att planeringen fortsätter för investeringar som minskar utsläppen, och staten står ju för långsiktigheten.

Vad är alltså Moderaternas svar till de företag och kommuner som söker stöd för att investera för minskade utsläpp? Menar verkligen Moderaterna allvar med att riva upp hela Klimatklivet och stoppa de investeringar som nu planeras för att minska utsläppen, om ni fick bestämma?

Anf. 15 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Vi misstror er klimatpolitik på minst två sätt. Det ena är att ni alltid ser möjligheter att beskatta människor som vill göra saker för att få Sverige att rulla bättre. Om ni bara har idén att allting som ni tycker är problematiskt ska beskattas hårdare betyder det i grund och botten att vi får en sämre ekonomi i Sverige och sämre förutsättningar att göra mycket av det som vi behöver göra också åt miljön.

Lösningen på Sveriges miljöproblem ligger inte i att människor låter bli att åka till jobbet på morgonen. Lösningen ligger inte i att vi låter bli att åka utomlands. Det är ingen slump att samma människor som runt om i världen nu vill göra allt de kan för att isolera sina länder från internationellt samarbete också är de som undandrar sina länder från gemensamma klimatöverenskommelser. Det hänger ihop. Om vi vill vara en del i världen och vara med och lösa världens miljöproblem är inte lösningen att göra det dyrare för svenska företagare att kunna ha anställda här i Sverige.

Det är inte så det fungerar. Vi gör mycket större nytta om vi kan se till att de lösningarna blir effektiva runt om i världen.

Jag är inte den enda kritikern. Läs Finanspolitiska rådets kritik mot den inriktningen på politiken! Skulle man driva den hela vägen fram skulle klimatpolitiken bli så dyr att länder som behövde den mest inte har råd att genomföra den. Låt inte våra höga ambitioner bli ett hinder för andra länder som har ännu större problem med att lösa ännu större miljöproblem!
(Applåder)

Anf. 16 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Det jag hör från Ulf Kristersson är att den gröna skatteväxlingen som Centerpartiet gärna pratar om kommer att få problem vid en eventuell moderatledd regering.

Det är sorgligt att Moderaterna föreslår skattesänkningar. Det har ju tidigare i den här kammaren signalerats från Ulf Kristersson att det faktiskt skulle komma offensiva förslag på miljöområdet. Men jag väntar fortfarande både på miljöskatteförslagen, och då inte sänkningarna, och på klimatåtgärder från Moderaterna.

Nu känns det som om tiden är inne för att bestämma sig. Det är inte ärligt mot väljarna att prata så som Moderaterna gör i den här frågan och hela tiden säga att det är viktigt att vi gör något men sedan inte presentera några lösningar.

Tycker Moderaterna verkligen att vi ska minska utsläppen i Sverige för att nå våra egna miljömål, eller tycker Moderaterna att det är andra länder som ska ta ansvar även för det, bara för att det blir billigare för oss?

Anf. 17 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tänker naturligtvis inte hålla Emil Källströms tal om miljö här, men vad Centerpartiet har förstått är att skatteväxling betyder att man höjer skatten på en del saker och sänker skatten på andra saker. Det ligger liksom i själva begreppet. Det vill säga att vi använder skattesystemet för att styra på ett sådant sätt som vi tycker gynnar det vi vill uppnå. Det tycker jag är legitimt och bra.

Vad ni menar med skatteväxling är ju skattehöjning. Ni gör ingenting för att de hårt prövade företagare som försöker sälja sina produkter i Sverige och utomlands ska få lättnader på något annat sätt. Ni angriper bara, med världens antagligen dyraste miljöpolitik, svenska företagare i stället för att prioritera våra insatser där gränslösa miljöförstöringar bäst skulle bekämpas.

Detta förstår Centerpartiet. Det förstår inte Miljöpartiet.
(Applåder)

Anf. 18 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Fru talman! Under alla år har Sverigedemokraterna hävdat att en framgångsrik integrationspolitik är direkt beroende av en förnuftig och balanserad invandringspolitik. Vi har då fått höra att vi haft fel, att den bristande integrationen beror på diskriminering och att svenskarna i allmänhet och svenska företagare i synnerhet skulle vara främlingsfientliga. Nu, efter alla dessa år, har vi alla fall fått delvis rätt, om än motvilligt. Det finns i dag få som på allvar påstår att invandring och integration inte skulle hänga ihop.

Trots detta vill de gamla partierna komma bort från invandringsdebatten och i stället prata integration. Därför vill jag påminna om ett par saker.

Statsministern har påstått att vi har lagt oss på ”EU:s miniminivå” vad gäller invandring. Detta stämmer dock inte – tyvärr, får man väl säga. Sverige ligger alltså i EU:s toppskikt vad gäller invandring per capita.

Tillika, även om den omedelbara asylinvandringen har minskat som ett resultat av åtgärder som Sverigedemokraterna länge föreslagit, visar Migrationsverkets senaste prognos på nya rekordsiffror för anhöriginvandringen: Fram till 2020 väntas 307 000 anhöriginvandrare komma till Sverige.

Jag tycker att man som politiker och i synnerhet som regeringsföreträdare har en skyldighet att prata om detta inför sina väljare.

Finns det någon plan denna gång för skolan, sjukvården, boendebristen, försörjningsstödet? Tänker man än en gång lappa och laga lite efter läge, vältra över ansvaret på kommunerna, som redan går med underskott, och hoppas att ingen protesterar alltför högljutt? Eller tänker man skylla på EU, eftersom man har av sagt sig suveräniteten över de egna gränserna?

Sverigedemokraterna accepterar inte detta, och jag är övertygad om att merparten av väljarna inte gör det heller.

Fru talman! Det är min mening att de gamla partierna har och har haft en ofullständig syn på integration. Deras definition av att vara integrerad är att man är sysselsatt. Definitionen av att vara sysselsatt är att man ska ha arbetat minst en timme den senaste veckan. Låt gå då för att arbetet är skattesubventionerat till upp till 80 procent av arbetskostnaden.

På grund av denna enkelspåriga analys har åtgärderna varit mer av det samma. Det är särlösningar, särlösningar och särlösningar. Det är den ena subventionen efter den andra och låtsasjobb i stället för riktiga jobb för att snygga till statistiken på marginalen.

Det är fråga om segregerade skatteskalor på etnisk basis. Jag har otroligt svårt att se hur de skulle öka sammanhållningen i ett splittrat samhälle.

Trots att Sverigedemokraterna har höjt varningsflagg under alla dessa år är vi beredda att ta på oss ledartröjan och ta ansvar. Vi måste börja med att bredda och nyansera bilden av vad integration faktiskt innebär.

Först och främst måste vi prata om trygghet, om att upprätthålla lag och ordning. Det är nämligen min absoluta, bestämda övertygelse att inga sociala insatser i världen kan lösa några problem i ett område som präglas av mer eller mindre anarki.

Det finns över 50 så kallade no go-zoner där samhällsapparaten i form av polis, räddningstjänst, ambulans, hemtjänst, till och med kollektivtrafiken i princip har kapitulerat. Lägg till de hundratals så kallade utanförskapsområdena.

Vi behöver ett nytt ledarskap i svensk polis. Vi behöver ökade resurser och befogenheter. Vi behöver fler poliser, och vi behöver bättre arbetsvillkor och löner så att fler också vill bli poliser. Samhället tar i dag alltför lätt på de offentligt anställda. Jag vill påminna om att personal är något man har till låns. De är inget man äger. Om man misslyckas med att vara en attraktiv arbetsgivare, med allt vad det innebär, riskerar man också att gå miste om sin personal. Det är precis vad som händer i många offentliga yrken. Det är därför Sverigedemokraterna i årets budget satsar extra kraftfullt på de offentligt anställda, deras arbetsvillkor och deras löner, på poliserna, på lärarna, på sjuksköterskorna.

Vi måste också prata om ett bredare begrepp, om kulturell gemenskap. Hur i hela friden ska vi integrera nya människor i vårt land när det finns

politiker i ledande befattningar som ifrågasätter själva förekomsten av en svensk kultur? Det är skamligt hur stora delar av den politiska, mediala och kulturella eliten har ansträngt sig till sitt yttersta för att nedvärdera eller inte ens erkänna förekomsten av en svensk kulturell gemenskap. Hur i hela friden ska man inkluderas i något som inte ens finns?

Fru talman! Vi har en regeringschef som påstår att några få av dem som kommer till Sverige, främst från utanför Europa och västvärlden, har en låg utbildning. Vi andra, det vill säga alla vi som intresserar oss mer för fakta än för förhoppningar, vet att det rör sig om ganska många. Över 600 000 vuxna individer i Sverige i dag saknar gymnasieexamen. Det är intressant eftersom det är i den här gruppen som de dystra arbetsmarknads-siffrorna gör sig ordentligt påminna – vare sig man är inrikes eller utrikes född.

Detta måste vi åtgärda, bland annat genom att inrätta riktiga lärlingsprogram där det går att plugga kärnämnen ett par dagar i veckan samtidigt med praktik på en arbetsplats resten av veckan. Det här är något som företagen själva ser positivt på och är positivt inställda till – givet att de får rätt stöd. Med det menar jag både ekonomiskt och administrativt. Det ska vi också erbjuda dem. Det är här tidigare regeringar har misslyckats kapitalt. Sverigedemokraterna satsar stort i sin budgetmotion. Givetvis har småföretagen en viktig roll att fylla, och givetvis ska också de kollektivavtalslösa småföretagen ta emot lärlingar, alldeles oavsett vad pamparna i LO-borgen tycker.

Vad gäller just småföretagen, där de nya jobben trots allt skapas, ska vi hjälpa dem, inte stjälpa dem. Vi ska inte ge dem ökade kostnader för sjuklöneansvar, vilket regeringen tycker är en bra idé. Tvärtom ska vi låta det offentliga bära dessa kostnader. Vi ska inte införa någon ny entreprenörsskatt som kraftigt hämmar småföretagarnas incitament att över huvud taget starta företag. Här ber jag till högre makter att även allianspartierna är redo att blåsa till strid. Tvärtom ska vi minska deras kostnader för att nyanställa.

Fru talman! Arbetsförmedlingen som myndighet åtnjuter ett extremt lågt förtroende hos det svenska folket. Det finns skäl därtill: Den funkar inte.

Förra året uppgav 4 procent av de inskrivna att de blivit hjälpta av en arbetsförmedlare i att hitta ett nytt jobb. De som rimligen borde betraktas som Arbetsförmedlingens uppdragsgivare, det vill säga företagen, arbetsgivarna, har tröttnat och hittar i stället andra vägar. Ändå tillåts denna koloss till myndighet, som budgetmässigt motsvarar i princip hela Försvarsmakten, fortsätta att verka med urusla resultat.

Vi behöver lära av andra länder, inte minst Australien, där man involverat betydligt fler aktörer i arbetet med att lösa mismatchningen – privata företag, sociala företag och även andra organisationer. Arbetsförmedlingen i nuvarande form behöver reformeras kraftfullt.

Fru talman! Om vi ska ha en välfärdsstat även för nästkommande generationer behöver vi ha en förnuftig och behovsprövad invandring. Vi behöver ha vettiga villkor för företagen. Vi behöver ha en integrationspolitik som inte tar avstamp i särlösningar utan som fungerar för alla. Vi behöver kraftigt begränsa icke-medborgares rätt till och tillgång till välfärden.

Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservationer nr 2 och nr 7. Jag vill också upplysa talmannen samt övriga om att i den händelse att de reservationerna faller i eftermiddagens votering kommer Sverigedemokraternas riksdagsgrupp att ge sina röster till reservationerna 1 och 6. Det innebär att om de juniora allianspartierna gör detsamma faller regeringens budgetproposition och med all sannolikhet även resten av regeringen.

Jag förutsätter att om man tycker att regeringens budgetproposition är skadlig tar man den möjligheten som jag här och nu erbjuder. Om man inte gör det tycker jag att man inte har något förtroende vad gäller kritik mot regeringens budgetproposition.

(Applåder)

Anf. 19 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Som säkert är väl känt ämnar Centerpartiet vara Sveriges bästa miljö- och landsbygdsparti. Det är ingen lätt avvägning. Inte sällan driver miljörelsen förslag som går ut över landsbygden. Landsbygdsrelsen driver ibland förslag som är dåliga för miljön. Det gäller att hitta en bra balans däremellan. Just nu har vi lyckats hyfsat bra. Vi anser att vi är det med hästlängder bästa landsbygdspartiet, och vi är på god väg att bli Sverige bästa parti när det gäller miljöfrågan.

Inspiration till hur man inte ska göra kan vi dock hitta hos Sverigedemokraterna. Så som jag ser det handlar såväl landsbygds- som miljöpolitik om att bland annat göra rätt i alla frågor som präglas av perspektiven många bäckar små. Det gäller att göra rätt i de många detaljfrågor som så ofta präglar politiken. Men det gäller också att vara på rätt sida om de stora dragen och de stora processerna.

Miljöfrågan och landsbygdsfrågan har mycket med varandra att göra. Se på till exempel när vi ska tackla klimatutmaningen och klimatförändringarna. Vi måste ställa om vårt samhälle. Det gäller såväl Sverige som världens alla länder, och det går att göra på ett sådant sätt som uppenbart skapar möjligheter för till exempel de gröna näringarna, biodrivmedel och biobränslen, det vill säga sådant som behövs för att ställa om från en fossil ekonomi.

Den senaste tiden har Sverigedemokraterna som enda parti i Sveriges riksdag röstat nej till Parisavtalet och konsekvent röstat nej till och drivit på för att ta bort stöd och politiska insatser som görs för att stimulera fram en bioekonomi. Man är på helt fel sida av såväl klimatfrågan som landsbygdens framtidsfrågor. Frågan till Oscar Sjöstedt är uppenbar: Hur kan ett parti hamna så fel i två så viktiga frågor?

Anf. 20 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Parisavtalet hanterades ju inte i vårt utskott, men den information jag har fått är att det inte var innehållet i sig som vi röstade nej till utan snarare tillvägagångssättet. Det kastades en lunta på papper på en, och sedan skulle man i princip omgående till beslut. Så förstod jag det. Detta snarare än innehållet hade vi lite synpunkter på, bara för att reda ut det. Det är den information jag har fått.

Biodrivmedel är ju kraftigt subventionerade i dag. Jag vet inte om Centerpartiet tycker att det är en bra idé. Oftast snedvrider subventioner ekonomin ganska kraftigt. I den mån vi behöver subventioner bör de åtminstone vara av tillfällig karaktär. Det är i alla fall min åsikt.

Problemet med de ganska kraftiga subventioner vi har i Sverige i dag är såklart att de kostar mycket pengar. Vi pratar rätt många miljarder varje år. Det är också så att de biodrivmedel vi har importerar vi i skrämmande hög utsträckning. Det är en otroligt liten del av produktionen som sker i Sverige och därmed skapar arbetstillfällena i Sverige. De importeras från andra länder, i värsta fall från länder där man skövlar till exempel regnskog för att skapa produktion av det som vi sedan importerar i tron att vi skapar miljönytta. Det gör vi uppenbarligen inte om det är så att våra subventioner leder till att man i andra delar av världen skövlar skog för att producera det som vi sedan importerar för att det är så subventionerat. Det är en extremt märklig politik som kostar pengar för skattebetalarna, inte skapar någon sysselsättning i Sverige och har en negativ inverkan på miljönyttan på global nivå.

Anf. 21 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Parisavtalets svenska ratificering och implementering röstade vi om här i Sveriges riksdag. Det var en historisk votering. Sverigedemokraterna röstade alltså nej – inte till något tillvägagångssätt utan till att Sverige skulle ratificera Parisavtalet, det just nu bästa globala hoppet för att klara klimatfrågorna. Efter Donald Trumps omsvängning i natt lyckas alltså Sverigedemokraterna med konststycket att vara ett större hot mot det svenska klimatet än den nye amerikanske presidenten. Sverigedemokraterna har en sämre position i miljöfrågan än Donald Trump. Det är imponerande i sig, måste jag säga.

Självklart kostar det att ta fram politiska styrmedel för att stimulera fram nya tekniker som till exempel bra svenska biobränslen. Visserligen importerar vi en del – det mesta importerar vi från Finland – men svenska producenter av biodrivmedel exporterar också stora delar av sin produktion. Det måste man vara medveten om när man ser på de här frågorna.

Jag är betydligt mer orolig över kostnaden att fortsatt vara beroende av rysk olja än den kostnad det innebär att ställa om den svenska fordonsflottan och faktiskt finna en lösning för de nya bensin- och dieslbilar som nu rullar ut på marknaden. De måste också kunna ställas om till miljövänlig drift under sin livslängd.

Det går såklart att som Sverigedemokraterna välja att bara strunta i den här utmaningen och tala om andra saker. Men då gör man oss alla en otjänst genom att man är på fel sida av klimatutmaningen samtidigt som stora delar av Sverige nekas att ta del av de här värdena, som i dag skickas till åtminstone vissa sverigedemokraters kompisar i Kreml.

(Applåder)

Anf. 22 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det där blev ju lite larvigt. ”Kompisar i Kreml” – jag tänker inte ens kommentera det. Det är bara larvigt.

Självklart kan saker kosta. Om vi ska åstadkomma någon form av miljönytta kanske det kostar lite pengar. Det får man avväga. Emil Källström var inne på det, och det är helt rätt. Det är alltid en avvägning. Men om vi har en subvention som leder till att miljönyttan på global nivå – det är väl ändå det som är intressant; vad vi gör lokalt påverkar trots allt inte mycket i det långa loppet – påverkas negativt, då kan vi ju satsa hur mycket som helst utan att det blir bättre.

Ett exempel på det här är subventionerna på biodrivmedel, som kanske inte ökar klimatnyttan över huvud taget utan tvärtom har en negativ, menlig effekt på klimatnyttan. Då spelar det ingen roll hur mycket det kostar; det blir ändå bara dåligt.

Jag tror att omställningen som vi talar om måste ske genom att vi satsar mer pengar på i första hand forskning – vilket vi sverigedemokrater också gör i vår budgetmotion – och håller oss till vanliga principer om marknadsekonomi. Att ”förevisa” subventioner på det sätt som föreslås kommer inte att funka, utan omställningen måste ske med marknadsekonomi som styrande princip i någon mening.

Var Donald Trump landar i slutändan får vi väl se. Det vet vi nog inte. Uppenbarligen kan han ändra sig. Men det är ingenting jag tänker kommentera, för det har jag ingen aning om.

Anf. 23 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! År efter år står Oscar Sjöstedt eller någon av hans kollegor här och lovar att de kan trolla fram miljarder om de bara får fria händer med de människor som inte passar in i det sverigedemokratiska samhället. Men år efter år visar det sig att de här miljarderna i själva verket ska komma från nedskärningar i välfärden. Sverigedemokraterna skär ned över 30 miljarder i anslag i sitt budgetförslag. Även om man skulle tro på Sverigedemokraternas glädjekalkyler av skatteintäkterna för kommunerna saknas det över 10 miljarder till kommunsektorn och därmed till den välfärd som kommunsektorn ger medborgarna. Det motsvarar exempelvis 20 000 undersköterskor.

På vilket sätt blir Sverige ett bättre och mer inkluderande samhälle och hur löser vi samhällsutmaningarna genom de här nedskärningarna på äldreomsorg och skola?

Vid sidan av det talar Oscar Sjöstedt om integration. Samtidigt har Sverigedemokraterna i sitt budgetförslag en nedskärning på 16 miljarder kronor på etablering, alltså på pengar som går till människor som jobbar med sin integration. På vilket sätt skulle den här övervältringen av kostnader på kommunerna förbättra välfärden, och vad tror Oscar Sjöstedt krävs för att verkligen minska kostnaden med 16 miljarder redan efter nyår? Ska människor som nu finns i etableringen bara upphöra att existera? Hur ska ni rent praktiskt åstadkomma det?

Anf. 24 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det är inte ett dugg konstigt – vi vill inte ha mer av det samma. Dessa miljarder efter miljarder till olika initiativ som Fredrik Olovssons parti och tidigare regeringar har infört har inte funkat. Det har inte funkat tidigare, det funkar inte i dag och det kommer inte att funka. Hela tiden dessa särlösningar – särskilt riktade bidrag och subventioner beroende på varifrån i världen man kommer och så vidare. De leder inte till jobb.

Ta bort det! Ta bort hela anslaget! Det funkar inte, så vi har inga som helst bekymmer med att ta bort det. Det är helt riktigt.

Vi använder de pengarna på en massa andra sätt – på lärlingsprogram, på skattesänkningar för småföretagarna, på en himla massa saker som leder till riktigt jobb och inte dessa ständiga subventionerade låtsasjobb.

Vi gör givetvis inga som helst nedskärningar i vare sig kommunsektorn eller välfärden i övrigt. Att säga att vi gör det är fel. Det stämmer inte. Vi har samma finansiella sparande i kommunsektorn som regeringen har i sitt alternativ. Siffrorna i vår budget har vi bett riksdagens utredningstjänst att räkna på. Det är också RUT:s siffror vi har använt, och de promemorior som ligger till grund för detta är offentliggjorda för alla att titta på. Det är alltså en felaktig uppfattning eller ett felaktigt påstående. Det stämmer inte. Vi satsar ganska kraftigt på välfärden, inte minst på äldreomsorgen.

Jag vänder mig lite grann emot Fredrik Olovssons beskrivning att det finns människor som inte passar in. Vi måste ha en förnuftig invandringspolitik. Även Socialdemokraterna står väl för reglerad invandring. Betyder det att Fredrik Olovsson tycker att de som inte får komma med i Socialdemokraternas förslag, de passar inte in? Det är ett sådant konstigt sätt att beskriva saker på. Vi måste ha en ansvarstagande politik. Så enkelt är det.

Anf. 25 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Jag och mitt parti står för en reglerad invandring och migration. Det innebär att de människor som har fått uppehållstillstånd i Sverige inte försvinner omedelbart bara därför att Oscar Sjöstedt önskar det.

Om kostnaden inte ska tas ur statens budget på 16 miljarder kommer man att få ta den någon annanstans från den 1 januari, nämligen från kommunernas budgetar. Den gemensamma lösning som Oscar Sjöstedt efterfrågar är alltså försörjningsstöd, som tas ur den kassa som också ska betala för äldreomsorg, skola och förskola.

Därmed är Oscar Sjöstedt tillbaka i att han faktiskt måste förklara hur dessa människor helt plötsligt ska få jobb. Om de inte får det måste pengarna fram, och Oscar Sjöstedt har just tagit dem från landets alla kommunalråd, som inte kan ge lön till de anställda i skolan och äldreomsorgen som behövs så väl där.

Jag delar inte uppfattningen om de övriga besparingarna. Om man läser i Sverigedemokraternas budget ser man att de skär ned anslagen med över 30 miljarder. De hoppas att detta ska ge stora effekter på kommunernas kommunalintäkter eftersom de gör om skattesystemet lite grann. Även om man skulle lita på dessa glädjekalkyler återstår 10 miljarder i ytterligare nedskärningar utöver de 16 miljarder som tas från integrationsområdet.

Hur ska Sverige bli bättre av denna typ av nedskärningar i vår välfärd? Hur ska sammanhållningen bli bättre av denna typ av nedskärningar i vår välfärd? Hur ska jobben bli fler av denna typ av nedskärningar i vår välfärd?

Anf. 26 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Dessa ”glädjekalkyler” är uppgifter som vi har fått från riksdagens utredningstjänst. Vi som inte har tillgång till Finansdepartementet använder denna tjänst för att göra sådana kalkyler. Jag köper inte beskrivningen.

Kostnaderna och utgifterna för kommunsektorn är avsevärt lägre i vårt förslag, och det har att göra med invandringspolitiken. Om det kommer en massa människor till Sverige som har behov av det ena och det andra – skola, vård, boende, försörjningsstöd – måste Socialdemokraterna och de andra partierna avsätta pengar till det. Om vi har en politik där det kommer in färre människor i landet och vi får en mindre belastning på välfärden,

transfereringssystemet och dylikt får vi lägre utgifter. Detta är inte jättesvårt att förstå egentligen, utan det är ganska enkel logik.

Det är klart att människor som har fått uppehållstillstånd inte försvinner, men det betyder inte att de ska kosta en massa pengar i Socialdemokraternas låtsasjobbspolitik, där de cirkulerar fram och tillbaka lite grann och aldrig hamnar i jobb. Vi har andra lösningar där de får riktiga jobb och till och med slutar kosta pengar och i stället börjar bidra med pengar. Det tycker jag är en mycket bättre lösning.

Anf. 27 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag lyssnade med intresse på Oscar Sjöstedts anförande och kan konstatera att vårt språk håller på att tappa sitt värde. Han beskrev sin invandringspolitik som förnuftig och balanserad.

Det spelar ingen roll om det är 1 000 eller 160 000 – Sverigedemokraternas politik är ändå likadan: Det ska inte komma hit några flyktingar. Ni har en politik som underblåser och profiterar på misstroende och polarisering, Oscar Sjöstedt. Ni har inga problem med att skapa syndabockar för våra gemensamma problem och misslyckanden, och ni profiterar på det.

Eftersom Oscar Sjöstedt är intresserad av dessa frågor: Det är klart att vi ska ha ett hållbart mottagande över tid. Vi ska kunna ta emot flyktingar i dag, och vi ska kunna göra det i morgon.

Oscar Sjöstedts och hans partis retorik har ett näringspolitiskt pris. Jag besökte en av norra Storstockholms största arbetsgivare. De har 500 anställda, varav många ingenjörer, och är världsledande inom värmekameror. Jag frågade om de har något särskilt budskap till politikerna och tänkte att de skulle prata om skatt, regelförenkling eller något annat. Men de sa: Vi är oroliga för hur inställningen till invandrare förändras och att man pratar negativt om invandring. För ett företag som vårt, som jobbar med 99 procent på export, är de influenser som kommer utifrån helt nödvändiga.

Det är viktigt att komma ihåg att den polarisering som ni står för, Oscar Sjöstedt, har ett näringspolitiskt pris.

Nu tänkte jag ställa en fråga om er skattepolitik. Ni vill ju ha en skattereform som omfattar 180 miljarder kronor. Vad jag förstår är en stor delfinansiering av detta höjd moms, sänkta eller avskaffade ränteavdrag och avskaffande av hela jobbskatteavdraget. Detta skulle leda till kraftiga marginalskatteökningar för alla i Sverige som har mer än en gymnasieutbildning. På vilket sätt stärker en sådan slopad utbildningspremie, också för gymnasieutbildning, Sveriges konkurrenskraft?

Anf. 28 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det stämmer inte. Vi har föreslagit en ganska stor skatteomläggning med stora skattesänkningar på arbetsinkomster, riktade mer mot låginkomsttagare men också mot höginkomsttagare och alla däremellan. Det är en kraftig skattesänkning på arbetsinkomster. Det är en slagsida mot låginkomsttagarna, men även mot höginkomsttagarna.

Denna modell behöver finansiering på ett eller annat sätt, och då föreslog jag att vi skulle sätta oss ned och titta på en modell för sådan finansiering och hur vi kan få kraftigt lägre skatter på arbetsinkomster i Sverige för alla. De andra partierna ville inte vara med och utreda en sådan modell, och därför blev det ingenting av med det. Men jag tror att det är en mycket

spännande modell för jobb, sysselsättning och tillväxt i Sverige. Jag står därför fast vid förslaget att vi ska sätta oss ned parlamentariskt och titta på finansiering. Sänkta skatter ger såklart hushållen mer pengar, inte mindre.

Fru talman! Jag talar inte illa om invandrare, möjligtvis om politiker. Det händer av och till, kanske lite för ofta, för det är trots allt den nuvarande och den tidigare regeringen som har ställt till de problem vi ser i Sverige i dag. De har orsakats av invandringspolitiken, och det ska man hålla isär.

Jakob Forssmed talade om sambandet mellan exportvärde för Sverige och invandring, men Sveriges tre största exportmarknader sett till exportvärdet i kronor är Tyskland, Norge och USA, i den ordningen. Det är kanske inte riktigt dessa länder som vi förknippar med kraftig invandring till Sverige, utan det är snarare länder som Irak, Syrien, Afghanistan, Somalia och Eritrea, där det svenska exportvärdet är minimalt. Det finns inget stöd i forskningen för det som Jakob Forssmed påstår.

Anf. 29 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Det var inte riktigt det som var min poäng, utan min poäng var att jag frågade ett företag – en av norra Storstockholms största arbetsgivare – vad de tycker är problemet. De beskrev ett rätt stort problem, och det tycker jag att alla vi som jobbar med näringspolitik har skäl att ta på allvar. Det vore bra om Oscar Sjöstedt kunde se till att hans parti inte talar negativt om invandring. Där tror jag han har ett ganska stort arbete att göra i sitt parti. Det är i alla fall min preliminära bedömning här i denna kammar.

Har jag förstått saken rätt? Är det så, eller är det inte så, Oscar Sjöstedt, att ni vill avskaffa hela det nuvarande jobbskatteavdraget? Avdraget har gjort det kraftigt mer lönsamt att arbeta och sett till att vi har brutit stora delar av utanförskapet. Ni vill ha en annan skattereform där ni tar bort jobbskatteavdraget och hela ränteavdraget, om jag har förstått saken rätt, för alla hushåll som gör ränteavdrag i Sverige. Det är många barnfamiljer, särskilt i storstäderna, som skulle drabbas av detta. Ni vill också höja momsens för dessa hushåll.

Jag har en kort fråga: Vill ni avskaffa jobbskatteavdraget eller inte?

Anf. 30 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Svaret är nej. Vi vill inte avskaffa jobbskatteavdraget. Vi är för jobbskatteavdraget, och det har vi drivit i flera budgetar.

Däremot har jobbskatteavdraget, sitt namn till trots, inte karaktären av ett avdrag. Jobbskatteavdraget har mer karaktären av en reduktion på skatteinkomster. Jakob Forssmed förstår säkert vad jag menar med det. Detta är lite tekniskt och kanske lite krångligt, men i och med att vi är inne på detta måste jag ta upp det. Jag tycker att det är bättre att det har karaktären av ett avdrag i stället, inte en reduktion, så att slagsidan går mot de lägre inkomstdecilerna. Alla får lägre skatt, men det blir en slagsida mot de lägre inkomstdecilerna, men även de högre inkomstdecilerna.

Självfallet kan man inte ta bort ränteavdraget i ett svep. Däremot tycker jag absolut att vi ska börja titta på att minska det. Då tycker jag det är lämpligt att man går mot sänkta inkomstskatter – krona för krona av de pengar staten får in på att successivt börja plocka bort ränteavdraget – just av det skälet att hushållen inte ska drabbas.

Jag vet inte om Kristdemokraterna ställer sig bakom den principen. Men jag är mycket orolig för de partier som driver en minskning eller ett slopande av ränteavdraget, och som sedan ser att staten har fått en massa pengar som kan användas till en massa roliga saker. Dessa pengar måste ovillkorligen gå tillbaka till hushållen, krona för krona, så att hushållen inte ska bli drabbade. Då blir effekten i ekonomin på aggregerad nivå inte lika påtaglig utan kanske till och med tvärtom. Vi kan nämligen utgå från att alla som har ränteavdrag har någon form av lån. Och de flesta som har lån har också någon form av inkomst, annars brukar de inte få lån. Då kompenseras i alla fall de hushåll som har stora bostadslån. Detta måste göras. Vi kommer att rösta nej till alla förslag om att minska eller slopa ränteavdragen om dessa pengar ska användas någon annanstans. Dessa pengar måste gå tillbaka till hushållen, krona för krona.

Anf. 31 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Enligt de mest gedigna undersökningar som görs i Sverige och som visar folks värderingar och folks inställning till olika frågor över tid är det fler som oroar sig för främlingsfientlighet än för ett ökat antal flyktingar i Sverige, trots Sverigedemokraternas idoga försök att utmåla människor som råkar vara födda i ett annat land och som har tvingats fly för sina liv som hot. Enligt dessa undersökningar är det betydligt fler som är oroliga för klimatet, och var fjärde är orolig för sociala klyftor.

Då är ni ett parti som straffbeskattar sjuka och arbetslösa, och ni vill öka den straffbeskattningen. Ni lägger fram förslag som minskar den fackliga organiseringen i en tid när vi skulle behöva öka den fackliga organiseringen. Ni klagar på bostadsbristen och ser den som en anledning till att neka människor att finna en bostad här. Men ni avvisar all politik som på något sätt skulle öka byggandet. Ni vill till och med betala böter till EU för att kunna fortsätta dumpa löner med skattemedel. Och de som ni tidigare kallade för girigbukar, det vill säga riskkapitalisterna i välfärden, är nu era bästa vänner. Samtidigt driver ni en politik som strösslar pengar över de rikaste. Hela er politik går alltså ut på att uttala misstro mot människor, att öka klyftorna och att blunda för de klimathot som människor känner.

Jag skulle därför vilja fråga dig följande, Oscar Sjöstedt: Varför vill ni öka klyftorna, och varför vill ni bedriva en politik som minskar den fackliga organiseringen, som dumpar lönerna och som gör att riskkapitalisterna kan fortsätta att plocka pengar ur välfärden?

Anf. 32 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Jag tror att Ulf Kristersson tidigare var inne på någonting ganska smart. Jag oroar mig mer för klyftan mellan dem som arbetar och dem som inte arbetar. Det är den stora klyftan i dag, alltså mellan dem som har ett jobb att gå till och dem som inte har ett jobb att gå till. Där har vi problem.

Jag vet inte riktigt vad Ulla Andersson är inne på. Hon påstår att vi vill straffbeskatta arbetslösa.

Vi har en ganska unik modell för arbetslöshetsförsäkringen. Den har mer generösa villkor än regeringens – som jag antar att Ulla Andersson ställer sig bakom eftersom Vänsterpartiet är regeringens budgetsamarbetsparti – i kombination med en tydligare avtrappning av försäkringen efter

100 dagar. Det finns alltså en kombination i modellen med ett högt försäkringsskydd med bibehållna incitament att hitta tillbaka till arbetsmarknaden och söka ett jobb. Det är givetvis ingen arbetslös som ska straffbeskattas.

Det finns säkert hundra och åter hundra sätt att sätta fart på bostadsbyggandet i Sverige. Men vi kan vara säkra på en sak, nämligen att hyressubventioner inte är en sådan sak – att ösa pengar över byggbolagen och tro att allting blir jättebra. Det är 5 miljarder per år som vi behöver till andra åtgärder. Detta ställer sig Sverigedemokraterna inte bakom. Vi vet att det inte funkar. Det är prövat, och det funkar inte. Inte ens branschen själv vill ha detta. Det säger vi nej till, det är riktigt.

Anf. 33 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna har faktiskt en straffbeskattning av sjuka och arbetslösa. Ni anser att människor som har oturen att förlora sitt jobb ska betala högre skatt än människor som har turen att få behålla sitt jobb och ha samma inkomst. Detsamma gäller sjuka människor och föräldralediga. Ni anser att om man har oturen att bli sjuk ska man betala högre skatt än om man har turen att vara frisk och ha ett jobb och samma inkomst. Det är er politik.

Samtidigt gör ni vad ni kan för att undergräva den fackliga organisationen, och ni bidrar till en politik där man använder skattemedel för att dumpa löner. Ni har till och med gått så långt att ni är beredda att betala böter till EU för att kunna fortsätta med en sådan politik.

Ni avvisar bostadssubventionerna trots att det, om man tittar tillbaka i historien, är belagt att det är en politik som har gynnat bostadsbyggandet. Att avskaffa bostadssubventionerna innebär det rakt motsatta, det vill säga att man minskar bostadsbyggandet.

Som jag sa tidigare är det fler som oroar sig för främlingsfientlighet än för att det kommer fler flyktingar. Det är fler som oroar sig för klimathotet, och det är väldigt många som oroar sig för de sociala klyftorna. Er politik går stick i stäv med detta. Er politik är motsatsen. Ni utmålar människor som hot, ni ökar de sociala klyftorna och ni ställer er på riskkapitalisternas sida i välfärden.

Jag skulle vilja säga att Sverigedemokraterna är ett parti som är till salu. Blir de bjudna på något gott ändrar de sin politik på en gång. Det är detta det handlar om. Men ni ställer er aldrig på de mest utsattas sida.

Anf. 34 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det är inte jag som bestämmer hur hög den fackliga organisationsgraden ska vara. Facket får se till att ha ett bra erbjudande. Då kommer människor säkert att vilja vara med där. Det bestämmer inte jag. Om människor lämnar facket finns det säkert en anledning till det, men det är inte mitt fel om de gör det. Om facket driver en bra verksamhet kommer de säkert att få väldigt många medlemmar. Det är ingenting konstigt. Fackens organisationsgrad kanske har minskat därför att de utesluter människor som är medlemmar i mitt parti. Det kan man tycka vad man vill om, men det gör de. Det händer påfallande ofta. Är man sverigedemokrat blir man utesluten ur sitt fackförbund. Då minskar fackens organisationsgrad. Det är inte mitt fel.

Att regeringen har varit så inkompetent när det kommer till hanteringen av de tre EU-direktiv som ligger till grund för den proposition som handlar om nya regelverk kring upphandling, att man har varit så inkompetent i tillvägagångssättet att man inte har involverat och lyssnat på något av oppositionspartierna och att man har struntat fullständigt i vad Lagrådet och i princip samtliga andra remissinstanser har att säga, innebär faktiskt en risk för att Sverige hamnar i en situation där vi måste betala böter till EU för regeringens hantering av ärendet. Det är inte heller mitt fel. Jag kan inte ta ansvar för det.

Om regeringen hade talat med oppositionspartierna och lyssnat på Lagrådet och andra remissinstanser hade vi inte varit i denna situation. Ansvaret för att regeringen inte klarar av att införa direktiv som vi måste införa ligger till 100 procent på regeringen själv, inte på mig.

Anf. 35 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Fru talman! Den pessimistiskt lagde uppfattar sig säkert ha fler och bättre anledningar än på länge att hysa missmod inför framtiden. År 2016 har på många sätt varit ett svart år. Populismen har skördat framgångar. Europas kanske viktigaste politiska institution någonsin, nämligen vår gemensamma union, är utsatt för mycket hård press. Och Storbritannien har röstat för att lämna unionen.

Sveriges närmaste omvärld ter sig osäkrare än på mycket länge. Samtidigt lever vi i en tid då ny teknik och nya tjänster skapar nya beteenden och nya möjligheter. Allt detta nya ger oss också nya verktyg för att ge fler människor än någonsin välbefinnande. Vi kan och vi ska lösa miljö- och klimatfrågan genom nytänkande, framåtskridande och tillväxt.

Det finns de som inte mäktar med att erkänna möjligheterna. De är alltför upptagna med att älta problemen. Dessa krafter får inte växa sig så starka att de tar över. Pessimismen får inte dominera. Den skapar ingenting. Det är framtidstro som skapar jobb och utveckling. I grunden är det hoppet, inte oron, som ger oss en värld där våra barn får det bättre än vad vi har det. Sverige förtjänar politiska krafter som tar parti för de hoppfulla.

Fru talman! Centerpartiet försöker vara den politiska kraften. Vårt budgetalternativ med alla dess förslag vilar på en grund av framtidstro och reformiver. Många är i dag rädda för förändringen i sig. På politikområde efter politikområde är det uppenbart att det är enkelt att säga nej – nej till förslag, nej till reformer, nej till förändring. Centerpartiet säger ja till samma saker. Vi vet att det är nu vi lägger grunden för kommande år och decennier av svenskt välbefinnande och svensk framgång.

Vi är tydliga med att centrala samhällsområden, inklusive arbetsmarknaden och bostadsmarknaden, måste reformeras i grunden eftersom de har slutat fungera.

Vi vet att det är det fria företagandet och jobbskapandet som är grunden för Sveriges välbefinnande, och därför är jag stolt över att företräda det budgetalternativ i Sveriges riksdag som föreslår lägst skatter på jobb och företagande. Vill vi på allvar att jobben ska växa till måste vi också bryta den politik som innebär att våra skatter på jobbskapande är bland världens högsta, inte minst för de små företagen – Sveriges jobbskapare.

Vi tecknar också en bild där vi tar nya steg i den gröna skatteväxlingen. Den gör det dyrare att smutsa ned i naturen, samtidigt som pengarna slussas tillbaka in i ekonomin – till hushållen och företagen – genom sänkta skatter på just jobb och företagande.

Vi i Centerpartiet sitter inte passiva när vi ser hur otrygghet och missmod präglar alltför stora delar av vårt land. Därför driver vi på för satsningar på fler poliser i hela landet, bättre bredband och mobiltäckning och en jobb- och företagspolitik som sätter igång jobbskapandet såväl på landsbygden som i storstädernas förorter. Det finns vissa saker som bara ska funka, oavsett var i Sverige man befinner sig.

Fru talman! Sverige delas. Så krasst och direkt både kan och bör man uttrycka sig. Sverige delas. I det svenska samhället finns i dag en tudelning som vidgar avståndet människor emellan. Vi ser det i bostadspolitiken, där insider- och outsiderproblemet är närmast cementerat.

Vi ser det på arbetsmarknaden, där andelen arbetslösa som tillhör någon av de grupper som klassificeras som svaga hela tiden ökar. I klartext: Är du arbetslös i Sverige i dag har du oftast dessutom svaga språkkunskaper, en låg utbildningsnivå, en historia av sjukdom och långtidsarbetslöshet – eller så har du över huvud taget aldrig fått in en fot på arbetsmarknaden. Självklart leder detta till att tusentals, tiotusentals, hundratusentals människor i vårt land känner att allt fler dörrar är stängda för dem. ”Sverige går bra, men det gäller inte mig.”

Vi ser det i klyftan mellan stad och land – Sverige växer, men inte i takt. Vi verkar alla under en medielogik som säger att det är rimligt att skriva sex gånger fler artiklar om att en rondell i Stockholm ska byggas än om att hela Kiruna stad ska flyttas. Så sent som i dag kunde vi läsa artiklar där det står att det upplevda utanförskapet – eller klyftan mellan makten i Stockholm och den enskilda människan – är mycket större i glesbygd och på landsbygd. Detta är någonting vi måste ta på allvar, för det är precis sådant som har varit grogrund för såväl brexitomröstningar som Trumps valseger i USA.

Det kan verka som att dessa utmaningar är monumentalt stora. Jag skulle på något sätt vilja säga att lösningen är förhållandevis enkel: Kavla upp ärmarna och sätt igång att lösa problemen! Folk utanför behöver nya vägar in på arbetsmarknaden, även de som inte har ett exemplariskt cv att visa upp. Ja, då behöver vi ju lärlingsjobb, ingångsjobb och nya vägar in på arbetsmarknaden där man kan växa in i sin nya roll.

För att överbrygga den regionala klyftan måste vi först inse vad problemet är. Det finns flera uppenbara fall av hämmande regler som sätter stopp för utveckling och värdeskapande. Ta bara det ständiga exemplet strandskyddet! Många bygder förvägras möjligheten att kratta manegen för investeringar och inflyttning helt enkelt för att det vilar en död hand över en av deras viktigaste resurser. Man får inte utveckla. Detta är inget nytt – vi har talat om det mycket länge – men det händer ju ingenting. Det är fortfarande förbjudet att bygga längs med stränderna i stora delar av vårt land, även i bygder där stränderna kan räknas i kilometer per person.

De gröna näringarna är ett annat exempel. Många företagare går på knäna, inte minst mjölkbönderna. Genomför då Centerpartiets bondepaket med sänkta skatter och avgifter som finns i vårt budgetförslag! Den digitala infrastrukturen är alldeles för dålig. Men öka då satsningarna!

Detta är bara några exempel, och i alla av dem – oavsett om det gäller arbetsmarknaden eller den regionala klyftan – ser vi att regeringen gör alldeles för lite. I vissa frågor gör den ingenting över huvud taget. Det låga reformtempot är tyvärr det kanske främsta kännetecknet för regeringen Löfven. Det är allvarligt, för i det vakuum som regeringens icke-existerande propositioner, initiativ och reformer lämnar efter sig frodas missnöjet.

Fru talman! Vi har sedan urminnes tider haft en konflikt i den svenska politiken kring huruvida det är rätt eller fel att sänka respektive höja skatten på arbete. Frågan är helt enkelt om vi ska ha skattesänkningar på jobb och företagande eller om vi ska ha skattehöjningar på desamma. De argument som Centerpartiet och likasinnade partier för fram är att det är rätt att människor får behålla en större del av sin lön. Det skapar ett mer robust samhälle, och det skapar möjligheter för familjer att utveckla sina liv som de vill. Motargumenten är att det är bättre om en större del av makten hanteras inom staten därför att det ger likvärdighet, och andra upplevt positiva exempel från den socialistiska kanten.

Jag skulle vilja hävda att det har kommit ett nytt starkt argument i debatten som vi måste ta till oss, och det är den digitalisering och automatisering som sker och som överför väldigt mycket av det arbete som görs till någon form av maskin – oavsett om den befinner sig i ett moln, det vill säga i en hårddisk någonstans, eller om den faktiskt är en robot som genomför arbetet. Det är en snabb omvälvning av ekonomin, och det enda rätta nu är att sänka skattetrycket på arbete för att rädda det som räddas kan och behålla så många arbetsuppgifter som möjligt som ger folk mål och mening i deras liv.

Detta är ett stort jobb, och det kommer att ta många budgetar. Men det är solklart fel väg att gå att, som regeringen har gjort, i ett antal budgetar sakta men säkert och steg för steg höja skatten på jobb och företagande. Tvärtom måste vi skifta ned detta, inte bara för att det skapar bättre förutsättningar för jobb och företagande här och nu utan även för att det på lång sikt är det enda rätta. Vi kommer nämligen inte att klara detta annars.

Sverige behöver ansvarstagande här och nu samtidigt som vi behöver handfasta reformer för framtiden. När regeringen misslyckas med både och måste vi övriga ta ansvar för det kanske viktigaste av allt. Sverige behöver politiska krafter som tar parti för de hoppfulla.

(Applåder)

Anf. 36 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Klimatarbetet går framåt, och stora steg tas nu lokalt för att minska utsläppen. På nationell nivå presenterade regeringen i veckan även en lösning för att skapa stabila och gynnsamma förutsättningar för solelen, och mycket går i rätt riktning.

Det finns vissa partier i oppositionen som vill och försöker hitta vägar framåt för att öka de miljöstyrande skatterna, och Centerpartiet är ett av de partierna. Jag tycker visserligen att det är olyckligt att man redan nu låser in sig i negativa skrivningar om kommande miljöskatter, såsom vägslitageavgiften och flygskatten, men jag har ändå respekt för att man har förslag om vägar framåt för skatter som ska minska utsläppen.

Centerpartiet, som tidigare har varit kategoriska motståndare, har nu i stället anslutit sig till regeringens linje när det gäller den höjning av energiskatt på bensin och diesel som har genomförts. Det är väldigt bra, och det finns goda skäl att tro att vi kommer att kunna nå samsyn kring flera miljöstyrande skatter framöver. Det är viktigt att vi är flera som är med och driver på och visar en vilja att öka ambitionsnivån.

Det jag har svårare att förstå är Centerpartiets prioriteringar gällande satsningar som regeringen har gjort för att minska utsläppen lokalt och regionalt samt skydda värdefull natur. Där ser vi stora neddragningar. Jag skulle därför vilja fråga Centerpartiet hur det kan vara viktigare att sänka skatten för dem med höga inkomster genom att återinföra jobbskatteavdraget för höginkomsttagare än att låta satsningar på klimat- och miljöområdet vara kvar så att den långsiktiga planeringen för att skydda natur och lokala initiativ för att minska utsläppen ska kunna fortsätta.

Anf. 37 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Det som behövs – det som fungerar – i miljöpolitiken är riktiga och långsiktiga spelregler för en grön omställning, i form av till exempel stegvis ökad beskattning av miljöförstöring och att man låter resurserna gå ut i ekonomin i form av sänkt skatt på jobb och företagande. Detta innebär att miljöskatternas andel av skattemixen ökar, vilket ger ett grundläggande incitament till en grön omställning.

Miljöpartiet gör halva läxan. Man höjer vissa miljöskatter – en del av dem är bra, andra är mindre bra – men stapeln med höjda miljöskatter överskuggas av stapeln med höjda skatter på jobb och företagande. Man höjer skatten på jobb och företagande fyra gånger så mycket som man höjer skatten på olika former av miljöförstöring.

Detta är dåligt, och mycket riktigt var det när Miljöpartiet kom in i regeringen som de svenska utsläppen började att öka. Detta är mycket allvarligt. Vi måste komma tillbaka till den trend som fanns då Centerpartiet hade miljöministerposten. Då minskade vi – år för år, sakta men säkert – de svenska utsläppen, samtidigt som ekonomin gick bra.

Det förvånar mig lite att Janine Alm Ericson nämner solskatten, eftersom den kanske är det tydligaste exemplet på den ryckighet och bristande seriositet som präglar delar av regeringens miljöpolitik. Samtidigt som solenergin håller på att verkligen ta fart inför Sverige en världsunik skatt på just småskalig solenergi. Man gör det på grund av dåliga förhandlingar i såväl Bryssel som Norge, som man skyller på, och sedan blir det upp till oss – och inte minst upp till skatteutskottets ordförande Pelle Åsling, som sitter här – att ligga på regeringen och kräva svar.

Nu har man backat, vilket är bra, men vi kan se tillbaka på ett förlorat år. Året som gått har präglats av osäkerhet och en helt världsunik skatt på solenergi. Detta är ett typexempel på miljöpolitik när den är som sämst.

Anf. 38 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Bilden som Emil Källström vill måla upp kring solskatten, och hur solklara reglerna har varit gällande den, stämmer inte riktigt. Där emot tycker jag att det är bra att han uttrycker att det är bra med långsiktiga spelregler för företagande, så att man vet hur man ska göra sina investeringar framöver. Där är vi helt överens.

Vi tycker också att det är viktigt att vi ökar miljöskatternas andel, och vi jobbar med detta. Till den som är kritisk mot regeringens politik på skatteområdet och menar att det är för lite grön skatteväxling kan jag säga att det såg väldigt annorlunda ut under alliansregeringen.

Jag tycker att det är en skev prioritering för framtiden att fortsätta med skattesänkningar för personer med höga inkomster i stället för att genomföra satsningar som vi nog egentligen är helt överens om. Jag noterar också att Emil Källström inte svarade alls på min fråga om de egna neddragningarna i budgeten på dessa områden.

Jag tycker om att Centerpartiet har ambitioner att höja miljöskatterna. Men jag undrar varför det inte hände så mycket under de åtta år som ni styrde. Kan det kanske vara så att det egentligen var Moderaterna som bestämde mest om skattepolitiken?

I den alliansgemensamma delen i dessa budgettexter står: ”Inte minst krävs att den svenska fordonsflottan blir mer hållbar och att utsläppen från transportsektorn minskar. Beroendet av fossila bränslen är både en belastning på miljön och en säkerhetspolitisk risk.”

Detta tycker vi är en bra analys. I Centerpartiets motion föreslås miljöskatthöjningar, vilket är logiskt utifrån texten. Men Moderaterna föreslår i stället att miljöskatterna ska sänkas. Jag har svårt att förstå hur den gemensamma inriktningen ska tolkas. Är det Moderaternas förslag – som innebär nedskärningar på miljö-satsningar och åtgärder rörande klimatförändringen – eller Centerpartiets förslag som är Alliansens gemensamma politik?

Anf. 39 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag ska självklart svara på frågan om investeringar. Jag har flera gånger, inte minst i den här talarstolen, sagt att Miljöpartiet alltid kommer att vara bättre än Centerpartiet när det gäller att göra miljöpolitiken dyr.

Det är sant att det görs stora, kostsamma satsningar på utgiftsområdet för miljö. Den största delen går dock – som Janine Alm Ericson säger – till vad man beskriver som att skydda skog, vilket i klartext betyder att man tvångsköper privata skogsägares mark och lägger en död hand över den. Detta innebär att den kolsänka som växande och brukad skog innebär försvinner. I själva verket är detta alltså i många fall ett negativt tillskott till klimatpolitiken.

Detta säger vi nej till. Därmed sparar vi pengar. Våra totala satsningar blir lite mindre, men vi har en bättre politik. Det var just på grund av detta som utsläppen minskade när vi satt vid makten. När Miljöpartiet tog miljöministerposten vändes den utvecklingen mot ökade utsläpp. Detta är vårt största problem nu. Vår största utmaning är att vända tillbaka den kurvan.

Jag blir lite förvånad över att Janine Alm Ericson erkänner att de alliansgemensamma skrivningarna på miljöområdet är bra – jag överlåter åt auditoriet att fundera på vilka som har skrivit dem. Men ändå finns denna oro. Jag ser inte den. Jag kan bara konstatera att under alliansregeringens tid gjorde vi precis det jag säger. Ett antal miljöskatter höjdes, och vi sänkte samtidigt skatten på jobb och företagande.

Miljöpartiet hävdar att man är för den här principen. Men precis som utgiftsökningarna kom under Miljöpartiet så vändes trenden med grön

skatteväxling till röd skattehöjning när Miljöpartiet gick in på Finansdepartementet och in i regeringens andra hus.

Därför är jag ganska trygg i att vi fortsätter att driva en långsiktig riktig, konsekvent, billig och effektiv miljöpolitik.

Anf. 40 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! De allra flesta människor instämmer i att vi behöver mer resurser till välfärden. Vi behöver fler anställda i äldreomsorgen så att stressen för de anställda kan minska och så att det finns mer tid för den äldre. En kvalitativt förbättrad sjukvård och minskade barngruppsstorlekar i förskolan och på fritis är också sådant som brukar lyftas upp när jag pratar med kvinnor, föräldrar, sjukvårdsanställda eller pensionärer.

Vänsterpartiet har i förhandlingarna med regeringen fått igenom den största satsningen på kommunsektorn sedan det här statsbidragssystemet infördes. Detta är vi, och även många andra, glada för.

Centern har under hösten, bland annat i partiledardebatter och artiklar, lyft upp att ni lägger mer än regeringen och Vänsterpartiet på kommunsektorn. Jag tror att ni brukar säga att det rör sig om 10 miljarder.

Men när vi tittar i detta betänkande kan vi se att det inte stämmer. Det är nämligen så att det ni ger med ena handen tar ni tillbaka med den andra handen. Sammanlagt kan man säga att ni lägger ungefär 8 ½ miljard mindre per år till kommunsektorn – till vår gemensamma välfärd. Detta är alltså raka motsatsen till vad ni har påstått tidigare.

Jag vet inte om ni medvetet har fört medborgarna bakom ljuset, eller om det är så att ni har räknat fel och att det var därför skolresultaten i matematik sjönk under er tid vid makten. Centermatte är i så fall något vi verkligen måste undvika.

Hur har det kunnat bli så här, Emil Källström? Ni minskar anslaget till kommunsektorn med ungefär 37 miljarder de närmaste fyra åren.

Anf. 41 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Ibland får ledamöter i den här kammaren verkligen till det. Man kommer på en retorisk poäng och tänker: Den där ska jag dra till med, och det funkar skitbra!

Ibland går det dock inte så bra. Den här centermattegrejen får du nog slipa lite på. Det finns nog någonting där, men det blev inte så bra just nu.

Det som heller inte blir så bra är när man gör som Vänsterpartiet och dess socialistiska kompisar och styckar upp resurserna till välfärden i mängder av specialdestinerade bidrag. Det här är Vänsterpartiets paradgren. Man får igenom 1 miljard som ska lösa alla problem på alla skolgårdar, eller alla problem i någon annan liten del av välfärden.

Problemet är att det här inte funkar. Man sätter av en pott. Landets 290 kommuner ska sätta sig och skriva papper för att ansöka. Byråkrater ska därefter läsa igenom dessa ansökningar och fördela pengarna, och sedan ska samma resa göras när allt ska redovisas.

Vad händer då? Jo, små kommuner med små administrativa resurser söker över huvud taget inte pengarna. Det är inte värt besväret. Det som låter så mycket, några hundra miljoner, är det ingenting kvar av när man tar ned det till den relevanta nivån – kronor per kommun, per skola och per elev.

Det vi gör är att höja de generella kommunbidragen. När Ulla Andersson säger att hon är så stolt över att ha fått igenom 10 nya miljarder i generella bidrag till välfärden, då är det så, precis som Ulla Andersson säger, att vi tillför 12 ½ miljard per år. Över prognosperioden blir det 10 miljarder mer.

Det här är alltså riktiga pengar, inte riktade. Kommunerna kan själva avgöra hur dessa pengar bäst löser problem inom välfärden. Det är bättre politik. Man kanske får färre rubriker, men det innebär reella förändringar och förbättringar för kommunsektorn.

Anf. 42 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Man kan då säga att Centerns paradgren är att försöka få någonting att framstå som något som det faktiskt inte är.

Ni säger att ni ökar anslagen till kommunsektorn, men det gör ni inte. Ni tar ju bort pengar från kommunsektorn med den andra handen. Ni skär febrilt i de riktade statsbidragen. Tabellen i betänkandet visar att det är med 11 miljarder. Det är alltså 11 miljarder mindre till avgiftsfri mammografi och till besök i öppenvården för äldre personer. Det är mängder av insatser som inte blir av. Det drabbar enskilda individer därute, men det drabbar självklart också verksamheterna.

Det ni gör är att ni minskar anslagen till den gemensamma välfärden. Ni i Alliansen är också bäst på att sänka skatter. Ni har de största skattesänkningarna, och då måste ni ju skära någonstans. Då skär ni gärna i den gemensamma välfärden eller sparar på sjuka och arbetslösa. Det är så det går till i er budget och i er politik.

Jag tycker att ni för väljarna bakom ljuset när ni säger att ni lägger till mer pengar till kommunsektorn, för i er budget och i det här betänkandet är det drygt 30 miljarder mindre under de kommande fyra åren. Det får oerhörda konsekvenser i Hofors, i Bollnäs, i Edsbyn eller var man nu befinner sig. Det tycker jag att ni ska stå upp för även utåt, för väljarna har rätt att få veta vilken politik ni avser att föra. Det har ni inte gjort, utan ni försöker föra dem bakom ljuset, menar jag.

Anf. 43 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Det här är viktigt: Jag och vi har aldrig sagt något annat än att vi ökar de generella bidragen till kommunerna. Det är alltså exakt samma rad i statsbudgeten där Ulla Andersson är så stolt över att hon ökar med 10 miljarder. Där kan jag bara konstatera att vi lägger mer pengar. Sedan tar vi bort ett antal av Vänsterpartiets specialdestinerade små bidrag eftersom det inte är väl använda pengar.

Det var så tydligt i Ulla Anderssons replik att det här är saker som låter bra. Men när man avsätter ett antal hundra miljoner, i bästa fall 1 miljard, som ska verka och göra skillnad i landets alla landsting och kommuner blir det inget annat än pressmeddelandepengar. Det Vänsterpartiet framför allt är ute efter är att kunna vifta med en politisk seger. Men det gör ju ingen skillnad.

Det vi säger är att vi värnar de riktiga bidragen, snarare än de riktade, och vi ser att kommunerna behöver tillskott. Men vårt viktigaste löfte till kommunerna kommer alltid att vara vår jobb- och företagarpolitik som in-

nebär att fler jobb växer fram, vilket ger mer egna resurser i form av jobb-skatteintäkter – kommunernas absolut viktigaste intäktskälla. Det är detta som hela tiden kommer att vara det viktigaste vi gör.

Det är sant att vi aldrig kommer att kunna tävla med Vänsterpartiet när det gäller små potter av specialdestinerade bidrag. Men vi kommer alltid att vara bättre på att skapa en grogrund för att jobben växer fram så att det blir mer resurser till välfärden. Den här skillnaden är uppenbar för mig, och det är inget som vi på något sätt försöker skyla över. Vi är tydliga med detta – jag tror att alla utom Ulla Andersson har uppfattat detta – och det kommer vi att fortsätta vara.

Anf. 44 MATHIAS SUNDIN (L):

Fru talman! Låt mig börja med att yrka bifall till reservationerna 4 och 9 så att jag inte glömmer det.

Jag ska börja i det negativa, i det farliga, men jag ska verkligen se till att avsluta positivt.

Det farliga som vi ser i vår omvärld och kring Östersjön är naturligtvis Ryssland. När det gäller den ryska aggressionen, som ledde till annekteringen av Krim och det pågående kriget mot Ukraina, är det inte svårt att föreställa sig ett scenario. Vi ser ju ett antal ryska hot mot Baltikum, och det är inte svårt att förstå att ryska aggressioner mot Baltikum lätt kan spilla över till Sverige, och då framför allt Gotland.

Det är därför som vi från Liberalernas sida har tjatat i så många år om att vi behöver en permanent militär närvaro på Gotland. Det har vi hånat för en hel del, och det kan vi ta. Nu finns denna permanenta närvaro på Gotland. Den behöver dock bli mycket starkare än vad den är i dag. Hela Försvarsmakten behöver bli mycket starkare. Det krävs en rejäl upprustning av det svenska försvaret.

I dag ligger försvarsutgifterna på ungefär 1,1 procent av bnp. Det är en sjunkande trend. Från Liberalernas sida vill vi se en rejäl höjning – vi har de första pengarna till detta i den här budgeten – och att man på sikt återigen når upp till 2 procent av bnp till försvaret. Det kanske låter orealistiskt. Det är en fördubbling av försvarskostnaderna, men höjningen ska göras över flera år. Men kom ihåg att så sent som år 2000 låg vi faktiskt på den nivån!

Det är naturligtvis en mängd saker som behöver göras i den här upp-rustningen. Men en av de viktigare punkterna är kopplad till flygvapnet.

I dag har vi ungefär 100 stridsflygplan av JAS Gripen modell C/D. Dessa ska nu börja skrotas och ersättas av nya flygplan av modellen E. Problemet är att de 100 som vi har nu ska bli 60 framöver. Dessutom fungerar den modell som vi har nu alldeles utmärkt. Några av dem levererades så sent som för ett år sedan. Att nu börja skrota dessa för att dessutom minska flygvapnet är helt fel väg att gå. Från Liberalernas sida vill vi behålla de 100 stridsflygplan som vi har i dag och lägga till de 60 för att verkligen rusta upp flygvapnet.

Fru talman! Låt mig nu gå över till det mer positiva. Visserligen är det med utgångspunkt i ett problem, men ett problem som vi vet vad det är och som vi ser en tydlig lösning på.

När det gäller arbetslösheten är det väldigt lätt att få jobb om man är född här i Sverige, är Svenne banan som jag. Arbetslösheten är i alla fall väldigt låg i den gruppen, så där är inte de stora problemen.

Däremot i gruppen lågutbildade, inte minst många flyktingar som kom förra året av vilka en hel del snart är på väg in på arbetsmarknaden, är arbetslösheten väldigt hög. Men det positiva är att vi vet varför den är hög. Vi har höga ingångslöner i Sverige och det är väldigt dyrt att anställa människor för enklare jobb. Vi har få enkla jobb just på grund av att det är dyrt att anställa. Det är räcker att gå på restaurang i ett annat land. Då ser man ofta hur mycket mer personal man har där än vad vi har här i Sverige, och det beror på att det är väldigt dyrt att anställa sådan personal i vårt land.

Lösningen är naturligtvis att göra det billigare att anställa människor, så att vi skapar fler av den här typen av enkla jobb. Meningen är inte att de ska jobba i de här jobben i hela sitt liv, utan det är en väg in på arbetsmarknaden. Man får in en fot på arbetsmarknaden och ett första jobb, för det bästa sättet att få ett jobb är att ha ett jobb. Men om det finns få sådana jobb och det är väldigt dyrt att anställa får man inte det första jobbet någon gång.

Vi liberaler har ett antal lösningar på detta. En av dem är det vi kallar startjobb, som i korthet går ut på att det helt enkelt blir enklare och billigare att anställa människor, exempelvis flyktingar, för den här typen av enkla jobb.

En annan viktig del för den här typen av enkla jobb är framväxten av delningsekonomin. Jag ska kort försöka beskriva vad det är, även om det kanske säger sig självt när man hör ordet.

Jag och min fru har ett litet torp. På hösten ska man ju helst gräva trädgårdslandet där och få ned lite ny gödsel i marken så att det växer bättre året därpå. Jag slipper helst göra det för hand, så det vore bra att ha en jordfräs. Men det känns lite onödigt att köpa en jordfräs för flera tusen för att använda den till ett litet trädgårdsland en gång per år.

Det finns då delningsekonomiföretag, till exempel ett som heter Grannsaker, där man kan kolla om det finns någon i närheten som kan hyra ut sin jordfräs. Tyvärr hittade jag ingen, så jag fick gräva i alla fall. Men det är så det ska funka i teorin.

Framväxten av delningsekonomin innebär en mängd olika tjänster. Grannsaker är en grej, och det handlar om mer högkvalificerade jobb. Men i många av delningsekonomiföretagen utför människor tjänster. Det mest kända av dessa är Uber, där privatpersoner mot betalning kör andra privatpersoner i sina privata bilar. Men det finns massor av sådana här företag, och de kan växa fram snabbt om vi uppdaterar lagar och regler så att de kan växa fram.

I våras lade Uber ned just denna verksamhet, Uberpop, efter tydliga signaler från regeringen att man inte tänker uppdatera lagar och regler så att detta blir tillåtet.

Det är en omodern och bakåtsträvande inställning att försöka hindra denna typ av jobb eller tro att man kan förbjuda detta.

Företagen och de som utför dessa jobb ska göra rätt för sig genom att betala skatter och så vidare, och Liberalerna vill se till att det är enkelt att göra rätt för sig.

Vi behöver få fram nya enkla jobb. Men regeringens politik gör det dyrare, inte billigare, att anställa och mindre lönsamt, inte mer lönsamt, att arbeta. Dessutom jobbar man för att bromsa utvecklingen av delningsekonomiföretag som Uber och andra. Det kommer att göra det stora problem

vi har i dag med hög arbetslöshet bland många invandrare till ett jättelikt problem.

Fru talman! År 1975 uppfann en man som jobbade på Kodak den första digitalkameran. Kodakcheferna tänkte att det nog inte var framtiden. Man kan förstå deras inställning, för den första digitalkameran var rätt värdelös. Den var stor, tung och dyr. Den tog bilder med 0,1 megapixel, och det tog nästan en minut att få fram bilderna. Kodakcheferna menade att de var i en lukrativ bransch och tjänade massor med pengar på kamerafilm, så det ville de fortsätta att satsa på.

År 1995 kunde man fortfarande tänka att Kodakcheferna hade rätt. Kodak hade då 140 000 anställda runt om i världen och omsatte 250 miljarder kronor. Det tuffade på rätt bra med kamerafilm. Men 2012 gick Kodak i konkurs. Man blev utkonkurrerad av digitalkamerorna.

Jag skulle säga att Sverige är i samma position nu som Kodakcheferna var då. De missade den tekniska tillväxten, och de missade Moores lag, som säger att processorkapaciteten dubblas vartannat år. I början ser dubblingen inte så mycket ut för världen. Läger man ut det på en lång linje år efter år händer det inte så mycket i början. Men precis som en hockeyklubba stack det iväg rejält uppåt, och digitalkamerorna blev mot slutet snabbt mycket bättre, billigare och lättare att använda än andra kameror.

Sverige är i detta läge nu. Vi kan välja att satsa på kamerafilmen, som vi har, och hoppas att det funkar. Eller så väljer vi att satsa på alla de företag som växer fram kopplat till digitalisering. Vi har en mängd framgångsrika startup-företag i Sverige. Det kräver dock reformer. Det går inte att sitta still och bromsa Uber och andra företag som växer fram, för det är de nya jobben.

Men om vi gör dessa reformer är jag övertygad om att Sverige har enorma möjligheter och att Sveriges bästa tid ännu ligger framför oss.

Anf. 45 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Fru talman! Det finns positiva inslag i Liberalernas budgetmotion, bland annat en ambition och idé om att höja miljöskatter. Det välkomnar jag.

Vi har bett riksdagens utredningstjänst att titta på vilka fördelningspolitiska effekter det skulle bli av Liberalernas största budgetsatsning, där runt 20 miljarder används för att sänka inkomstskatten. Det visar sig vara en förvånansvärt dålig fördelningspolitik. Vinnarna är rika personer som bor i Danderyd med en inkomst över 600 000 kronor per år.

Liberalerna använde också en slogan inför valet om feminism utan socialism. Det var lite kul, och jag hoppades få se spännande förslag. I stället känns det som att det blev feminism utan feminism eftersom skillnaden mellan kvinnors och mäns inkomst ökar med i snitt 2 200 kronor. Det går alltså åt helt fel håll.

Förutom att det är en dålig politik för ekonomisk jämställdhet är det också en politik där det sparas i hela landet för att föra över pengar till personer som bor i storstäder och rika kranskommuner. I Danderyd och Lidingö ökar snittinkomsten med över 15 000 respektive 10 000 kronor per år, medan befolkningen i kommuner som Älvdalen, Ljusnarsberg och Dorotea får en snittökning på mindre än 1 000 kronor. Även där är det bara de rikaste som får utdelning.

Tycker Liberalerna verkligen att det är en väl avvägd politik för ökad jämställdhet och för hela landet?

Prot. 2016/17:33
23 november

Statens budget 2017
Rambeslutet

Anf. 46 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Fru talman! Det är bra synpunkter. Det innebär hela tiden svåra avvägningar hur man ska anpassa ett skattesystem så att det faller ut på allra bästa sätt.

Låt mig göra några reflektioner om detta. Ni kallar dem höginkomsttagare. Men vilka är de som numera kallas höginkomsttagare i Sverige? Det är till exempel en förstelärare på en grundskola eller en lärare som blivit rektor. De får börja betala statlig inkomstskatt och i vissa fall värnskatt om de blir högre chefer. Det är poliser. Det är vanliga människor som jobbar runt om i Sverige. Det är hundratusentals människor som ni kallar höginkomsttagare.

Varför gör vi detta? Jo, för att vi tycker att det ska löna sig att utbilda sig och att arbeta hårt. Det har vi tyckt under lång tid, och vi tror att det är ett framtidsrecept – också för att de nya jobben ska växa fram.

Jag talade en del om enkla jobb, som gör att man kommer in på arbetsmarknaden. Det finns också en annan typ av jobb, där höginkomsttagare med högre utbildning jobbar. Det handlar om de framgångsrika svenska teknikföretagen som växer fram. För att det ska vara lönt att utbilda sig och satsa på sådana företag och få den typen av jobb att växa fram kan vi inte ha världens högsta marginalskatter.

Sverige passerade nyligen Aruba, när ni höjde skatterna. Där har man vissa andra konkurrensfördelar, till exempel vädret. Vi konkurrerar med vårt väder och världens högsta marginalskatt. Jag tror inte att det funkar.

Anf. 47 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Man kan säga att det kommer att bli lite högre skatt för dem som är allra mest välbetalda inom flera olika yrkesgrupper. Det jag talade om var att det är de som har årsinkomster på över 600 000 kronor som i någon mån kan räknas som höginkomsttagare.

Det finns inte bara fördelningsspolitiska problem med skattesänkningarna i Liberalernas politik. Ett stort bekymmer är också att de dyra och snedfördelade skattesänkningarna ska betalas på något sätt. Det som får ta smällen är bland annat åtgärder för klimat och miljö. Det lokala arbetet med initiativ för att minska utsläppen och satsningar på skydd och åtgärder för värdefull natur tas bort, och andra offentliga investeringar i hela landet dras in.

På vilket sätt bidrar skattesänkningar för de rikaste, som betalas med en kraftigt reducerad klimat- och miljöbudget, till att minska utsläppen så att vi får en miljö som vi med gott samvete kan lämna över till våra barn och barnbarn?

Anf. 48 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Låt oss börja med den värdefulla naturen. Vi tillför faktiskt mer pengar än regeringen till just det. Men precis som Janine Alm Ericson var inne på i debatten med Emil Källström tror vi inte att alla dessa åtgärder är så himla effektiva. Det ser bra ut att lägga ut dem, men det är inte mycket pengar och de ger inte mycket effektivitet.

Det vi tror på är grön kapitalism och grön skatteväxling. Där har det halkat snett en hel del i den svenska debatten, inte minst på grund av Miljöpartiet, skulle jag säga, så att grön skatteväxling har blivit röd skatteväxling. Själva grejen med en grön skatteväxling är att man höjer skatten på sådant som är miljöfarligt. Vi vill inte ha stora koldioxidutsläpp till exempel, och det finns en del kemikalier som vi vill bli av med och därför fasa ut. Då höjer vi skatterna och gör det dyrt att använda sådant. Det gör att företagen successivt flyttar bort från de områdena. Det är den ena delen.

För att få skatteväxlingen grön och inte röd gäller det sedan att sänka några skatter också, till exempel dessa inkomstskatter som du är så emot att sänka. Det är precis det vi gör. Vi gör det billigare för företagen att anställa människor till exempel. Annars blir det bara skattehöjningar hela tiden.

Apropå fördelningspolitik kan den inte gå ut på att man höjer skatten för alla hela tiden. Då får vi inte någon tillväxt av nya jobb. Det är riktigt, riktigt dålig fördelningspolitik, och det är också dålig miljöpolitik.

Anf. 49 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Sverige behöver mer tillit och trygghet. Regeringen lånar stora summor i goda tider, underfinansierar sin budget och bryter det finanspolitiska ramverket – och än värre, man gör inte de reformer som krävs för att möta samhällets utmaningar. Det är dåligt i sig, men jag är rädd för att den rödgröna politiken därmed också gör större uttag än insättningar på samhällets tillitskonto. Sveriges dolda tillgång, tilliten, får inte tas för given, inte minst för att tilliten är ett viktigt smörjmedel i ekonomin.

Nu växer misstron. Allt kan vi inte och ska vi inte lasta regeringen för, självklart inte. Misstron mot den andre underblåses av dem som vill polarisera, driva isär, sprida myter och lögnar och desinformera. Det måste vi tillsammans motverka med kraft.

Men misstron sprids och förtroendet sviktar också kring hur Sverige utvecklas, kring hur det offentliga klarar sitt välfärdsuppdrag och kring vår ekonomi. För nog har misstro lättare att få fäste när människor upplever att livschanser försämras, när trösklarna till arbetsmarknaden för vissa har blivit skyhöga murar som kraftfullt förhindrar integration, när frånvaron av jämlik vård tränger sig på, när entreprenörer möter nya pålagor i stället för lättnader, när flyktingbarn hålls åtskilda från sina föräldrar, när oron tilltar kring om omsorgen finns där när jag behöver och om jag själv har inflytande över mitt liv när jag är som skörast, när boende i utsatta förorter drabbas av kriminella gäng och när polisen genomgår vad som allt tydligare visar sig vara en kris.

Sverige behöver mer tillit och trygghet. Därför behövs en politik som främjar starka familjer och ett civilsamhälle där tilliten kan få växa i fördjupade relationer mellan människor. För det är inte främst via lagar och styrdokument som vi skapar tillit. Nej, den grundläggs när vi får känna kärlek och får bli sedda och respekterade i gemenskap med andra i familj och vänkrets, där vi kan lära oss rätt och fel och utveckla solidaritet med den som är utsatt.

Men tilliten främjas också av en politik som värnar den trygghet som kommer av att vården finns när vi behöver, att äldre kan åldras i värdighet och att polisen kommer när vi ringer. Tilliten främjas av en politik som möjliggör att alla får chans att jobba till hundra procent av sin förmåga.

Herr talman! Sverige behöver en kristdemokratisk budget, och jag yrkar bifall till Kristdemokraternas reservationer 5 och 10.

Vad vill vi då göra annorlunda? För det första vill vi snabbare och med mer kraft adressera krisen inom polisen. Det ska inte vara en lyxvara att känna någon som känner någon som känner någon där brott faktiskt har beivrats. Då krävs det 2 000 fler poliser och mer än så. Det tar tid att utbilda dem. Därför föreslår vi redan nästa år ytterligare 500 civilanställda inom Polismyndigheten.

Vi anslår också medel så att polisen kan få en bättre lönestruktur för att ambitiösa poliser ska se att deras ansträngning lönar sig. Vi föreslår också medel så att polisen kan rustas bättre för terrorhot med utbildning, utrustning och en utbyggd insatsstyrka.

För det andra har vi riktiga reformer som förbättrar och förädlar vården och omsorgen. Mer resurser, framför allt genom att fler arbetar och betalar skatt, är bra. Men välfärdens utmaningar möter vi inte främst genom att vård blir gratis också för direktörer och riksdagsledamöter. Vi möter inte problemen genom att stoppa entreprenörer och deras idéer för en bättre vård, utan vi möter dem med reformer.

Vi möter problemen med reformer – som en nationell demensplan för att motverka demenssjukdomar och dess följder, som geriatriska centrum för bättre behandling av äldres sjukdomar, som lokala värdighetsgarantier för att inte tumma på den omsorgsbehövandes värdighet och som hemtjänningsteam för att minska onödigt lidande genom att se till att uppföljning och rehabilitering fungerar. Vi möter problemen med medel för bättre måltider och mer gemenskap i äldreomsorgen och en äldreboendegaranti för att äldre själva ska kunna avgöra när det är dags att flytta till ett äldreboende. Det gör vi för att ge trygghet och värdighet och för att driva den ensamhet som ofta kryper längs väggarna i det hem som blivit kallt på flykten.

Alla dessa reformer för tillit och trygghet i äldreomsorgen saknas i regeringens budget.

Vi vill också ge personer utan vårdutbildning chansen att arbeta med vårdnära service, som till exempel städning och patienttransporter, i vårdserviceteam. Det är riktiga jobb som ger fler chansen till jobb och som förbättrar vården. Vi vill korta köerna till BUP, och vi vill stärka elevhälsan ännu mer så att första linjens psykiatri blir mer kraftfull. Vi ser till att det lönar sig att utbilda sig till barnmorska eller specialistsjuksköterska.

Vi ser att kömiljarden måste återinföras. Om man specialstuderar S-märkta landsting blir detta extra tydligt. Det blir också tydligt att dagens 21 landsting inte klarar att utveckla vårdens alla alltmer högteknologiska förmågor. Vi behöver att staten tar ansvar för den avancerade sjukhusvården eftersom priset för att inte göra det är högt. Då är det var du bor som avgör vilken vård du får, och det kan vi inte acceptera. Det är en stor reform, men vi kan ta steg redan nu. Vi anslår därför medel för att staten redan nästa år ska kunna ta ett större nationellt ansvar för läkemedlen.

Tilliten till att vården finns när vi behöver den måste stärkas.

För det tredje vill vi satsa rejält på pensionärernas ekonomi. En ekonomiskt utsatt ensamstående äldre person, oftast en kvinna, med BTP får med vår budget 500 kronor mer i månaden. Vilken skillnad det gör att slippa välja mellan barnbarnens julklappar och en ny vinterkappa!

Vi föreslår ett rejält kliv för att ta bort skillnaden i beskattning mellan pensions- och arbetsinkomster. Det gör vi med lika beskattning upp till drygt 14 000 kronor i månaden. Vi tar förstås bort den särskilda löneskatt för äldre som regeringen infört och föreslår dubbelt jobbskatteavdrag redan från 64 år så att fler äldre finner det mödan värt att jobba och bidra med sitt kunnande.

För det fjärde gör vi en rejäl satsning på barnfamiljer. Vi stärker valfriheten när barnen är små. Vi bygger ut RUT, och med vår politik blir varje arbete för alla föräldrar – oavsett hur litet eller stort det är – värt 500 kronor mer i månaden. Det stärker familjernas ekonomi – relativt sett mest för den som tjänar minst. Och det blir mer lönsamt att gå från inget arbete till varje arbete. På så sätt får fler barn se sina föräldrar gå till jobbet.

För de ekonomiskt utsatta barnfamiljerna höjer vi bostadsbidraget med mellan 350 och 600 kronor per månad. Så stärker vi tryggheten för familjerna.

Herr talman! För det femte måste vi se till att jobbchanserna finns där för alla. Vi måste se till att ha goda villkor för våra entreprenörer i stället för att det som nu ständigt poppar upp nya hot och nya pålagor som riskerar att drabba deras ansträngningar.

När regeringen tycks ha gett upp om att jobbchanserna ska finnas för alla, när man övergivit sitt mål om EU:s lägsta arbetslöshet och när man vägrar se problemet med höga ingångslöner och höga krav som stänger ute personer med lägre kvalifikationer föreslår vi kraftig RUT-utbyggnad, för- enklad arbetsmarknadspolitik och introduktionsanställningar, alltså jobb med fullt anställningsskydd från början men något lägre ingångslön kombinerat med utbildning på jobbet, utan krångel och myndighetsgodkännande. Detta föreslår vi kombinerat med dubbelt jobbskatteavdrag för unga, nyanlända och personer som länge har stått utanför arbetsmarknaden.

Så kan vi skapa en arbetsmarknad där fler får chansen att jobba till hundra procent av sin förmåga.

Herr talman! På Skogskyrkogården finns en utsiktspunkt som heter Almhöjden. Upp till den finns en lång trappa. Den är designad så att ju högre upp man kommer och ju mer ansträngande det är, desto lägre blir stegen. Det är ett sådant Sverige, med sådana trappor, jag tror att vi behöver. Det är en bra bild där vi anstränger oss för att nå platser där vi kan blicka ut och se längre och där vi utvecklas som enskilda och som samhälle, men där varje trappsteg inte är en millimeter högre för var och en av oss än att vi klarar av att ta det där steget. Det är ett samhälle med mer tillit och trygghet och ett samhälle där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter.

(Applåder)

Anf. 50 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Nu fick jag visa Jakob Forssmed till rätt talarstol, och jag hjälper så gärna en kristdemokrat att hitta rätt!

Jag uppskattar att Jakob Forssmed talar så mycket om Kristdemokraternas politik. Det är inte alla borgerliga partier som har talat om sin politik i denna budgetdebatt. Moderaterna är kanske det parti som har talat minst om sin egen politik. Jag uppskattar också Jakob Forssmeds tal om tillit i samhället och vikten av att vi känner tillit till varandra. Det är något som

jag uppskattar mycket. Det skulle behövas mycket mer av det i den politiska debatten, för jag tror att det är själva kärnan i mycket av de problem vi upplever i dag. Men nog med beröm – du kanske blir alltför stöddig annars!

Nu tänkte jag i stället gå över till att kommentera innehållet i era budgetar. Kristdemokraterna säger att ni är ett parti för barnen och familjen. Men om man tittar på era budgetförslag ser man att det är en lång, lång lista med besparingar. Ni avvisar de 10 miljarderna i generella statsbidrag till vård, skola och omsorg. Ni avvisar pengarna till att öka byggande av hyresrätter till rimliga hyror, det vill säga att ni försvårar för barnfamiljer som behöver en större lägenhet. Ni avvisar avgiftsfri tandvård upp till 23 år trots att vi vet att det ger goda resultat med förebyggande arbete. Ni avvisar avgiftsfri mammografi för alla kvinnor trots att vi vet att också det är viktigt och förebyggande och att det innebär ett ökat deltagande. Ni avvisar det höjda underhållsstödet trots att ensamstående föräldrar är den grupp som har halkat efter mest ekonomiskt under de senaste 20 åren. Ni säger nej till avgiftsfria sommarlovsaktiviteter trots att det skulle göra att tilliten ökade i samhället och att fler barn skulle få roligare sommarlov. Ni säger nej till upprustning av barns skolmiljöer och ni sparar på sjuka och arbetslösa.

Tycker du att det är en politik som ökar tilliten i samhället? Jag tycker inte det.

Anf. 51 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag uppskattar att Ulla Andersson ledde mig till rätt talarstol. Jag uppskattar naturligtvis också berömmet. Men om Ulla Andersson leder mig mer i en politisk riktning vill jag att ni ringer mig och varnar för dåligt inflytande.

Jag är inte förvånad över att Ulla Andersson är kritisk till vår politik. Den bygger på att människor ska komma i arbete. Vi menar att den största klyftan i Sverige går mellan dem som har och dem som inte har ett arbete. Därför föreslår vi dubbelt jobbskatteavdrag för personer som är nyanlända, som är unga eller som står långt ifrån arbetsmarknaden för att göra det lättare att komma in. Vi tycker att det är särskilt viktigt att barn får se sina föräldrar gå till jobbet, och vi säger därför att för föräldrar ska varje jobb löna sig bättre och ge 500 kronor mer, oavsett hur stort eller litet det är. Det är väl någonting för Ulla Andersson att rösta för? Det går till de barnfamiljer som hon oroade sig för och undrade om de skulle få vinterkläder eller inte.

Vi föreslår ett höjt bostadsbidrag till de mest ekonomiskt utsatta barnfamiljerna med 600 kronor om man har tre barn eller fler. Det är väl något för Ulla Andersson att rösta för? Eller varför inte rösta för en budget som föreslår att en ensamstående kvinna med låg pension och BTP får 500 kronor mer varje månad? Det saknas i ert alternativ. Det ger ingen förbättring.

Men Ulla Andersson har rätt i att vi med en budget i balans – mer än 11 miljarder bättre än regeringens och Vänsterpartiets – inte accepterar de stora skattehöjningarna på arbete och företag. Vi klarar inte att matcha varje satsning som Vänsterpartiet vill göra i varje läge. Ni har ingen gräns för hur mycket skatt ni kan lägga på arbete.

Med Vänsterpartiets politik blir det till sist nedskärningar kvar att fördela. Det är det som är hela problemet med ert alternativ. Ni behöver ständiga korrektiv som ser till att vi inte hamnar i ett läge där det bara är nedskärningar kvar.

Anf. 52 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag vet inte om Jakob Forssmed har missat det, men när vi hade en högre skattekvot hade vi också en högre sysselsättningsgrad. Jag skulle också vilja påstå att vi hade trygghetssystem som höll ihop det här landet mycket bättre och skapade en tillit mellan människor som vi tyvärr har förlorat en del av i dag.

Ni drar ned på pengar som förutom att de skulle öka tilliten och tryggheten i samhället skulle ge fler jobb. 10 miljarder mer till vård, skola och omsorg skulle kunna innebära att vi kan anställa fler lärare och fler undersköterskor – fler som har tid med den äldre eller ser varje enskilt barn på förskola, fritis eller skola.

Vi skulle kunna använda pengarna till investeringsstödet för att kunna anställa fler som bygger bostäder. Tänk vilken produktiv investering! Men dessa investeringar avvisar ni. Ni avvisar det mest effektiva medel som har funnits historiskt för att få igång bostadsbyggandet. Det är en investering som skulle skapa många fler jobb.

Ni lägger fram en politik som innebär att om man har oturen att bli sjuk och arbetslös ska man enligt Kristdemokraternas syn ha en högre beskattning. Jag tycker att det är ett orimligt sätt att se på människan. Man blir inte sjuk för att man vill, och man blir inte arbetslös för att man vill utan för att man har oturen att bli det. Ska man då straffbeskattas för detta? Jag tycker att det är helt orimligt.

Jag hade gärna höjt garantipensionen. Men precis som du och Kristdemokraterna inte har fått med sig de borgerliga partierna på det har inte jag fått med mig regeringspartierna på det. Ni sitter i Pensionsgruppen. Det gör inte vi eftersom vi inte står bakom pensionssystemet – det som gör människor som har arbetat i hela sitt liv fattiga. Jag hoppas att du får fler med dig där. Jag tänker göra vad jag kan för att garantipensionen ska höjas men också för att vi ska förändra pensionssystemet, för det behöver verkligen förändras.

Som sagt: Ni sparar på människor och minskar därmed tilliten i samhället.

Anf. 53 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Då har Ulla Andersson chansen att rösta på en budget som ger 500 kronor mer till den ekonomiskt utsatta äldre som har BTP. Det är vad det innebär om man röstar på Kristdemokraternas budget.

Ulla Andersson står här och talar om att vi vill ha en lägre beskattning på arbete och att det är djupt kränkande. Det är ju vad du själv föreslår i den budget ni har lagt fram och som Vänsterpartiet står bakom! Den innebär jobbskatteavdrag, och jobbskatteavdraget finns för att det ska löna sig bättre att arbeta. Jag antar att Vänsterpartiet står bakom den budget som du här står och angriper. Det är i så fall välkommet, för det skulle vara den första jobbreform som Vänsterpartiet står bakom. Det vore en nyhet.

Låt oss tala om kommunbidragen. Vi tror att vi behöver en politik för jobb för att klara av de ökade utmaningar som finns i kommunerna kring

välfärden. Vi satsar 14 miljarder mer än regeringen gör på vård- och omsorgsområdet under fyra år i riktade satsningar. Men det är rätt som Ulla Andersson säger: Vi säger också nej till de generella pengarna.

Man kan lyssna på vad Sveriges finansminister sa när hon var med i *Agenda* för ett tag sedan. Då fick hon frågan: Kommer det fler sådana här generella bidragsökningar till kommunerna? Det hon svarade var ganska intressant: Man måste komma ihåg att det helt avgörande för kommunerna är hur sysselsättningen utvecklas – om det finns jobb och om det finns jobbreformer.

Därför blir det extra problematiskt att denna budget är kliniskt befriad från just jobbreformer. Det är inte så vi kommer att klara välfärdsutmaningarna, det är inte så vi kommer att klara integrationsutmaningarna och det är inte så vi kommer att klara tilläggsutmaningarna. För att klara det krävs fler människor som går till arbetet.

Anf. 54 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Den senaste tiden har som uppmärksamrats tidigare flera omvärldshändelser skapat turbulens och oro. Storbritanniens folkomröstning om utträde ur EU och valet av en oberäknelig och protektionistisk inriktad amerikansk president innebär bland annat ekonomiska risker. En värld som handlar mindre och där länder sluter sig alltmer kan aldrig – allt annat lika – vara bra för en liten, öppen ekonomi som den svenska. Den senaste tidens händelser kommer dessutom ovanpå en ganska svag återhämtning i europeisk ekonomi och i världsekonomin.

Sverige skiljer ut sig med en bättre ekonomisk utveckling än många jämförbara länder, senast beskrivet i Internationella valutafondens granskning av Sverige. Även de kommande åren ser ut att kunna leverera en hygglig och stabil ekonomisk tillväxt i Sverige, inte minst för att regeringens ekonomiska politik ger bra förutsättningar för en fortsatt god utveckling.

Med regeringens budget lägger vi nya ytterligare stenar till det svenska välfärdsbygget för att förstärka en samhällsmodell som bättre än de allra flesta ger förutsättningar att skapa trygghet, framtidstro, arbete och välfärd för människor som bor i vårt land.

I en orolig värld förstärker vi svensk konkurrenskraft och grunden för fortsatt god tillväxt. Vi bygger ekonomisk trygghet och motståndskraft genom att i princip radera ut de stora underskott i offentliga finanser som regeringen ärvt och vända dem mot balans och överskott.

Samtidigt, med resurser till bostadsbyggande, till polis och säkerhetspolis och inte minst med 10 miljarder ytterligare till skola, äldreomsorg, förskola och sjukvård, gör vi Sverige tryggare, säkrare och mer robust.

Herr talman! För en socialdemokrat är förstås vården av goda och stabila offentliga finanser någonting grundläggande och något som man inte slarvar med. Starka offentliga finanser som är välskötta är en garant för långsiktig stabilitet och trygghet i välfärdsåtagandet. När tiderna försämrars, när någonting oförutsett inträffar, kan stabila finanser fungera som en kudde, en stötdämpare som brygger över utan att jobben eller välfärden behöver drabbas. En stram finanspolitik och en återtagen kostnadskontroll i våra viktiga samhällssystem har gett effekt och ger nu också framöver starkare offentliga finanser.

Prot. 2016/17:33
23 november

Statens budget 2017
Rambeslutet

En annan orsak till förstärkningen är utvecklingen på arbetsmarknaden. Allt fler går till ett jobb varje morgon. Allt färre är arbetslösa. Sedan regeringen tillträdde har över 100 000 fler ett arbete att gå till. Inte minst glädjande är att arbetslösheten bland ungdomar har minskat. Sysselsättningsgraden är inte bara en av de högsta i Europa, utan den fortsätter också att ticka uppåt.

Samtidigt finns det många människor som inte får chansen att försörja sig på ett eget arbete trots att det finns rekordmånga lediga jobb. Svaret på den utmaningen – på rekryteringsgapet på svensk arbetsmarknad – stavas i första hand utbildning och insatser för ökad kompetens. De över hundra tusen lediga jobb som just nu finns i Sverige tillsätts inte för att lönen sänks för dem som redan tjänar minst eller att skatten sänks för dem som redan tjänar mest.

Tvärtom visar det tydligt att Sverige behöver det kunskapslyft som regeringen har sjösat och nu vill förstärka ytterligare. Det handlar om att med ett förstärkt studiestöd stimulera fler att gå från arbetslöshet till studier som ger ett jobb som fyller en vakans. Det handlar om att genom förstärkta etableringsinsatser korta tiden till arbete i Sverige. Tillsammans med fler utbildningsplatser och inte minst ett utbyggt yrkesvux innebär det viktiga steg för att sluta rekryteringsgapet, minska utbildningsunderskottet och få fler människor i arbete.

För den som ändå har svårt att få ett jobb förstärker vi också insatser som extratjänsterna i välfärden, utvecklingsanställningar i Samhall, lönebidrag och moderna beredskapsjobb i staten. I Sverige ska alla få möjlighet att bidra till sin egen försörjning och till samhällsbygget med sitt arbete.

Men trygghet handlar inte bara om försörjning. Att människor ska vara och känna sig trygga, särskilt där de själva bor, är en grundläggande uppgift för staten. Att många människor utsätts för brott varje år, och alltför många människor känner rädsla för att drabbas av brottslighet, märker vi allihop. Otrygghet och brottslighet slår dessutom allra hårdast i de områden där människors levnadsförutsättningar redan från början är de svåraste. Regeringens förstärkning av polisen med 2 miljarder fram till 2020 är ett tydligt svar på det. De extra resurserna till Säkerhetspolisen är särskilt viktiga för att stärka arbetet mot terrorism.

Herr talman! Ett av de främsta skälen som jag tror att väljarna hade för att rösta bort den borgerliga regeringen var den alltmer utbredda känslan av att någonting höll på att gå sönder. Trots – eller kanske på grund av – alla nya skattesänkningar kunde många människor inte bli av med en malande oro över om sjukvården verkligen går att räkna med när de behöver den, om barnen verkligen får lära sig tillräckligt i skolan, vilket de bevisligen inte fick, om de får tillräckligt med tid med sin lärare eller om äldreomsorgen verkligen kommer att hålla måttet när den tiden i livet kommer för dem själva eller för en anhörig.

Nu har regeringen valt en annan inriktning. Den har valt bort stora skattesänkningar och gör i stället stora investeringar i det svenska samhällsbygget. Det handlar om att stärka och utveckla den svenska modellen, där inte minst utbildning, sjukvård och omsorg av god kvalitet fördelas efter behov.

Alla som betalar in pengar till välfärden ska också känna sig trygga i att välfärden ger tillbaka när behovet uppstår. Därför är regeringens budget med 10 nya välfärdsmiljarder en viktig åtgärd för att sluta en del av det

förtroendegap som finns mellan medborgare och välfärd. Det vi föreslår är den största enskilda ökning av de generella statsbidragen som gjorts sedan systemet infördes. Den kommer utanpå riktade investeringar i fler lärare i skolan, i höjda lärarlöner, ökad bemanning i äldreomsorgen, ökade resurser till kommunernas socialtjänst, bostadsbyggande och sjukvård.

Oppositionens budgetalternativ visar att vårt vägval är långt ifrån en självklarhet. Mot regeringens förstärkningar av välfärden står en opposition som vill återgå till en politik där stora skattesänkningar underminerar välfärden och människors tilltro till samhället och därmed också varandra. Det är en opposition som med lite olika styrka och lite olika inriktning försvagar trygghetssystemen, föreslår besparingar och nedskärningar i välfärden och dessutom återupptar jakten på sjuka men inte vill göra någonting åt vinstjakten i välfärden. Det är ett Sverige där hyror ska bli högre men löner ska bli lägre. Hur en sådan politik ska kunna öka trygghet och stärka framtidstro och samanhållning i Sverige har jag verkligen svårt att förstå. Det har inte bevisats hittills i den här debatten.

Herr talman! Den budget regeringen har lagt fram, och vars ramar vi ska besluta om i dag, är ännu ett steg i det svenska samhällsbygget. Sverige gjorde under det förra århundradet en fantastisk resa från att vara ett av Europas fattigaste länder till att vara ett av världens rikaste. Det skedde tack vare enskilda initiativ och snillen men också tack vare ett målmedvetet politiskt arbete för att skapa en samhällsmodell som är rätt väl känd i världen som en av de bättre.

Oftast gjordes det i hård politisk strid, men också med samarbeten och överenskommelser. Också i dag är vi fortsatt beredda att räcka ut handen och sätta oss ned och diskutera, precis som vi har gjort när det gäller försvaret, energipolitiken, betygen eller det finanspolitiska ramverket, för att nämna några viktiga överenskommelser den här mandatperioden. Hård strid och samarbete, båda behövs i en livskraftig demokrati.

Herr talman! Avslutningsvis: Även om mycket ännu är ogjort, även om många problem fortfarande återstår att lösa och många reformer väntar på att presenteras och drivas igenom, ser vi hur politiken ger resultat. Fler jobbar. Färre är arbetslösa. Vi har säkerställt ordning och reda vid våra gränser. Fler bostäder byggs nu än på decennier. Tack vare en stram och ansvarsfull finanspolitik kan Sverige nu göra den största förstärkningen av välfärden samtidigt som vi går från stora underskott, som regeringen ärvde, till balans och överskott. Så byggs landet, och så byggs till slut också framtidstro. Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 55 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! För det första, och viktigast av allt, ska jag göra det jag borde ha gjort när jag stod i den andra talarstolen. Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation 3 respektive 8.

För det andra, och det är också viktigt, har jag några reflektioner om några saker som Fredrik Olovsson sa i sitt anförande. Jag reagerade på att han sa att han och hans parti lägger stenar på samhällsbygget. Problemet är att man snarare lägger stenar på den börda som redan pressade, och inte minst jobbskapande, små och växande företag upplever.

Fredrik Olovsson sa att han vill sluta rekryteringsgapet. Men problemet är att företagen slutar rekrytera på grund av regeringens politik. Vilken annan analys kan vi göra när vi ser en regering som för första gången utmanar äganderätten genom sin stora regleringsiver? Det skapar stor osäkerhet inom hela branscher. Jag tänker framför allt på välfärdsföretagen men också på den framgångsrika RUT-sektorn, som har gett så många jobb. Nu står den mer eller mindre stilla, på grund av den osäkerhet som regeringen har skapat.

Fredrik Olovsson återkom också flera gånger till att saker ska göras fram till 2020. Satsningar på poliser eller järnvägsinfrastruktur ska göras fram till 2020. Det är ju kodord för nästa mandatperiod. Såväl när det gäller satsningar på järnvägen som det tillskott som våra poliser behöver här och nu säger regeringen att man ska göra det, men först åren 2018–2019, alltså efter nästa val när en annan och bättre regering, förhoppningsvis och troligtvis, har tagit över.

Det är bra att regeringen vill göra de satsningarna. Men varför väntar man till efter 2018?

Anf. 56 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Vi gör redan nästa år väldigt stora investeringar i fler jobb och bättre välfärd. När det handlar om polisen, för att ta ett exempel som Emil Källström lyfte upp, tycker vi att det är rimligt att polisen först använder hela det anslag som vi redan har skjutit till, och som de inte har förbrukat, innan de får ytterligare pengar.

Emil Källström vet också mycket väl varför vi alla talar om fyra år. Det är ju det perspektivet vi har i budgetarna allihop. Det är inte bara regeringspartierna som har det. I det förra replikskiftet fick vi också höra vad Centerns politik skulle innebära just för fyra år. Det är så vi jämför våra alternativ. Det tycker jag är rimligt.

Jag har svårt att förstå varför det skulle vara fel att fortsätta investera för att minska rekryteringsgapet. När jag träffar företag, men också offentliga arbetsgivare, säger allihop samma sak: ”Vi hittar inte kompetent arbetskraft att rekrytera.” Det är det stora hotet mot fortsatt tillväxt och sänkt arbetslöshet. Då måste vi se till att människor kan få den kompetens som krävs för att kunna ta de jobben. En väldigt stor del av regeringens politik går ut på att just sluta rekryteringsgapet, minska det utbildningsunderskott som vi har i Sverige och se till att vi verkligen kan fortsätta växa. Det är inriktningen.

Jag vill ställa en fråga till centerpartisten, nu när han ändå står här. Väldigt många jobb, inte minst i kommuner och landsting, hotas av den politik som Centerpartiet har presenterat. Där finns det besparingar på sjukvården på 1,6 miljarder, på äldreomsorgen med 2,3 miljarder och på skolan med 1,4 miljarder. Nettoeffekten för kommunerna av Centerns politik är stora besparingar. Berätta gärna hur det blir fler jobb av neddragningar på skolan, äldreomsorgen och inom sjukvården, Emil Källström!

Anf. 57 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Om Fredrik Olovsson hade varit intresserad av svaret på den frågan hade han rimligen begärt replik på mig vid mitt anförande. Men jag kan upprepa det jag sa till Ulla Andersson. Ett annat sätt att få svar

hade också kunnat vara att lyssna när jag svarade på precis den frågan i replikskiftet med Ulla Andersson.

Vi ökar de generella, riktiga, bidragen till välfärden – kommuner och landsting. Fredrik Olovsson slår sig för bröstet för en ökning på 10 miljarder. I vår budget har vi en ökning på 12 ½ miljard per år. Men vi drar också in ett antal specialdestinerade bidrag till landsting och kommuner, på grund av att de inte ger effekt. De resurserna använder vi till att sänka skatten på jobb och företagande.

Vårt viktigaste löfte till kommuner och landsting och till den svenska välfärden kommer alltid att vara att vi har den bästa jobbpolitiken. Den leder till flest arbetade timmar och till att flest människor går till jobbet och betalar skatt till kommuner och landsting. Det var svaret på den frågan.

Det är klart att vi, som Fredrik Olovsson säger, jämför våra budgetalternativ över ett antal år. Det är fullt rimligt att titta på hur politik skulle verka på längre sikt. Men det kan inte innebära att alla satsningar man vill göra förläggs till de sista åren i prognosperioden, år 2018 och 2019 i det här fallet. Det är inte rimligt.

Andra partier, Centerpartiet och våra alliansvänner, ser tvärtom till att polisen, järnvägsinfrastrukturen och många andra områden får tillskott och förstärkningar här och nu. Det är nämligen här och nu vi behöver ökad trygghet. Det är här och nu vi måste ta hand om våra broar och järnvägar som håller på att rosta sönder.

Regeringen ser uppenbarligen samma problem men väljer att inte prioritera detta i närtid. Det är mycket illavarslande för Sverige. Det innebär också att när satsningarna verkligen sker kommer det att vara en alliansregering som genomför dem. Regeringen tar inte chansen.

Anf. 58 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det gläder mig att Emil Källström har gott självförtroende och är säker på hur nästa val kommer att gå. Det är aldrig jag.

Det låter märkligt att 10 miljarder mer till välfärden – till jobb, skola, äldreomsorg och sjukvård – inte skulle vara satsningar som ska göras nästa år, att de skulle göras i framtiden. De kommer att göras nästa år, och de kommer att fortsätta gälla under resten av den här perioden.

Jag skulle gärna vilja vara med när Emil Källström ska berätta för sina centerpartistiska kommunalråd om den ekonomiska transaktion som han har gjort. Det skulle vara spännande att höra om någon av dem skulle gå på den retoriken. Jag tror inte det. De vet nämligen att om de får pengar från ena handen och det försvinner mer ur den andra får de totalt sett mindre. Och med Centerns politik handlar det om många miljarder som behövs till äldreomsorg, skola, bostadsbyggande och sjukvård. Det blir färre jobb.

Detta är pengar som går till hela landet, till Vindeln och Hedemora, och inte bara – som när Centerpartiet regerade – till de rikaste Stockholmskommunerna genom en Stockholmsmiljard. Det handlar om 10 miljarder till hela Sverige i stället för 1 miljard till de rikaste kommunerna. Det är skillnad på regionalpolitik och regionalpolitik.

(Applåder)

Prot. 2016/17:33
23 november

Statens budget 2017
Rambeslutet

Anf. 59 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Det här är slutet på västvärlden som vi känner den. De alarmerande orden är Carl Bildts. De är dramatiska men speglar verkligen vad många människor känner, nu när en helt oberäknelig man ska bli USA:s president. Många världen över känner verkligen oro. Hur ska det som vi tror på bli möjligt – fred, tolerans, omtanke, lika rättigheter för män och kvinnor, stopp för klimatförändring och miljöförstöring och jobb och möjligheter för alla?

FN:s alla länder har enats om de nya hållbarhetsmålen, Agenda 2030. Men ändå går politiken i många länder åt det motsatta hållet, i Europa och, av allt att döma, nu också i USA. Så kan vi inte ha det. Vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen och den sista generationen som kan stoppa klimatförändringarna. Då vill det till att vi tar ansvar och gör det.

På mina resor i landet och när jag är hemma i Alingsås möter jag människor som känner den oron. De oroar sig också över jobben på landsbygden, bostadsbristen, bussar och tåg som inte kommer och skolor som inte har plats och ork att ge alla barn samma chans. De undrar hur alla nyanlända ska kunna komma in i samhället, hur våld och hat ska motas bort och vad politikerna egentligen gör. Ni andra här i kammaren möter säkert samma frågor. Och vi är skyldiga att ge dem vettiga svar. Vi ska förklara hur vår politik ska ge lösningar. Det är på det sättet vi försvarar demokratin.

Det politiska samtalet får inte gå ut på att svartmåla varandra eller sprida lögn. När mörka bilder sprids ökar oron, och misstron mot samhället växer. Jag tror att bristen på verkliga samtal är det största hotet mot freden och den ekonomiska utvecklingen i dag.

Herr talman! I den budget som vi i dag har att besluta om ramarna för finns regeringens svar på många av de frågor som människor i Sverige ställer. Den innehåller politik för ett samhällsbygge där det finns plats för alla.

Sverige är på många sätt ett bra land att leva i, men det finns orättvisor och missförhållanden att rätta till. Ungdomar som inte har gått ut gymnasiet och nyanlända har svårare att få jobb. Många äldre lever på en väldigt låg pension. Den som har låg inkomst och utbildning riskerar att få sämre vård.

Då kan det vara skönt att påminna sig om att Sverige ändå ligger etta i EU när det gäller social rättvisa. Det visar en tysk studie som mäter fattigdom, sysselsättning, utbildning och hälsa. I den mätningen har Sverige drygat ut sin ledning under de senaste åren. Det visar att vår regering gör skillnad och styr åt rätt håll.

Självklart kan vi inte slå oss till ro med det. I den här budgeten kommer regeringen med fler förslag som ska öka rättvisan och minska klyftorna. De som tjänar mest får betala lite mer i skatt. De som har sjuk- och aktivitetsersättning får ett ekonomiskt tillskott. De 10 välfärdsmiljarderna ger bättre förutsättningar för skola, vård och äldreomsorg.

I skolan införs en läsa-skriva-räkna-garanti så att alla barn ska få med sig dessa viktiga förutsättningar redan när de slutar årskurs 3. Det blir fler platser på lärarutbildningen och mer personal i både skola och förskola. Alla skolor ska ju vara bra skolor.

I dag väntar över 100 000 lediga jobb på att bli tillsatta. Ändå är det många som går utan arbete, och det måste ändras. Regeringen skapar fler platser i olika vuxenutbildningar. Dessutom inrättas praktikplatser för nyanlända och flera olika snabbspår för dem som har erfarenhet från olika yrken där det är brist på folk.

Efterfrågan på arbetskraft kommer att fortsätta framöver. Det beror bland annat på att Sveriges befolkning blir allt äldre. Arbetsförmedlingen och SKL har sagt att det behövs minst 100 000 fler personer i Sverige per år för att klara skola, vård och omsorg på sikt. De nyanlända innebär en möjlighet att behålla Sverige starkt även framöver. Andra länder med färre nyanlända ser i stället sin ekonomi stagnera.

Herr talman! Sverige är redan ett av världens mest jämställda länder, men det finns mycket kvar att göra. Så länge som män utsätter kvinnor för våld, så länge som kvinnor får sämre vård, så länge som kvinnors arbete ger sämre lön, så länge som kvinnor gör en större del av det arbete som inte ger någon lön alls och inga pensionspoäng, så länge måste arbetet för jämställdheten fortsätta.

I budgeten syns det svart på vitt att de ekonomiska skillnaderna mellan män och kvinnor minskar tack vare regeringens politik. Det går åt rätt håll, även om det inte alltid går så fort som vi hade önskat.

Regeringen presenterade också nyligen en nationell strategi för att motverka mäns våld mot kvinnor. Man satsar över 900 miljoner kronor på fyra år på det förebyggande arbetet. Målet är att slaget aldrig ska utdelas, att våldtäkten inte ska äga rum. Men regeringen vill också se över straffen för hedersrelaterat våld och ge bättre stöd till kvinnor som utsätts för våld. Därför får kvinnojourer och brottsofferjourer mer pengar.

Herr talman! I alltför många debatter i den här kammaren är vi i Miljöpartiet de enda som pratar om klimat och miljö från den här talarstolen. Det är underligt, speciellt när man tänker på att det är precis de frågorna som svenskarna oroar sig mest för. Det är 89 procent som oroar sig för miljöförstöring och 85 procent för förändringar i jordens klimat. Det är fler än dem som oroar sig för arbetslöshet, ökat antal flyktingar eller organiserad brottslighet – för att bara ta några exempel.

Och oron har en verklig grund. Budskapet från naturen själv kan inte misstolkas. Isen vid polerna smälter. Vi får fler och fler extrema väderhändelser som torka och skyfall. Havsnivån stiger och haven värms upp, översvämningar blir vanligare. Växt- och djurlivet förändras.

Men vad kan man göra? Vilka förändringar i vår egen livsstil måste vi göra för att bromsa klimatförändringen? Många människor oroar sig också för detta. Ska bensinen bli jättedyr, ska man inte alls få köra bil längre? Ska man inte få äta kött, hur dyr ska elen bli? Ska man ens kunna leva på landsbygden?

Ett av de viktigaste målen för regeringens politik är att det ska vara lätt att göra rätt, för klimatet och miljön. Det ska bli billigare och enklare att välja det bästa alternativet.

Därför satsar regeringen åtskilliga miljarder på klimatarbete på lokalplanet, vilket kan handla om att byta till biobränslen, minska sin energianvändning eller sätta upp laddstolpar.

Därför investerar regeringen i tågunderhåll och i kollektivtrafik. Därför blir det billigare att reparera cyklar, skor, kläder och tvättmaskiner. Regeringens klimatinvesteringar under den här mandatperioden ligger hittills på

25 miljarder kronor. Klimatomställningen är en möjlighet till ett bättre liv för oss alla, och inte en uppoffring.

Herr talman! Det är många som oroar sig för ökade klyftor i samhället, för ett Sverige som glider isär, för att landsbygden lämnas åt sitt öde och för att en del förortsområden i storstäderna är farliga och otrygga. Här finns det stora utmaningar. Sverige ska vara tryggt för alla.

På landsbygden liksom i förorten behövs det framtidstro och gemenskap. Och det finns många människor som arbetar hårt för det.

Redan år 2001 var min riksdagskollega Marco Venegas med och startade projektet Brobyggarna i förorten Brandkärr i Nyköping. Med skolan som bas ordnade han sommarjobb åt unga och stärkte kontakterna med polis och socialtjänst, så att alla gemensamt kunde jobba för att motverka segregation och ge fler unga möjlighet till jobb, utbildning och fritidsintressen. Med Brobyggarna som modell satsar nu regeringen på ett reformprogram för att lyfta socialt utsatta områden runt om i Sverige.

Med pengar ur budgeten ska det nu bli bredband till fler på landsbygden. Järnvägen rustas upp och kollektivtrafiken får ökat stöd, både i storstäder och på landsbygden. De små lokala bankerna får fortsätta att gruppregistrera sig för moms. Det är viktigt, inte minst för företagare i landsorten.

Regeringen satsar pengar på att stärka de goda initiativen och förebygga hat och våld. Men också på att ta itu med det som oroar här och nu.

Herr talman! Det är tider av oro både i Sverige och i världen. Aldrig har det varit lika viktigt att vi lyssnar och pratar med varandra. Regeringen har nu presenterat en budget som vi menar har svar på många av farhågorna, och som bygger samhället starkt. Andra partier har andra lösningar. Vi är skyldiga alla svenskar att göra det så enkelt som möjligt att se alternativet och att föregå med gott exempel vad gäller samtalstenen.

Än har vi långt kvar till ett hållbart samhälle på riktigt, och därför fortsätter vi i Miljöpartiet att arbeta, forma politiken och ta debatterna som gör Sverige lite bättre varje dag.

Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 60 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Miljöpartiet har gjort mycket för att lyfta klimatfrågorna i det här landet. Ni har envist drivit på under lång tid, och det ska ni ha all heder av. Nu har ni chansen i regeringsställning att förverkliga en del av det som ni har pratat om och drivit på i många år. Ni gör naturligtvis en del.

Dock finns det en del som vore välkommet nu. Parisavtalet skrevs glädjande nog under och godkändes i Sveriges riksdag. Där pekar man bland annat ut de stora stöden till olika former av fossila bränslen. I Sverige finns det miljardstöd, men det finns också i en mängd andra länder. Dessa drivmedel släpper ut stora mängder koldioxid. Det är inte fråga om någon straffbeskattning för att få bort utsläppen, utan det handlar om stöd till fossila bränslen. Man har nedsatt koldioxidskatt så att det blir billigare att använda dessa bränslen. Så ser det ut även i er budget.

I Liberalernas budget tar vi bort en del av stödet till just diesel inom vissa branscher. I den miljöpartistiska budgeten ingår det extra stöd för

användning av diesel. Är inte detta någonting som ni borde göra någonting åt väldigt snart?

Prot. 2016/17:33
23 november

Statens budget 2017
Rambeslutet

Anf. 61 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Den budget som regeringen nu har presenterat är den på miljö- och klimatområdet allra starkaste som vi har sett i detta land på väldigt länge, om ens någonsin. Vi lägger mycket kraft på olika delar. Vi vidtar såväl lokala som nationella och internationella klimatåtgärder. Vårt mål om att bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer är det som stakar ut regeringens politik och avgöranden.

Det är bekymmersamt att det behövs subventioner inom vissa branscher för att klara konkurrensen. Det vore väldigt intressant att höra Liberalerna och Centerpartiet diskutera denna fråga. I dessa branscher ses ju subventionerna som avgörande. Vi hoppas att exempelvis stöden till Klimatklivet och till utbyggnaden för biogas ska öka möjligheterna till en snabbare omställning. Ingen blir gladare än vi om vi kan backa dessa subventioner. Det måste dock finnas reella alternativ att använda.

Anf. 62 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Jag förstår att du hellre vill att jag diskuterar detta med någon annan, Janine, men nu är det dina subventioner och ditt stöd till diesel som vi talar om.

Allt detta går naturligtvis inte att göra över en natt, och det vore väldigt bra om det sker internationellt så att det blir konkurrensneutralt. Men vi måste börja någonstans. Det räcker inte med att sätta upp ett mål om att bli ett fossilfritt land och sedan fortsätta med stöd. Ni avsätter ett stöd på 900 miljoner kronor till diesel.

Orden om att bli fossilfritt klingar tomma när ni i er budget fortsätter att med skattepengar stödja användningen av diesel. Detta måste bort, och det snabbt.

Ni gör säkert en hel del annat, som du ju pekar på, men för klimatförändringarnas del är det absolut viktigast att få ned koldioxidutsläppen. Sverige måste även genomföra en grön skatteväxling där vi beskattar sådant som vi vill ha bort och sänker andra skatter så att vi får en växling. Detta är precis vad Liberalerna gör: Vi sänker skatter på arbete och företagande och plockar bort dessa stöd. Detta är de viktigaste åtgärderna för att komma till rätta med klimatfrågan.

Anf. 63 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Min önskan handlade inte om att slippa diskutera frågan utan om att jag ser framemot att se er enas. Alliansen vill gärna ge sken av en gemensam politik, men jag tror att vi i detta fall kommer att få se intressanta saker innan det som ska presenteras blir klart. Kommer det att vara Moderaternas, Liberalernas eller Centerpartiets miljöpolitik? Mycket återstår av detta arbete.

Det är dock glädjande att Liberalerna tar upp kampen om detta. Vi har länge påpekat att stödet och subventionerna till fossila bränslen är en av de saker som naturligtvis måste bort innan vi kan få ett 100-procentigt förnybart transportsystem. Detta är självklart en grundbult.

Däremot är det inte det enda som man måste ta hänsyn till. Precis som Mathias Sundin tidigare tog upp i ett inlägg måste det finnas bra villkor

för företagen för att de ska kunna växa och utvecklas. En alltför snabb omställning av dessa stöd hade kunnat leda till en sämre utveckling av bland annat landsbygden.

Anf. 64 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Mellan 2006 och 2014 såg vi en väldigt glädjande utveckling för äldre personers deltagande på arbetsmarknaden. De stannade kvar längre i arbete, och de ville vara med och bidra. Starka skäl för det var ett dubbelt jobbskatteavdrag och den borttagna särskilda löneskatten, som tidigare hade drabbat äldre på arbetsmarknaden.

Regeringen, och Miljöpartiet, har bestämt sig för att återinföra denna särskilda löneskatt på äldre som arbetar, trots kritik från Ekonomistyrningsverket, Arbetsförmedlingen och Pensionsmyndigheten. Detta trycker naturligtvis ut fler äldre – inte i arbetslöshet, eftersom det inte syns i arbetslöshetsstatistiken, utan ut i ålderspension. Det innebär också större svårigheter för inte minst de landsting och kommuner som behöver och vill rekrytera dem som kanske har avslutat sitt yrkesliv så att dessa kommer tillbaka i arbete och kan bidra till välfärden.

På vilket sätt gör den särskilda löneskatten på äldre att de äldre arbetar, och hur stärker den våra pensioner och vår välfärd?

Anf. 65 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Man kan konstatera att Kristdemokraterna och de övriga borgerliga partierna hela tiden och varje gång ser att skattesänkningar är det enda sanna svaret på samhällets alla utmaningar. Jag tycker att även den här frågan visar prov på det.

Det finns inget förbud för äldre, för dem över 65, att fortsätta vara ute på arbetsmarknaden. Ni verkar tro att man bara vill göra det om man får extra stimulanser och extra skattenedsättningar eller något annat som är extra bra. Vi ser i dag att många människor går tillbaka utan den särskilda sänkningen dels för egen utveckling, dels för att kunna bidra i samhället när det står inför stora utmaningar.

Just dessa skattesänkningar tycker vi därför inte ska prioriteras. I stället prioriterar vi att höja skatter för att kunna investera mer i den gemensamma välfärden. Vi kan konstatera att de borgerliga partierna fortfarande inte vill göra detta. Men hur gärna man än vill kan man inte bygga sig en egen liten tåg bana eller se till att ens barn får en egen skola, utan det är sådant som vi behöver göra med gemensamma ansträngningar. Då kan svaret inte alltid vara sänkta skatter.

Anf. 66 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Vad fint att det inte finns något förbud för äldre att arbeta! Det tycker jag är bra. Men min fråga till Janine Alm Ericson, som kritiserar skattelättnader, blir då: Tror hon på ekonomiska styrmedel över huvud taget om det nu inte spelar någon roll? Vi kanske kan lägga vilka skatter som helst på arbete?

Det var intressant att hon sa att denna skattesänkning inte var prioriterad för regeringen. Sedan letar Janine Alm Ericson efter en skattesänkning som *är* prioriterad men hittar ingen. Det är ju detta som är problemet. Det är inte jag som tidigare i debatten har talat om grön skatteväxling, utan det har bland andra Janine Alm Ericson gjort.

Ert förslag är ju ingen grön skatteväxling. En sådan bygger på att man höjer skatten på miljöförstöring, vilket vi kristdemokrater vill göra. Vi vill höja den på textilier, plaster och koldioxid. Den bygger också på att man sänker skatten på arbete och att man tror på ekonomiska styrmedel. Man ska gynna arbete och missgynna det som förstör miljön.

Går man till Forex skatteväxlingskontor och lämnar in sina miljöskatter säger de kanske: Nu trodde du att du skulle få tillbaka lite sänkt skatt på arbete, men det får du inte. Du får i stället en skuld här, och du måste göra ytterligare inbetalningar. En sådan verksamhet skulle nog omedelbart få sitt tillstånd indraget av Finansinspektionen. Det skulle förmodligen också komma in en mängd anmälningar till Allmänna reklamationsnämnden.

Det är så här det ser ut. Men min fråga är enkel: Tror Janine Alm Ericson på grön skatteväxling och att ekonomiska styrmedel har effekt på människors deltagande på arbetsmarknaden?

Anf. 67 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tror inte att man ska vara så kategorisk och säga att en viss sak kommer att ge den effekt som vi vill ha och en annan sak gör det inte. Vi ser ju att prognoser och säkra förutsägelser inte alltid har stämt, vare sig under Alliansens tid eller nu.

Det är tur att Jakob Forssmed är politiker och inte tankeläsare. Jag stod verkligen inte och letade i tanken efter några skattesänkarförslag. Däremot kan jag ge några nu: Vi utökar till exempel RUT men sänker även momsens på skatt på förnybart. Man kan tjäna 30 000 kronor innan man behöver betala skatt. Vi har infört ett Växa-stöd för enskilda företagare vid den första anställningen. Det finns fler förslag.

Vad jag vänder mig emot är att man så säkert tycks veta att specifika pengar leder till just den åtgärd som man vill vidta. Vi ser att verkligheten är mycket mer komplex än så.

Jag vill dock passa på att säga att Kristdemokraternas olika förslag på skatter för att öka den cirkulära ekonomin är väldigt intressanta. Vi ser fram emot att kunna samarbeta vidare om dem.

Anf. 68 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Vi var inne på det här i ett tidigare replikskifte, men jag funderar lite på solskatten, som på många sätt är belysande för den här regeringens ofta valhända hantering av miljöfrågorna. Solenergi är Sveriges och världens snabbast växande energislag. Du behöver bara gå in på Youtube för att se en inspirerande video över de fantastiska innovationer som nu växer fram. Med tak som ser ut som vanliga tak men i själva verket är solpaneler, fönster som gör samma sak och batterier i källaren som är billigare än någonsin kommer vi att få se en helt ny energimarknad växa fram.

Mitt i denna utveckling, som verkligen tar fart i Sverige, fick vi för drygt ett år sedan, kanske två, höra att regeringen tänkte införa en skatt på småskalig solenergi. Det här var kanske inte det man väntade sig med Miljöpartiet på miljöministerposten, men det var det vi fick. Vi var självklart emot detta, men Janine Alm Ericson, finansministern och många andra sa att vi var tvungna att göra det. Man skyllde ibland på Norge, ibland på EU-kommissionen.

Så sent som för någon dag sedan fick vi veta att man nu helt plötsligt skulle sänka denna skatt. Några miljöpartister försökte beskriva det som en politisk seger att man tog bort den skatt man själv infört. Dessutom skulle man skicka det här till EU-kommissionen för notifiering för att helt kunna ta bort den skatt man mot bättre vetande infört.

Vad jag vet finns både Norge och EU-kommissionen kvar. Frågan är vad som egentligen hände. Varför infördes denna skatt över huvud taget? Vad är det egentligen som har förändrats, så att den nu helt plötsligt ska försvinna? Allt annat lika är det här förlorade år inom den svenska utvecklingen inom solenergin.

Anf. 69 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tror att vi gläder oss lika mycket åt den positiva teknikutvecklingen på miljöteknikområdet. Det här är väldigt bra, och jag tror att det kan göra att det kommer att gå framåt otroligt mycket snabbare än någon av oss här i kammaren kan föreställa oss. Det är någonting som vi behöver ta fasta på i framtiden.

När det gäller frågan om solelen var jag även i förra replikskiftet inne på att det inte är riktigt så enkelt som Emil Källström nu vill få det att framstå som. Skatteläget var ju lite oklart, och det var svårt att veta. Det finns de som säger att man egentligen var skattskyldig redan innan. Men det finns också saker som talar emot det. Att i det läget handla på ett sätt som riskerar återbetalningsskyldighet för dem som ändå gör dessa investeringar är någonting som man verkligen inte vill vara med om.

Det är lätt för en opposition att stå och säga att vi inte borde ha gjort det här. Men ansvaret hade ju heller inte fallit på oppositionen om de som dragit sitt strå till stacken och investerat hårt i solen hade fått betala tillbaka pengar. Det är därför regeringen nu har återkommit med ett förslag som innebär att vi lägger oss på en så låg nivå som möjligt utan att riskera företagens ekonomi. Men man vill också ha långsiktiga spelregler, så att man vet vad som gäller, både i den här frågan och i andra frågor där statsstödsregler och konkurrensregler motverkar den utveckling till förnybart som vi ser är nödvändig.

I och med det här har regeringen säkrat att satsningar på solenergi fortsatt är oerhört lönsamma. Dessutom har investeringsstödet åttafaldigats, och flera andra bra förslag har lagts fram. Man undanröjer hinder och jobbar för att EU verkligen ska öppna detta och välkomna utbyggnad av förnybar energi i stället för att som i dag riskera att den stryps.

Anf. 70 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag är osäker på om jag riktigt följde med i alla turer. Möjligen skulle man kunna sammanfatta detta som att det är bra att regeringen har sänkt den skatt man införde med 98 procent, men att det kanske hade varit rimligare att lägga den på miniminivån redan från början. Nu har regeringen efter ungefär två år sagt sig vilja samma sak som vi hela tiden har varit tydliga med att vi vill. Man vill nu inte ha den här skatten över huvud taget.

Men det blir ju en valhänt hantering. Man förstår att det här har sått oro och ängslan bland dem som är på tå och vill investera. Det enda man nu kan hoppas på är att det blir långsiktiga och bra spelregler framöver. Sedan

kan man känna sig sorgsen över den tid som passerat med den här osäkerheten. Tro inget annat än att investeringar i miljösmart teknik har skjutits på eller i värsta fall inte blivit av över huvud taget.

När en så här valhänt hantering får verka blir självklart resultatet lite sämre. Resultatet är inte vad som står i våra propositioner och motioner, utan resultatet är det som faktiskt gör skillnad i verkligheten.

Det som behövs är rätt och långsiktiga spelregler. Det är kanske ingen slump att det var just när ovana politiker från Miljöpartiet och andra partier fick ansvar för de här frågorna som de svenska utsläppen började vända uppåt. Där har vi nästa fråga. När vi nu kan inkassera någon form av seger, att vi har motarbetat regeringens solskatt, är nästa stora utmaning att vända på de trender som innebär att de svenska utsläppen nu ökar. Ingenting kan vara viktigare. Om regeringen lyckas backa också när det gäller den utmaningen är jag beredd att komma med en liten applåd.

Anf. 71 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag konstaterade förut och vill åter understryka att solenergi aldrig har varit så lönsamt som nu. Det beror både på de åtgärder som regeringen tidigare vidtagit och på att läget för skatten nu är utrett.

Utsläppsökningarna är en allvarlig signal som visar på behovet av mer offensiva satsningar på att minska utsläppen. Det är dock inte unikt att de ökar under enstaka kvartal. Det skedde även under den förra regeringens period.

Jag är glad att Emil Källström lyfter fram denna fråga. Det som förvånar mig är det höga tonläget mot regeringen. Att kritisera detta men samtidigt stryka i princip samtliga regeringens åtgärder för att minska utsläppen håller såklart inte. Vi har höjt miljöbudgeten med 73 procent jämfört med er tid i regeringen. Vi fortsätter att höja skatter och lägga fram nya förslag på miljöskatter inför framtiden. Det är något som Centerpartiet verkligen borde välkomna, och till viss del gör man det, eller kanske inte.

Hittills har ca 500 ansökningar från Klimatklivet beviljats för olika investeringar runt om i landet i sådant som biogasproduktion, reduktion av lustgas, fjärrvärme och tankningsstationer för HVO. På vilket sätt ger Emil Källström och Centerpartiet kompensation i sin budget med tanke på de utsläppsminskningar som följer av alla de här investeringarna?

(ANDRE VICE TALMANNEN: Den frågan får anses retorisk, eftersom Emil Källström inte har fler repliker.)

Anf. 72 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! En dag som denna verkar det vara dags att påminna om vad de åtta borgerliga regeringsåren faktiskt innebar. De lämnade efter sig enormt stora budgetunderskott och en politik som innebar att inkomstskillnaderna ökade.

Det genomfördes två stora så kallade jobbreformer. Den första, jobbskatteavdraget, var enligt Alliansen självfinansierad till en tredjedel. Det var alltså en väldigt ineffektiv ekonomisk politik; två tredjedelar gick i stället till att öka inkomstskillnaderna. Den andra jobbreformen, sänkt arbetsgivaravgift för unga, kostade drygt 15 miljarder per år, vilket innebar mellan 1 och 1,4 miljoner per skapat jobb. Ofta var det jobb i hamburgerrestauranger.

Dessutom minskade skatteintäkterna per capita, vilket innebar att en historisk trend bröts. Under de tidigare 30 åren hade skatteintäkterna per capita ökat. Denna minskning betyder att det blivit mindre pengar till välfärden för var och en av oss.

Herr talman! När vi lämnar våra barn till förskolan eller fritis på morgonen ska vi veta att de har det bra, för de är det allra bästa vi har. Vi vill veta att de har en utvecklande miljö och att personalen har tid med dem. Om inte barnen har det bra mår vi inte bra själva heller. Och det är klart att man vill att ens åldrande mamma eller mormor, som alltid har ställt upp för en, ska ha det bra nu när hon inte riktigt klarar sig själv längre. Äldreomsorgen ska kunna erbjuda trygghet, omsorg och tid för vad mamma eller mormor faktiskt behöver.

Det är därför Vänsterpartiet har drivit och fått igenom mer pengar till välfärden – till vård, skola och omsorg – som nu ska få en permanent förstärkning på 10 miljarder per år. Det är den historiskt största satsningen sedan statsbidragssystemet infördes. Den behövs verkligen, för äldreomsorgens personal sliter hårt, har alltför lite tid och resurser för egen kompetensutveckling och styrs hårt av tidtagning. De ekonomiska resurserna är fortfarande alltför knappa, trots det tillskott på 2 miljarder per år i riktade statsbidrag för personalförstärkningar som Vänsterpartiet har drivit igenom i tidigare budgetförhandlingar.

Barngruppsstorlekarna i förskolan och på fritis är alltför stora, även om utvecklingen nu går åt rätt håll. Jag kan lova att de 10 miljarderna kommer att göra nytta, inte minst i sjukvården men också förhoppningsvis i form av förbättrade arbetsvillkor i vård, skola och omsorg.

I denna budget föreslås reformer som syftar till att minska inkomstskillnaderna, även om resultatet är mycket knappt. Det är ändå slut på tiden när det lades fram statsbudgetar vars syfte var att öka inkomstskillnaderna, men mycket mer skulle självklart behöva göras för att omfördela. Jämlikhet har ju ett egenvärde i sig. Hur de ekonomiska tillgångarna i samhället fördelas påverkar oss alla. Det påverkar vilka investeringar som görs och hur ekonomins utfall blir. För många är det också en fråga om rättvisa. En majoritet av befolkningen ser negativt på att klyftorna ökar.

Men efter åtta borgerliga år har vi ett skattesystem som är riggat för de rika och vars syfte var att gynna dem med högst inkomster och mycket kapital. Det var de reformerna borgarna gång på gång lade fram. Jag hade önskat och vi har kämpat för att den här regeringen skulle göra mer åt de orättvisor som i dag finns i skattesystemet, för det skulle behövas en skattepolitik som i sig syftar till att omfördela.

De 10 procent rikaste har under lång tid sprungit ifrån och springer fortfarande ifrån den övriga befolkningen. Det är en utveckling som är dålig för ett lands ekonomiska tillväxt, för hälsan och för tryggheten. I dagsläget kommer Sverige faktiskt inte långt efter USA när det gäller den andel av den totala förmögenheten som finns hos de 10 procent rikaste. Det skulle vi behöva göra något riktigt ordentligt åt.

Denna budget innehåller dock en formel som förbättrar ekonomin för de mest utsatta, grupper som den borgerliga regeringen inte rört en tumme för att förbättra för; man har snarare jagat dem ihärdigt. Nu kommer ett reformpaket för ökad jämlikhet, som innehåller ökat underhållsstöd för ensamstående föräldrar, höjd ersättning för långtidssjuka och höjt bostadstillägg, höjt bostadsbidrag för barnfamiljer och höjt flerbarnstillägg samt

utökad rätt till deltidsstämpling i a-kassan. Detta är reformer som gör att den ensamstående mamman kan köpa vinterstövlar till både barnen och sig själv, som förbättrar ekonomin för en kvinna som intensivt jagar heltidsarbete och som får den sjuka att känna något förbättrad ekonomisk trygghet.

Dessutom kommer skatteflyktingarna att jagas intensivt. De ska också bidra till cancervård, barnens skolgång, de vägar de åker på och den förlossnings- och sjukvård de utnyttjar. De ska faktiskt bidra till samhällsbygget; de ska inte slippa undan. Det utanförskap som skatteflyktingarna befinner sig i måste få ett slut.

De borgerligas budgetmotioner är en tävlan i vem som kan sänka skatten mest. Deras stora gemensamma paradgren är självklart skattesänkningar, som bland annat finansieras genom besparingar på sjuka och arbetslösa. Om sjuka och arbetslösa blir fattigare verkar det nämligen som om de – hux flux! – bara blir friska och får jobb.

Men det är också utökade bidrag – ursäkta, jag menar avdrag – för städning hemma och renovering av villans kök, medan stora neddragningar görs i stödet för att bygga hyresrätter till rimliga hyror och för att bygga bort bostadsbristen. Så kan man också prioritera, och det är väl så man gör när man är ett högerparti.

Trots att näringslivet inte får tag i den arbetskraft man behöver på grund av att de arbetslösa inte har den kompetens som efterfrågas sparar de alla på arbetsmarknadspolitiska utbildningar, liksom på högre utbildning. Det är inte bra för vare sig arbetslösheten, sysselsättningen, samhällsekonomin, tillväxten eller företagen.

Liberalerna föreslår kraftigt ökade inkomstskillnader genom enorma skattelättnader för dem som har högst inkomster. De drivs av tesen ”ju större inkomstskillnader vi har, desto bättre”. De gynnar välavlönade och höginkomsttagare, men på bekostnad av kvinnor.

Centern är det borgerliga parti som totalt sett sänker skatterna mest, och det hela finansieras bland annat genom stora besparingar på sjukvård och omsorg – besparingar som motsvarar löner för 10 000 sjuksköterskor eller 15 000 undersköterskor.

Men Sverigedemokraterna slår dem alla när det gäller skattesänkningarnas volym. Samtidigt som de ökar straffbeskattningen av sjuka och arbetslösa har de också de största neddragningarna i kommunsektorn.

Det ökade statsbidraget på 10 miljarder, de så kallade välfärdsmiljarderna, som vi och regeringen föreslår att kommunsektorn ska tillföras nästa år och åren framöver gör de borgerliga partierna helt olika bedömningar av. Liberalerna säger blankt nej, liksom Kristdemokraterna. De tycker att välfärden behöver spara i stället. Äldreomsorgen, förskolan och skolan har tydligen för mycket resurser, enligt dem, tvärtom vad stora delar av befolkningen faktiskt tycker. Centerpartiet föreslår besparingar på ungefär 34 miljarder de kommande fyra åren.

Med högern kan vi vara övertygade om att det alltid finns en strävan bakåt i tiden, till tider då otrygghet ska råda, inkomstskillnader ska växa och gro, människor ska veta sin plats och det gemensamma samhället krympa – ja, om det inte är för ökade avdrag för de rikaste, förstås.

Vår strävan är en ekonomi för alla, och den budget som det nu ska beslutas om tar steg framåt med ökat bostadsbyggande, mer resurser till sjukvård och äldreomsorg, mer resurser till våra barn i förskolan och på

fritis, till de deltidsarbetande kvinnorna och till ensamstående mammor och barn, som kommer att få det bättre, liksom långtidssjuka. Det är en helt annan inriktning på den ekonomiska politiken än vad de borgerliga partierna hade. Och visst, det finns väldigt mycket kvar att göra, inte minst för att skapa hopp, framtidstro och ett stabilt samhällsbygge med jämlikhet i fokus.

Jag yrkar bifall till förslagen i betänkandets olika delar.
(Applåder)

Anf. 73 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Ulla Andersson har delvis i denna budgetdebatt haft ett högt tonläge mot oss borgerliga partier när det gäller välfärd. Låt oss därför tala om just detta: de mest utsatta i vårt samhälle, de som är beroende av LSS – det vill säga assistans – i sina liv. Det rör sig om personer med olika former av funktionsnedsättningar, som behöver hjälp för att klara sig och leva ett fritt liv i Sverige.

Jag var i fredags i Linköping och träffade några familjer som har assistansersättning, bland annat en pappa som berättade om sin son, som har så svåra rörelsehinder att han inte kan vända sig själv på nätterna när han sover. På nätterna har de ingen assistans, utan den har de på dagarna. På nätterna är det alltså föräldrarna som får gå upp och vända på pojken, och det sker varannan timme. Han är nu åtta år gammal, och man inser då att föräldrarna inte har sovit en enda natt på åtta år.

Nu är de inne i en omprövning av assistansen. Regeringen har ju gett Försäkringskassan i uppdrag att minska antalet timmar, och vi har ju under hösten sett ett antal konsekvenser – en del med fruktansvärd utgång – när timmarna har minskats.

Detta är något som denna budget, som Vänsterpartiet är med på, bygger på. Med det tonläge som du, Ulla Andersson, har haft tidigare, hur försvarar du detta?

Anf. 74 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag har själv vänner som lever i en väldigt orolig situation med barn som är multifunktionsnedsatta. Det är en väldigt utsatt situation att gå med den oron.

De domar som har kommit började komma under den borgerliga regeringstiden. Vi drev redan då att man borde tillsätta en utredning som skulle se vad domarna faktiskt betydde och vilka ändringar i lagstiftningen man skulle behöva göra. Det driver vi fortfarande på för. Nu verkar det i alla fall vara något på gång i Regeringskansliet när det gäller detta, men det har tagit väldigt lång tid. Den utredning som är tillsatt har, skulle jag vilja säga, nästan enbart fokus på kostnadsbesparingar. Så ska inte en rättighetslagstiftning hanteras.

Jag delar alltså den oron. Det var bland annat därför vi tog ett utskottsinitiativ om att man skulle riva upp regleringsbrevet till Försäkringskassan, vilket ni ställde er bakom, men tyvärr till exempel inte Moderaterna. Vi fick därför inte majoritet i utskottet. Detta skulle vi ha kunnat göra något åt gemensamt, men tyvärr lyckades vi inte med detta.

Samtidigt som vi debatterar LSS skulle jag vilja ställa en fråga till Liberalerna. Om man har funktionsnedsatta i sin familj eller i sin närhet tycker man självklart att det är viktigt att det finns en välfungerande vård, skola

och omsorg. Man är i väldigt stort behov av de insatserna. Varför sparar ni då på de områdena?

Prot. 2016/17:33
23 november

Statens budget 2017
Rambeslutet

Anf. 75 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Herr talman! Det gör vi inte. Ulla Andersson nämnde från talarstolen tidigare att vi inte har de välfärds miljarder som man har i hennes parti. Det har vi, men de är specificerade till kommunerna, så att man inte bara pumpar ut 10 miljarder.

När det gäller LSS och stödet till föräldrar, barn och andra vill jag framhålla att vi i den här budgeten lägger en extra miljard jämfört med regeringen för att just kunna utöka detta i stället för att minska antalet timmar. Det är helt riktigt som Ulla Andersson säger att en del av de förändringar och neddragningar vi nu ser beror på domar i Högsta förvaltningsdomstolen. Det är riktigt att vi behöver ta tag i dem.

Men den del som Vänsterpartiet i detta har ansvar för är den budget som vi nu diskuterar. Den budget som du, Ulla Andersson, i eftermiddag kommer att rösta för bygger på att LSS-timmarna minskar. Kostnaderna i er budget bygger på att detta minskar. Därför blir det lite ihåligt. Det är jättebra att du står upp för detta, att ni tog initiativ i utskottet och att ni driver på regeringen i den här frågan, men det är pengarna som är det avgörande. Det ser vi i budgeten.

Anf. 76 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja se lagändringar som förtydligar vad man faktiskt har rätt till inom LSS. Det är ett problem i dag, särskilt med tanke på de domar som har kommit och den tidsjakt som sker.

I budgeten finns inga besparingar på LSS, inte heller några minskade anslag. Däremot innebär det regleringsbrev till Försäkringskassan som regeringen ensam beslutat om att man får i uppdrag att minska antalet timmar. Det har vi bland annat i socialförsäkringsutskottet försökt göra något åt, för det är en politik som vi inte delar.

Förutom detta sparar Liberalerna på vård, skola och omsorg. Så står det i er budget. Det är också väldigt tydligt. Ni avvisar de 10 miljarderna, men ni ökar inte anslagen till vård, skola och omsorg i samma utsträckning, så ni står på en negativ siffra i sista raden. Det innebär faktiskt att det blir besparingar i förskola, skola, sjukvård och äldreomsorg i Bollnäs, Hofors, Nordanstig, Sundsvall eller Ronneby. Det får konsekvenser för väldigt många människor, bland annat för dem som är beroende av LSS.

I den budget vi nu talar om finns också insatser för att förbättra arbetsmarknaden för människor med funktionsnedsättning. Vi höjer lönebidragstaket och förbättrar också sjuk- och aktivitetsersättningen, så att man får en tryggare ekonomi, och bostadstillägget höjs.

Jag delar oron för LSS, och jag hoppas att vi ska få se en annan inriktning framöver på regeringens politik i de frågorna, för det behövs verkligen. Jag hoppas att vi ska kunna göra saker tillsammans i den riktningen.

Anf. 77 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det var intressant att lyssna på Ulla Anderssons anförande. Jag spinner vidare lite på vår tidigare replikväxling.

De två jobbreformer som finns i budgeten – att regeringen låter stora delar av jobbskatteavdraget ligga kvar och att RUT-reformen finns kvar –

ägnar Ulla Andersson mycket tid åt att angripa. Med er politik blir det inte jobbreformer. Det blir något annat.

Sedan talar Ulla Andersson om skatteintäkterna. Jag tror att det är bra att gå till källorna, till exempel Statistiska centralbyrån och Ekonomistyrningsverket. Vi kan vara överens om att det är i kommunsektorn som det mesta av välfärdsverksamheten utförs. Vi kan konstatera att under alliansregeringens tid ökade skatteintäkterna för kommunerna både i fasta priser – där ökade de med nästan 19 procent – och per capita, där de ökade med nästan 13 procent, enligt Ekonomistyrningsverket och SCB. Detta ska vi ha klart för oss.

Jag vill också återvända till det som Mathias Sundin från Liberalerna belyste så bra, nämligen LSS och den oro som nu sprids kring detta. Vi kan vara överens om att det här regleringsbrevet är mycket olyckligt. Utan debatt, föregående utredningar eller remissrundor har man riktat detta uppdrag till sin myndighet.

Men i den budget som Vänsterpartiet nu är med och presenterar finansierar ni delar av de reformer ni föreslår med minskad uppräkningsav LSS. Det blir en minskning med 76 miljoner nästa år, och sedan gör ni inte den uppräknings som är bruklig.

I Kristdemokraternas budget är det sammanlagt 1 ½ miljard mer över de kommande fyra åren som går till LSS.

Anf. 78 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Om vi ska hålla oss till fakta kan jag tala om att under 30 år innan borgarna kom till makten ökade skatteintäkterna per capita. När ni kom till makten bröts den trenden. Det var ett historiskt trendbrott. Skatteintäkterna per capita sjönk.

Det är självklart att skatteintäkterna totalt sett ökar i en ekonomi där befolkningen ökar. Allt annat vore en katastrof. Det ni slår er på bröstet för är att det blev mer människor i det här landet. Jag vet inte hur mycket ni har bidragit till det, men det är inte detta vi debatterar.

Ja, Vänsterpartiet tycker att det är problematiskt att vi har en skatteta-bell som gör skillnad på varifrån man får sina inkomster, och vi försöker göra något åt det. Vi tycker att det är rimligt att man har lika skatt för lika inkomst. Det var en princip som vi hade i det här landet innan ni kom till makten och som de allra flesta tyckte skulle gälla. Man skulle inte ha högre skatt om man hade oturen att bli sjuk, om man hade turen att bli föräldra-ledig, om man blev pensionär, som vi ju alla ska bli en dag, eller om man blev arbetslös. Vi tyckte att det var rimligt att vi betalade lika skatt för lika inkomst. Vi håller fast vid detta och försöker på olika sätt driva debatt för att påverka, så att det blir en annan inriktning i de frågorna.

När det gäller LSS vill jag framhålla att det regleringsbrev som regeringen har skrivit till Försäkringskassan inte är en del av den här budgeten. Det finns inga besparingar på detta i budgeten. Den uppräknings av LSS som görs är 3 kronor per timme, och löneförhöjningarna blev 2,82, så det skapas ett visst utrymme över det. Vi hade gärna sett att man hade kunnat öka uppräknings ytterligare. Men det finns alltså en uppräknings per timme, och det ska man erkänna, Jakob Forssmed, och inte låtsas som om det inte finns, som du gjorde i ditt inlägg.

Anf. 79 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag har åtminstone personligen bidragit något till befolkningstillväxten i Sverige de senaste åren.

(ULLA ANDERSSON (V): Det tackar vi för!)

Det har krävt vissa insatser i olika sammanhang. Nu lämnar vi detta.

Låt oss tala om kommunernas skatteintäkter igen. Har SCB och Ekonomistyrningsverket fel när de säger att skatteintäkterna per capita ökade med 13 procent under allianstiden? Har de fel eller rätt?

Nästa fråga: Använder ni eller använder ni inte en minskad uppräkningsfaktor när det gäller LSS till att finansiera de andra reformer som du har skrivit om i riksdagens talarstol? Det är också enkelt att svara på.

Anf. 80 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag ska väl inte kommentera Jakob Forssmeds familjesituation. Men det är faktiskt så – det är väl känt i ekonomisk politik – att om befolkningen växer ökar också skatteintäkterna. Hade ni inte lyckats med det hade ni varit totalt misslyckade. Men faktum är att ni lämnade efter er ett stort budgetunderskott. Skatteintäkterna per capita sjönk, vilket gjorde att vi fick mindre per person till förskola, äldreomsorg och sjukvård i en situation när vi faktiskt hade behövt mer pengar till förskola, vård och omsorg. Det tycker jag är väldigt problematiskt.

Under er tid var det inte nog med att vi fick ökade inkomstskillnader och mindre resurser till välfärden. Ni bedrev också en politik som gjorde att det rann ut pengar ur skattesystemen till riskkapitalbolag i välfärden, även inom assistansen. Det är faktiskt så att väldigt mycket av de pengar vi betalar till exempel när det gäller LSS men också till sjukvård och omsorg går till privata vinstuttag, och det har aldrig varit syftet med välfärden. Välfärden ska inte vara en marknad, utan detta är en rättighet vi alla ska ha. Kan vi säkerställa att pengarna går till verksamheten i stället för till privata vinstuttag får vi mer gemensamma resurser att använda till exempel när det gäller LSS. De allra största bolagen när det gäller LSS, som är riskkapitalägda, har enorma vinster. Vi skulle kunna säkerställa att de i stället går till personlig assistans, som vi alla vet att det skulle behövas mer av.

Jag märkte att Jakob Forssmed inte gärna ville debattera neddragningarna i sjukvård, äldreomsorg och skola. Men jag tänkte i alla fall passa på att påminna om dessa. För det är faktiskt så att ni finansierar era skattesänkningar med försämringar i sjukvård, omsorg och skola. Det får konsekvenser bland annat för dem som är beroende av personlig assistans.

Anf. 81 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Resultatet i det amerikanska presidentvalet och Storbritanniens val att lämna EU är någonting som vi kommer att få leva med under de kommande åren. Det är klart att resultatet av omröstningarna är en besvikelse för många i Sverige. Det är en besvikelse för alla som tror på ett öppet samhälle, på frihandel och på jämställdhet och jämlikhet.

Båda valkampanjerna har lockat fram en stark polarisering och en illavarslande nationalism. Vi ser också att i den politiska debatten har fakta och analys i allt större utsträckning fått stå tillbaka för tomma löften och

lösningar utan grund. Det gör att det är viktigare än någonsin att arbeta för att vi ska ha ett bra debattklimat i Sverige. Det handlar också om att alla vi som har den fantastiska möjligheten att uttrycka oss i den offentliga debatten tar det ansvar som faller på oss att på ett balanserat sätt se till att debatten inte förråas.

Motstånd mot frihandel och globalisering har funnits både i valrörelsen i USA och i valrörelsen i Storbritannien. Det är kanske inte så konstigt. Globalisering och frihandel har under lång tid förbättrat livsvillkoren för väldigt många människor, men i vissa länder har vinsterna av globaliseringen fördelats alldeles för ojämnt. I USA, till exempel, har de reala inkomsterna för 90 procent av befolkningen inte ökat sedan 70-talet. Då är det kanske inte så konstigt att stora grupper känner: Det här med internationalisering och globalisering är inget för mig och min familj. Det är kanske framför allt inte konstigt när de ser att andra människor i samma land har fått det väldigt mycket bättre. Den rikaste procenten i USA har under samma period sett sin inkomst öka med 200 procent. Den rikaste tiondelen har sett sin inkomst fördubblas.

Det här är någonting som internationella organisationer har börjat uppmärksamma. OECD och Internationella valutafonden pratar nu om att regeringar behöver jobba hårdare för att göra tillväxten mer inkluderande, så att alla människor får ta del av vinsterna. Att höra den typen av argument från de internationella institutionerna, som kanske inte historiskt har varit förkämpar för en progressiv politik, är någonting nytt. Diskussionen har svängt i världen.

Jag kan känna att det var på tiden, för detta har vi vetat länge. Ett samhälle där alla får möjlighet att växa, utvecklas, uppnå sin fulla potential och nå framgång i sitt eget liv blir också framgångsrikt. Rättvisa och goda förutsättningar för alla är inte bara moraliskt rätt och riktigt. Det är också ett ekonomiskt smart sätt att organisera samhället på. Men det kräver ett samhälle som ger de här förutsättningarna. Det handlar om att vi har bra förskolor med högt pedagogiskt innehåll och om att vi har en skola som ser varje barn och som ser till att det får utmanas och utvecklas. Det handlar om att de som vill lägga manken till får möjlighet till högre studier. Det handlar om att det finns någonstans att bo, att lönekuvertet växer i takt med att välståndet i landet växer, att det finns bra möjligheter att förverkliga drömmen om att starta ett eget företag, att vi har en trygg omsorg om våra äldre och fungerande stöd i perioder när det behövs, att vi har sjukförsäkring när vi blir sjuka och arbetslöshetsförsäkring när vi blir arbetslösa. Det handlar helt enkelt om bra förutsättningar för ett bra liv.

Här har den svenska modellen levererat något helt annat än den amerikanska. Under samma period i Sverige har även de 90 procenten fått ta del av välståndsökningen.

Herr talman! Presidentvalet i USA och Storbritanniens beslut att lämna EU kommer att påverka inte bara politiken utan även ekonomin. Därför är det bra att Sveriges ekonomi står stark i den här situationen. Vi har ordning och reda i de offentliga finanserna. Vi har en låg statsskuld, och våra banker är välkapitaliserade. Det är en stabil grund att stå på med en osäker omvärld.

Dessutom pekar nu många indikatorer åt rätt håll i svensk ekonomi. Tillväxten i Sverige är just nu en av de högsta i Europa. Den är högre än i Tyskland och Storbritannien och är den högsta i Norden. Sedan regeringen

tillträdde har 120 000 fler människor ett jobb att gå till. Vi har den högsta sysselsättningsgraden i EU. Byggtakten har inte varit så hög sedan miljonprogrammets dagar. Vi har genom att föra en stram finanspolitik i det närmaste uttraderat de stora underskott som vi ärvde för två år sedan. World Economic Forum flyttade för två månader sedan upp Sverige tre platser i sin ranking över världens länders konkurrenskraft. Den främsta anledningen till det var att vi flyttades upp 30 placeringar vad gäller offentliga finanser. IMF:s stora ekonomiska granskning av Sverige ger ett tydligt stöd för att den förda ekonomiska politiken är väl avvägd.

Det är en bra grund att stå på när vi nu ska ta oss an de utmaningar som ligger framför oss. Även om arbetslösheten nu minskar ser vi att över 350 000 människor fortfarande är arbetslösa samtidigt som vi har 100 000 lediga jobb. Vi ser en bostadsbrist i närmare 250 av landets kommuner. Välfärdens verksamheter, inte minst skolan och vården, har brister. Samtidigt växer vår befolkning. Nya människor behöver få bostad, skolgång och arbete.

På dessa områden gör regeringen stora insatser för att vända utvecklingen. Det är 50 000 fler utbildnings- och matchningsinsatser nästa år. Det är den största bostadspolitiska satsningen på över 20 år. Vi har den stora satsningen i höstens budget, de 10 välfärdsmiljarderna, som skapar en trygg välfärd runt om i hela landet. Därutöver har vi satsat 10 miljarder direkt riktade för att stärka den svenska skolan. Det är viktiga steg i rätt riktning.

Men vi ser också en annan utmaning. De senaste åren har de flesta i Sverige fått det bättre ekonomiskt. Allra bäst har det gått för dem som redan hade höga inkomster. Samtidigt har andra fått stå tillbaka. Vi har sett klyftorna öka, och med ökade klyftor kommer en ökad otrygghet.

Detta är självklart provocerande för dem som lämnas efter men också för dem som ser det hända. I Sverige tycker de absolut flesta om jämlikhet, och den svenska modellen bygger på att alla ska få ta del av välståndet. Därför blir jag – och många med mig, tror jag – arg av att höra om kvinnor som arbetat och kämpat i hela sina liv men inte får en pension som de kan försörja sig på. Vi blir provocerade av hur undersköterskor i hemtjänsten får jobba dubbla turer samtidigt som lönen är låg, och vi tycker att det är fel när ensamstående mammor inte kan betala avgiften till barnets fotbollsklubb.

Det är inte ett sådant samhälle som vi vill ha. Det är inte ett Sverige vi känner igen. Här har politiken inte räckt till.

Som socialdemokratisk finansminister är det mitt ansvar att göra min del för att vända den här utvecklingen, och vi har redan börjat. Vi har sänkt skatten för dem med de lägsta pensionerna, och vi har höjt bostadstilläggen. Vi har höjt underhållsstödet till ensamstående föräldrar och gjort en historisk satsning på välfärden.

Detta är dock bara början. Här ska vi fortsätta att steg för steg skapa ett jämlikt samhälle – dag för dag, budget för budget, år för år, tills klyftorna äntligen börjar överbryggas igen.

(Applåder)

Herr talman! Därför var det intressant, om än inte särskilt förvånande, att läsa oppositionens budgetar. Moderaternas allra största satsning är som vanligt ett nytt jobbskatteavdrag som ger mest till dem som tjänar mest.

Totalt uppgår de borgerliga partiernas samlade förslag på nya skattesänkningar till nästan 80 miljarder kronor. Man har höjt skattesänkarambitionen jämfört med förra årets budgetmotioner.

Skiljelinjerna i svensk politik är alltså tydliga. Det vi ser är fyra borgerliga partier som vill sänka skatten, spara på välfärden, slakta miljöbudgeten, utförsäkra allvarligt sjuka människor, sänka a-kassan och dra ned på stödet till ett ökat byggande.

Det är inte lösningen på de problem vi ser. Det är inte svaret på samhällsutmaningarna.

Tittar man i stället på Sverigedemokraterna ser man att de vill avveckla den svenska modellen genom fortsatta privatiseringar, ohejdade vinster i välfärden och försämrad arbetsrätt. Dessutom vill de spara 10 miljarder på kommunal välfärd. Det motsvarar 20 000 undersköterskor.

Sverigedemokraterna är också motståndare till generella statsbidrag till kommuner och landsting så att dessa kan avpassa åtgärder utifrån de lokala behov som finns. Sverigedemokraterna vill att det ska styras från Stockholm och verkar mena att politiker i Stockholm ska bestämma, snarare än människorna i Sveg, Vilhelmina eller Hultsfred.

Låt mig vara tydlig: Jag delar inte den uppfattningen. Jag tror att kunskapen och förmågan att själva bestämma finns runt om i landet.

Herr talman! Oppositionens väg är inte rätt väg att gå. Sverige behöver inte fler skattesänkningar och nedskärningar utan tvärtom. Vi behöver investera tillsammans i samhällsbygget för att minska klyftorna. Bara så kan vi skapa ett Sverige som håller ihop.

(Applåder)

Anf. 82 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! För ordningens skull vill jag yrka bifall till de moderata reservationerna 1 och 6 i utskottets betänkande.

Jag vill först säga att jag faktiskt håller med finansministern om en enda sak, och det är att jag tror att det krävs en mycket bättre fördelningspolitik i den globaliserade ekonomin än den vi har varit vana vid i Europa och i Sverige de senaste decennierna.

Det gäller USA, självklart. Det har alltid gällt i USA, men det gäller faktiskt också Sverige. Fördelningspolitiken kan inte i första hand bygga på mycket hög beskattning av arbete och mycket höga bidrag till dem som inte arbetar. Fördelningspolitiken i en globaliserad ekonomi måste bygga på att fler får tillgång till användbar kunskap och omställning när ekonomin förändras. Utan detta kommer väldigt många människor att halka efter och bli förlorare i den globala ekonomin.

Allt fler ekonomer undrar hur det ska gå i Sverige när den lågkonjunktur som förr eller senare kommer faktiskt kommer. Vi är inne i en högkonjunktur just nu, och senast i går varnade Riksrevisionen och anslöt sig därmed till tidigare kritik från Finanspolitiska rådet, Konjunkturinstitutet och ESV. Man ifrågasätter regeringens finanspolitik och påpekar att regeringen nu spär på underskott i en högkonjunktur när vi i stället borde spara inför nästa lågkonjunktur. Samtidigt har vi en situation där negativa räntor även gör penningpolitiken ganska maktlös nästa gång något slår till på allvar.

Min fråga till finansministern är: Har alla de svenska expertmyndigheterna samfälligt fel, medan regeringen har rätt?

Anf. 83 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Det kan ju också vara så att de internationella bedömarna har rätt. Där har vi som sagt åkt upp 30 placeringar vad gäller offentliga finanser, enligt World Economic Forum. IMF ger uttryckligt stöd för att regeringens politik är väl balanserad och väl avvägd i det här läget. Jag har faktiskt inte mött någon internationell bedömare som för fram synpunkter liknande dem Ulf Kristersson för fram.

Vi hade också ett överskott i de offentliga finanserna förra året. ESV menar i veckan att vi har ett överskott även i år, så när Ulf Kristersson pratar om underskott kanske han tänker på den förra mandatperioden, när han satt i regeringen och vi hade underskott varje år.

Hittills är resultatet fyra år med underskott med Ulf Kristersson och två år med överskott med mig.

(Applåder)

Anf. 84 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är intressant att regeringen i efterhand reviderar sina egna budgetar i oppositionsställning. Under i stort sett samtliga år när ni lade skuggbudgetar till vår budget hade ni större underskott. Dessutom är det fascinerande hur man några år senare kan glömma bort att vi har haft en finanskris, kanske antyda att vi aldrig mer kan få en kris.

Min andra fråga handlar om att det är gott om utredningar just nu som antyder att regeringen vill göra det rejält dyrare att vara företagare och driva företag i Sverige. Vi ser skattehöjningsförslag för småföretagare i 3:12-reglerna. Vi ser finansskatt som slår mot just antalet anställda i finansiella företag. Vi ser vägslitageskatt och flygskatt. Till detta kommer ett de facto-förbud mot att ha överskott i välfärdsföretagande och dessutom en tvärnit för det framgångsrika RUT-företagandet efter era minskningar.

Det enda vi behöver är precis det som ni ännu inte lägger fram, det vill säga en samlad syn på en bättre företagsbeskattning som kan öka den svenska konkurrenskraften i en allt tuffare internationell konkurrens.

Varför talade ni så otroligt mycket, vackert och lent om företagande före valet när ni nu motarbetar det så systematiskt efter valet?

Anf. 85 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ulf Kristersson säger att vi inte ska glömma bort finanskrisen. Det har vi verkligen inte gjort, men jag kan påpeka att finanskrisen inte skedde under de år Ulf Kristersson satt i regeringsställning utan mandatperioden innan dess.

Däremot verkar Ulf Kristersson ha glömt bort att vi hade en flyktingkris förra hösten som gör att vi just nu har exceptionella utgifter för flyktingmottagandet. Det är klart att det påverkar statsfinanserna, annars hade vi naturligtvis haft ett högre överskott. Givet dessa kostnader har vi exceptionellt goda statsfinanser.

När man lyssnar på Ulf Kristersson är det lite som *Jeopardy*. Skatt, är alltid svaret från Moderaternas Ulf Kristersson. Skatt, skatt, skatt! Men nu är det så att svenska företagare inte bara bryr sig om skatt. Det finns annat som också kommer upp när man är ute och möter svenska företagare och som vi svarar på.

Det man ofta säger är att man har svårt att hitta rätt kompetens. Vi har 50 000 nya jobb och utbildningsplatser nästa år, just för att människor ska kunna bygga på kompetensen så att de kan ta de jobb som nu växer fram.

Jag möter ofta företagare som klagar på att infrastrukturen inte fungerar som den ska. Här gör regeringen historiskt stora satsningar. Många företagare säger att när de hittar rätt kompetens är det svårt för arbetskraften att flytta dit där företaget finns på grund av bostadsbristen. Även här gör regeringen historiska satsningar.

Om man tror att skatter är det enda politiska verktyget som löser alla problem, ja, då tror man inte att regeringen har någon näringspolitik. Men om man ser politiken lite bredare än så ser man att regeringen gör mycket viktiga insatser för det svenska näringslivet.

(Applåder)

Anf. 86 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag ställer mig frågan var den svenska politiken hade varit utan den högkonjunktur som vi nu är välsignade med.

Vi är nu halvvägs in i Magdalena Anderssons första och troligen enda mandatperiod som finansminister, och sanningen är att under den korta tiden har alltså finansministern hunnit ifrågasätta – om jag nu kommer ihåg allting rätt – överskottsmålet, utgiftstaket och krona för krona. När vi hade denna debatt för två år sedan var ladorna tomma. Då var svensk ekonomi körd i botten, enligt finansministern. Nu, två år senare, efter en och en halv – om vi räknar generöst – regeringsbudget är allt fixat.

Den analysen, Magdalena Andersson, håller inte. Ingen köper det budskapet. Det finns de som ställer sig frågan varför förtroendesiffrorna för regeringen är så pass låga. Jag är inte en av dem. Förtroende är någonting man förtjänar.

Min främsta kritik mot regeringens ekonomiska politik är inte, även om man försöker blanda bort korten, att man lägger fram en budget som går med miljarder i underskott under brinnande högkonjunktur, vilket man gör för nästa år. Vi i Alliansen visar att det går att nå balans nästa år.

Det är inte främst några miljarder det handlar om, utan det är fråga om att regeringen konsekvent under denna mandatperiod befunnit sig på fel sida om våra ödesfrågor. Vi behöver reformera svensk ekonomi i grunden. Det handlar om bostadsmarknaden, arbetsmarknaden, företagarpolitiken och de grundläggande incitamenten för arbete. På de punkterna har regeringen räddats av en högkonjunktur som gör att det inte är så illa som det annars hade varit. Men vi kommer att betala notan för regeringens inaktivitet under mycket lång tid. Vad planerar Magdalena Andersson att göra åt saken?

Anf. 87 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag instämmer i Emil Källströms uppgift att det var illa när vi tog över för två år sedan. Då var det mycket stora underskott. Under Alliansens regeringsår försämrades det offentligfinansiella sparandet varje år. Varje år ökade underskotten. Det var inte hållbart. När vi tog över var underskotten de största sedan budgetsaneringen, det vill säga betydligt större än under själva finanskrisen. Det var inte en hållbar utveckling. Vi har vänt på den, vi håller ordning och reda på pengarna och vi tar ansvar för statsfinanserna – precis som socialdemokratiskt ledda regeringar alltid

har gjort. Som vanligt lämnar den borgerliga regeringen efter sig stora budgetunderskott, som man alltid har gjort när man har fått chansen att ta hand om pengarna.

Jag delar Emil Källströms uppfattning att Sverige står inför stora utmaningar. Jag ser inte Alliansens förslag om att sänka skatten som det som löser utmaningen. Det är inte sänkta skatter som löser det faktum att företagare har svårt att hitta rätt kompetens när de ska rekrytera arbetskraft. Sänkta skatter skapar inte mer utbildning.

Det är inte sänkta skatter som skapar bättre järnvägar och lagar hål och tjälskador i våra vägar, utan det är att resurser avsätts för dessa insatser. Det är inte sänkta skatter som skapar nya bostäder och hyresrätter dit ungdomarna kan flytta, utan det är rejäla bostadssatsningar.

Här står regeringen med svaret. Här har vi satt igång viktiga åtgärder, och vi kommer att fortsätta att arbeta med dem. Svaret från högern är som vanligt sänkta skatter. Men det är inte svaret på dagens utmaningar.

Anf. 88 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Finansministern har ett problem när svenska folket inte känner igen sig i verklighetsbeskrivningen. Det alla utom finansministern kommer ihåg är att varje år under finanskrisen – precis som Ulf Kristersson sa – stod Socialdemokraterna där och krävde ännu större underskott. Man ville ha ett mycket större underskott. Man ville att Sverige skulle bränna iväg mycket mer pengar under finanskrisen och åren därefter. Det är ingenting vi glömmet.

Svensk ekonomi var vid maktskiftet 2014 bland Europas starkaste. Den är det i dag också. Absolut – så är det! Det är tack vare en högkonjunktur som hade räddat den sämsta av regeringar. Men frågan är vad som händer efter högkonjunkturen.

Finansministern kommer inom ett antal år – oklart hur många – att få äta upp detta försvarstal för att höja skatten på arbete. Det belyser så tydligt en regering som är på fel sida om de stora trenderna. Om det är något vi kommer att behöva göra för att värna arbetstillfällena i en ekonomi som Sveriges är det att sänka skattebördan på arbete. Det handlar dels om att totalt sett minska skattetrycket, dels om en skatteväxling till exempelvis miljöskatter och andra skattebaser.

Då duger det inte att nu ta stora steg i helt fel riktning, att göra det mindre lönsamt att ha anställda som utför arbetsuppgifterna snarare än att skicka jobben utomlands, digitalisera och automatisera.

Det här är en utmaning tillsammans med de övergripande arbetsmarknadsfrågorna och bostadspolitiken, och regeringen befinner sig på fel sida. Alla kommer att bli tvungna att betala notan för detta. Sverige kommer att förlora. Det är något jag beklagar, och det är något jag ämnar göra något åt senast 2018. Fram till dess hoppas jag att Magdalena Andersson försöker komma över på rätt sida.

Anf. 89 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Nu tror inte jag att sänkta skatter är svaret på allt. Under åtta år har vi prövat den moderata och borgerliga skattesänkarpolitiken. Vi såg vad den ledde till: ökade klyftor och minskad tillit. Men den skapade

inte jobben som ni hade hoppats på. Tvärtom ökade arbetslösheten, långtidsarbetslösheten och ungdomsarbetslösheten. Svenska folket kände att något håller på att gå sönder och att det behövs något annat.

Den här regeringen står för något annat, nämligen att vi investerar i det vi bygger gemensamt. Vi investerar i vårt gemensamma samhällsbygge snarare än privatiserar, skär ned och sänker skatten.

Kanske Emil Källström skulle låna Riksrevisionens rapport från Ulf Kristersson – Ulf Kristersson har uppenbarligen läst den. Där framgår att svaret för framtiden inte är fortsatta skattesänkningar. Tvärtom kommer vi att behöva avsätta resurser för att fortsätta stärka välfärden i framtiden och för att vi ska kunna trygga och värna välfärden. Svaret på det kommer naturligtvis aldrig att vara ytterligare skattesänkningar. Det kommer bara att skapa ökade klyftor och ökade nedskärningar och sänka tilliten i samhället. Det är inte rätt väg för framtiden.

(Applåder)

Anf. 90 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! För bara någon vecka sedan blev en utredning som regeringen beställt färdig. Det är en utredning som har till syfte att öka beskattningen av landets småföretag. Den så kallade entreprenörsskatten syftar till att öka beskattningen av hårt arbetande småföretagare med omkring 5 miljarder kronor genom att bland annat begränsa deras möjligheter att ta ut utdelning från sina egna företag.

Jag har ett flertal invändningar mot slutsatserna i denna utredning. Å ena sidan verkar man inte förstå att det är småföretagare som skapar nya jobb. Å andra sidan verkar man inte heller förstå att försämrade möjligheter och villkor för småföretagare minskar incitamenten och benägenheten att starta företag. Vidare verkar man inte förstå att det är tämligen vanliga människor som påverkas av ett sådant förslag. Det är hårt arbetande elektriker, rörmokare, snickare, plattsättare, speditörer och så vidare. De enda som möjligen kan komma att undantas med ett sådant förslag är riktigt dyra och riktigt höglönlade advokater på byråer i Stockholm. Vi vet alla såklart skälet, nämligen att regeringen är i desperat behov av att finansiera sina flyktingmiljarder. Den som påstår något annat har fel.

Jag har en jätteenkel fråga till finansministern: Avser regeringen att gå vidare med utredningen, eller avser man inte att gå vidare med utredningen?

Anf. 91 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vi har precis fått utredningen till Regeringskansliet, och nu kommer vi naturligtvis att skicka den på remiss. Det blir en sedvanlig remissbehandling, och sedan får vi ta ställning till den.

Från regeringens sida är det självklart viktigt att det finns goda villkor för företag och småföretagare i landet. Vi har också vidtagit många åtgärder för att stärka småföretagens möjligheter med ett nytt kunskapslyft, med fler bostäder, bättre infrastruktur, en ny exportstrategi och en bättre användning av det statliga riskkapitalet. Självklart ger beskattningen goda incitament till riktiga entreprenörer.

I dag används 3:12-reglerna för en del skatteplanerande höginkomsttagare i Stockholm via konstlade bolag. Det är inte bra. Jag vill ha skatteregler som undviker och minskar möjligheterna till skatteflykt och skatteundandragande. Det är något som den här regeringen har jobbat hårt med från den dagen vi klev in i Regeringskansliet.

Här är det tråkigt att vi inte har fått stöd av Sverigedemokraterna. En viktig del i att bli av med skattefusk och skatteundandragande är att arbeta internationellt och i EU mot verksamheterna. Mycket av skattefusk och skatteundandragande sker via internationella transaktioner. Då måste vi jobba internationellt.

När vi ska rösta om förslag i riksdagen om att göra mer via EU röstar Sverigedemokraterna emot. De vill inte att vi ska bekämpa skatteflykt och skatteundandragande via gemensamt internationellt arbete. Det gör Sverigedemokraterna unika i Sveriges riksdag. Det är ett parti för dem som gillar internationell skatteflykt.

Detta samtidigt som Sverigedemokraterna skär i välfärden. I Sverigedemokraternas budgetmotion föreslår man 10 miljarder mindre till skolan och till vården och omsorgen. Det är 20 000 undersköterskor färre. Min fråga till Oscar Sjöstedt är: Var någonstans i Sverige behövs det färre undersköterskor? Är det i Svea? Är det i Vilhelmina? Är det i Härnösand? Är det i Hultsfred? Var någonstans finns det i dagsläget för många undersköterskor?

(Applåder)

Anf. 92 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru ålderspresident! Min rekommendation är att man förpassar den här utredningen till det runda arkivet.

Givetvis skär vi sverigedemokrater inte i välfärden i vår budget. Vi satsar betydligt mer på välfärden än regeringen gör i sin budgetproposition.

Men låt mig återvända till utredningen. Vi har sett höjd inkomstskatt för vanliga löntagare, vilket såklart slår mot jobben, och höjd bensinskatt som slår mot landsbygden. Nu kommer man med kemikalieskatt som flyttar många jobb utomlands, kilometerskatt som slår mot åkerinäringen, ökade sjuklönekostnader för företag som slår mot alla som anställer och sist i raden entreprenörsskatt som såklart slår mot entreprenörerna och småföretagen. Den här regeringen har visat näst intill obegränsad fantasi och frenesi vad gäller att beskatta alla som arbetar, allt som skapar arbetstillfällen, allt som rör sig och i vissa fall även sådant som står still.

Min fråga till finansministern är därför: Är det finansministerns bedömning att dessa skattehöjningar leder oss närmare eller längre ifrån regeringens så kallade jobbmål?

Anf. 93 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! Så här är det, Oscar Sjöstedt: Det är inte de länder i världen som har de lägsta skatterna som har högst sysselsättning, även om Sverigedemokraterna tycks tro det. Det är de länder som har god generell välfärd, beskattar på ett smart sätt och använder pengarna på ett smart sätt som lyckas prestera inte bara goda jämlika villkor utan också hög sysselsättning och hög tillväxt.

Det är precis så den här regeringen arbetar. Det är så den svenska modellen är utformad, och det är så vi avser att fortsätta att arbeta för att stärka jobb, tillväxt och sysselsättning i Sverige.

Det handlar om att vi behöver finansiera den gemensamma välfärden. Här är jag väldigt bekymrad över att Sverigedemokraterna vill skära så mycket i kommuner och landsting redan nästa år. Ni skär bort 33 miljarder i budgeten för kommuner och landsting. Sedan hoppas ni att skatteintäkterna ska öka med ungefär 23 miljarder. Men det lämnar ju 10 miljarder som inte längre kommer att finnas hos kommuner och landsting.

20 000 undersköterskor ska bort. Vilka är de? Var finns de någonstans? I vilka kommuner? Vilka äldre ska inte längre ha någon som kommer från hemtjänsten när de behöver mat, behöver bli duschade eller behöver handla? Det återstår för Sverigedemokraterna att svara på.
(Applåder)

Anf. 94 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Fru ålderspresident! Jag ser att Sverige har en god chans till många bra, högbetalda jobb inom techsektorn. Vi har ett antal framgångsrika startup-företag i Sverige, så kallade unicorns – enhörningar på svenska, men det låter inte lika coolt. Det är miljarddollarföretag och varumärken som är välkända för många svenskar: Spotify, Klarna, Skype, Minecraft och några till. De här företagen och många som kommer därunder har chansen att bli våra nya Skanska, ABB, Ericsson och så vidare – om vi reformerar.

En reform som företagen skriker efter är personaloptioner, alltså att kunna göra sina medarbetare till delägare i företagen.

Jag besökte ett litet startup-företag i Linköping i fredags. De gör 3D-skrivare. De har svårt att rekrytera den personal de behöver – högspecialiserade, duktiga personer – eftersom de stora företagen i Linköping och på andra orter kan betala mycket högre lön och har bättre villkor på alla möjliga sätt. Det här företags chans att få dessa personer att våga gå över till ett riskfyllt litet startup-företag och gå ned i lön är att de kan bli delägare. Går det bra för företaget kan de tjäna bra pengar på det. Men i dag är det i praktiken omöjligt att använda personaloptioner eftersom det är så himla dyrt, både för företaget och för den som ska ha optionen, att nästan ingen använder detta.

Det förslag som kommer i utredningen är väldigt snävt. Näringsminister Mikael Damberg talade positivt om det innan utredningen kom, men efteråt har kommentarerna varit betydligt njuggare. Det finns inte med i budgeten. Kommer detta snart, och kommer det en bredare reform än den som föreslås i utredningen?

Anf. 95 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! Det här är en utredning som tillsattes under alliansregeringen och kom till den här regeringens bord.

Utredningen har fått mycket kritik från båda håll. En del menar att det är ett alldeles för långtgående förslag, att det förstör den inneboende skönheten i skattesystemet. Det har kommit kritik från bland annat Skatteverket att det förstör logiken i skattesystemet. På andra sidan finns det de som hävdar att det här är alldeles för lite.

Det är klart att när det kommer så allvarlig kritik från båda sidor är det viktigt att regeringen ordentligt funderar igenom hur man ska gå vidare med förslaget. Det är i den processen som regeringen befinner sig just nu. Vi bereder alltså förslaget. Det är viktigt att vi lyssnar på båda de opinioner som har kommit fram i remissbetänkandet innan vi bestämmer oss för att gå framåt, för det är viktigt att vi tar rätt steg framåt så att vi förbättrar möjligheterna för alla entreprenörer i Sverige och inte gör det krångligare och därmed sämre.

Något som är fantastiskt i Sverige är nämligen all den innovationskraft och alla de idéer som finns här, alla de nya unga företag som har startats och alla de ungdomar som startar företag. Det är någonting som vi ska vara väldigt glada och stolta över, och det bådär gott för den svenska ekonomins tillväxt framöver.

Anf. 96 MATHIAS SUNDIN (L) replik:

Fru ålderspresident! Ja, de är fantastiska, många av de här företagen. Många är unga, men de finns i alla åldrar. Det som är gemensamt för dem är att de har avskaffat Jantelagen. De tror och vågar säga att de ska bygga enorma miljardföretag, och det känns väldigt befriande. Det är roligt att träffa dem.

Den här utredningen har mycket riktigt fått en hel del kritik. Ni hade naturligtvis möjlighet att ändra om ni tyckte att det var något fel i utredningen. Ni förlängde ju tiden för den. Men vi behöver inte ägna alltför mycket tid åt det, utan vi ägnar den åt vad vi ska göra i stället.

Skatteverket får till poetiska skrivningar om skattesystemet och dess inre skönhet. Men ett problem som har funnits under lång tid i Sverige, och som inte bara har att göra med Socialdemokraterna utan är brett och hejas på av Skatteverket, är att man är för fokuserad på att hindra människor från att utnyttja ett system maximalt, som vi vet att en del gör. Det gör att man vrider åt för hårt för entreprenörerna, för alla de här människorna med idéer.

Det går naturligtvis att utnyttja optioner på ett felaktigt sätt. Men vi måste se fördelen med detta, och jag tror att fördelen är mycket större. Vi ska inte bortse från det andra, naturligtvis inte, men fördelen här är väldigt stor.

Jag tror att man ska försöka komma bort från tänket att det är vissa branscher som ska få ha de här optionerna. Hur tusan ska jag eller du eller någon annan kunna avgöra i vilken bransch vi kommer att ha startup-företag som utmanar och förändrar det nuvarande systemet? Jag tror att vi behöver göra ett brett system – vi liberaler lade fram en del idéer om detta i våras – så att vi inte hamnar i det här snäva tänket i Sverige. Det är bra att det finns med i bakhuvudet, men jag tror att vi har gått för långt i den riktningen.

Anf. 97 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! Det är precis den avvägningen vi håller på med i Regeringskansliet.

Självklart vill vi ha ett system som gör det bra för entreprenörer så att det är fler som vill ta risken att gå från en fast anställning till att börja jobba på ett startup-företag. Samtidigt vill vi inte skapa hål i skattesystemet som

riskerar att leda till skattefusk och skatteundandragande, eftersom vi behöver resurser för att finansiera vår gemensamma välfärd.

Vi vill också att det ska vara jämna konkurrensvillkor mellan företag som gör rätt för sig och företag som inte gör rätt för sig. Därför är det viktigt att hitta rätt balans.

Jag vill avsluta med att korrigera Mathias Sundin, som i en tidigare replik sa att regeringen sparar på assistansen. Jag vill påpeka att vi varje år under denna mandatperiod ökar resurserna till assistansen. Under hela mandatperioden ökar vi dessa resurser med 3 miljarder kronor. Det är en omfattande reform – jag vill bara att rätt ska vara rätt.

Anf. 98 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru ålderspresident! Då kanske regeringen äntligen kan avskaffa fri-entré-reformen och i stället skicka ut en bild på skattesystemets inneboende skönhet till svenska folket. Det tror jag skulle provocera, precis som jag antar att regeringen tycker att god konst ska göra.

Jag noterar att finansministern var upprörd över att personer har låga pensioner och att ensamstående inte får lönen att räcka till. Då vill jag upplysa finansministern om att hennes parti kan rösta på ett alternativ som ger den ensamstående mamman 500 kronor mer varje månad, om hon har ett arbete. Den som har låg pension och BTP får 500 kronor mer varje månad. Dessutom minskar skillnaden mellan skatt på lön och skatt på pension, upp till drygt 14 000. Detta får man med Kristdemokraternas budgetalternativ.

Jag noterade även att finansministern ville spela Jeopardy. Vi kan ta svensk politik för 1 000 kronor. Svaret är den rödgröna budgeten för 2017. Frågan är: Vad är en budget som tycks ha gett upp om jobben och ramverket, som inte gör viktiga strukturreformer för vården och som lutar sig tillbaka i konjunktursolen?

Liksom finansministern är jag oroad över detta med fördelning – att se till att välståndsökningar kommer alla till del. Jag menar att den största klyftan i Sverige går mellan dem som har ett arbete och dem som inte har det. Därför bekymrar det mig på riktigt att denna budget innehåller så få jobbreformer för att sänka de trösklar som allvarligt hindrar stora grupper av människor från att ta sig in på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen kommer gång på gång med påpekandet att tudelningen på den svenska arbetsmarknaden tilltar. När ska ni ta fram de verktyg som krävs för att bryta denna utveckling?

(Applåder)

Anf. 99 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! Om Jakob Forssmeds svar på frågan om sänkta trösklar är sänkta löner har vi olika uppfattningar. Jag tror inte att sänkta löner och höjda hyror samt sänkt skatt för de rikaste löser Sveriges problem, skapar fler jobb, minskar klyftorna eller ökar tilliten i samhället, vilket är den samlade borgerlighetens svar på de utmaningar som Sverige står inför.

Vad gäller pensionärsskatten är det bra att Jakob Forssmed vill minska den, men jag vill påminna honom om att det var när Kristdemokraterna satt i regeringsställning som skatten infördes. Det är bra att man backar i denna fråga.

För att kunna skapa fler jobb behöver vi satsa. Det är precis vad regeringen gör. Det blir 50 000 fler jobb och matchningstillfällen redan nästa år. Vi satsar historiskt mycket på infrastruktur, vi bygger bostäder, vi har en ny exportstrategi, vi ser till att det statliga riskkapitalet används på ett bättre sätt och vi har en rad åtgärder för att stärka det svenska näringslivet så att fler anställs.

Vi vill också satsa på välfärden. Där är 10 miljarder till våra kommuner och landsting ett sätt att trygga välfärden nu när befolkningen växer. Detta är något som även Jakob Forssmeds parti brukar tycka är viktigt, och därför blir jag lite förvånad över att Kristdemokraterna vill spara i välfärden under nästa år. Varför är det rätt väg framåt?

Anf. 100 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru ålderspresident! Jag hörde inget om vilka jobbreformer som kommer att krävas för att bryta tudelningen på arbetsmarknaden. Det är klart att finansministern kan prata om att de under inga omständigheter kan tänka sig några skattelättnader för människor som arbetar och att de kan inta ett antal sådana positioner och bygga upp ett ideologiskt ramverk som begränsar vad de själva är beredda att göra.

Trösklarna är för höga, och vi ser denna bild som Arbetsförmedlingen ger gång på gång. Den borde bekymra varje politiker. Den borde man titta på när man vaknar på morgonen, när man äter lunch och när man går och lägger sig på kvällen. Hur ska vi se till att vi får fler människor i arbete?

Vi säger: Förenkla arbetsmarknadspolitiken kraftigt, ta bort den långa raden av stödformer, som är en djungel för en arbetsgivare som vill använda de subventioner som finns, och se till att man koncentrerar sig på några få förslag!

Vi säger: Inför introduktionsanställningar med samma anställningstrygghet som andra! Men den som har bristande utbildningsbakgrund och kanske begränsade språkkunskaper ska kunna ha en något lägre ingångslön och få utbildning på arbetet, för att sedan – senast efter fem år – få 100 procent av lönen.

Samtidigt säger vi: Sänk inkomstskatten så att det lönar sig bättre för dessa grupper att ta jobben! Inför dubbelt jobbskatteavdrag för människor som är nyanlända, unga eller kommer från lång arbetslöshet och sjukskrivning! Gör det extra lönsamt för föräldrar att ta arbeten på deltid så att de kan gå från inget arbete till något arbete!

Det är inte skattelättnader för höginkomsttagare vi talar om utan för människor med låga inkomster, för att det ska bli en tryggare ekonomi för dem, för att det ska löna sig bättre att arbeta och för att vi ska kunna bryta tudelningen.

Vad gäller välfärden är det riktigt att vi satsar mindre resurser än regeringen på kommuner och landsting totalt sett. Vi satsar mer resurser än regeringen riktat till vården och omsorgen – 14 miljarder mer under fyra år. Jag vill påminna finansministern om vad hon själv sa i *Agenda*, nämligen att det är sysselsättningen och jobben som avgör hur välfärden utvecklas i våra kommuner.

Anf. 101 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru ålderspresident! Det är bra att kommuner och landsting har riktiga resurser så att de kan göra viktiga avvägningar av vad som behövs i enskilda kommuner och landsting. Därför tycker jag att det är tråkigt att Kristdemokraterna skär ned på kommuner och landsting.

Jakob Forssmed sa att han inte hörde något om de jobbreformer som krävs. Nej, det är klart, om man måste höra ”sänkta löner” för att det ska vara rätt reformer kommer man inte att få höra det från min mun. Däremot är det självklart att man ska sänka kostnaderna för dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. Men det är viktigt att inse att de människor som behöver komma in på arbetsmarknaden ser olika ut, precis som alla vi som redan är där.

Vi ser att klyftan växer mellan dem som har gymnasieutbildning eller mer och dem som bara har nioårig utbildning eller mindre. Där finns den stora klyftan i dag på arbetsmarknaden. Det är just därför regeringen satsar extra mycket på att människor senare i livet ska ha möjlighet att läsa in både komvux – den teoretiska delen – och yrkesvux – gymnasiets yrkesprogram.

Här gör regeringen en storsatsning så att de ungdomar som har valt bort yrkesprogrammen för att programmets status har sänkts ska kunna läsa in dessa senare. Detta är områden där det inte bara råder brist på arbetskraft utan där det också är lätt att få jobb, om man har gått dessa utbildningar. Denna klyfta sluter vi genom 50 000 fler platser när det gäller såväl matchning och utbildning som jobb.

Här finns också extratjänsterna inom välfärden, som är just ett sätt att sänka trösklarna så att människor som står lite längre ifrån arbetsmarknaden kan komma in. Staten tar hela kostnaden för att de ska kunna gå bredvid i hemtjänsten och utföra viktiga arbetsuppgifter så att kvaliteten för våra äldre kan höjas. Det är ett annat sätt att sänka trösklarna, på samma sätt som vi gör när vi ökar lönestöden och inför moderna beredskapsjobb.

Vi gör mycket för att också de människor som står långt ifrån arbetsmarknaden ska komma i arbete. Men att sänka lönerna är inte vår melodi. (Applåder)

Anf. 102 PER ÅSLING (C):

Fru ålderspresident! Sverige har unika möjligheter. Vi – Centerpartiet och Alliansen – har visat att tillväxt och företagande kan gå hand i hand med minskade utsläpp och en väl avvägd finanspolitik. Internationell konkurrenskraft är möjlig att förena med höga välfärdsambitioner och mer resurser till skola, vård och omsorg. Vi har goda förutsättningar, men det kräver hårt arbete.

Regeringens skattepolitik har fört tillbaka Sverige till toppen i en föga smickrande internationell ranking: Vi är numera det land i världen som har högst marginalskatt.

Det sänder en signal. Sverige måste som en liten, öppen ekonomi med betydande export vara internationellt konkurrenskraftigt. Då kan vi inte röra oss tillbaka i riktning mot världens högsta skattetryck.

Skattepolitikens största förtjänster och risker ligger i det långa perspektivet. I grunden handlar den svenska konkurrenskraften om långsiktiga förutsättningar för att driva och växla upp företag.

Utan företag som anställer kan vi inte få in de skattemedel som vi behöver för att stärka välfärden. Skatter är styrmedel som påverkar beteendet. Signaler om vart skattepolitiken är på väg betyder minst lika mycket som de skatter som höjs här och nu.

Regeringen har redan höjt skatterna på jobb och företagande med närmare 30 miljarder och gett direktiv om skattehöjningar till utredningar. Det gäller vitt skilda områden som småföretag, flyg med mera. Regeringen utreder dessutom en kilometerskatt – en skatt på avstånd – som enligt utredaren kan landa i skattehöjningar på 8–10 miljarder.

Fru ålderspresident! Sverige är ett land med långa avstånd. Skatt på avstånd gör det ännu mer kostsamt att bo och verka på landsbygden. Det drabbar inte bara landsbygdsföretag utan även hushåll.

Det sammantagna skatetrycket riskerar att skada svensk ekonomi genom försämrad konkurrenskraft. Vår lilla och öppna ekonomi är oerhört beroende av vår export. Ökade pålagor försämrar de svenska företagens konkurrensförmåga.

Vi befinner oss nu i en högkonjunktur. Fler jobb växer fram, och sysselsättningen stiger. Trots detta går det inte bra för alla. Vi ser neddragningar som slår hårt mot hela orter, och det finns en risk för att en ny social underklass växer fram. Det vill vi stoppa. En viktig uppgift för skattepolitiken är att bidra till att minska den sociala och regionala klyvningen. Fler jobb måste skapas genom fler anställda i små och växande företag. Skattepolitiken är helt avgörande på detta område.

Den svenska jobbskaparpotentialen finns i små och växande företag. Det måste bli enklare och billigare att starta och driva företag. Arbetsmarknaden måste också öppnas upp för fler. Det är bara på det sättet som polariseringen och tudelningen kan minska.

Nyanlända och personer med kort utbildning är arbetslösa i högre grad än inrikes födda och personer med hög utbildning. Sverige har EU:s minsta andel jobb som kräver kort utbildning. Dessa två fenomen – svårigheterna för marginalgrupper att få ett arbete och bristen på jobb – hänger ihop.

För att bekämpa tudelningen och utanförskapet måste svensk arbetsmarknad reformeras för att stimulera framväxten av fler jobb. Centerpartiet har därför föreslagit ett brett reformpaket, där arbetsgivaravgiften slopas för den först anställda, där arbetsgivaravgiften för nytilträdande på arbetsmarknaden slopas och där vi sänker och schabloniserar beskattningen för det lilla företaget. Vi återställer också ROT-avdraget och tredubblar RUT-avdraget med fler inkluderade tjänster.

Fru ålderspresident! Grön skatteväxling är ett av de mest kraftfulla verktyg som vi har för att förstärka klimatomställningen. Det handlar om att höja skatten på det som är dåligt för miljön och sänka skatten på det som vi vill ha mer av, nämligen jobben.

Tyvärr satsar inte Miljöpartiet och Socialdemokraterna i den nuvarande regeringen på en grön skatteväxling. De höjer skatten på jobb och företagande sex gånger mer än vad de höjer skatten på miljöföreningar.

Vi behöver en nystart för den gröna skatteväxlingen. Centerpartiet har ett detaljerat program för hur vi vill skatteväxla 8 ½ miljarder per år i fyra år, alltså totalt 34 miljarder. Här ingår bland annat skatt på avfallsförbränning, plaster och miljöstyrande beskattning av tjänstebilar.

Centerpartiet sätter en prislapp på miljöförstöringen samtidigt som intäkterna återförs för att sänka skattebördan på sådant som har stor samhällsekonomisk nytta, som jobbskapande i växande företag. Detta ska vara en ledstjärna för skattepolitiken, inte minst i tider med små marginaler i statsfinanserna.

Skattepolitiken ska lägga grunden för tillväxt i hela landet. En förutsättning för detta är att transporter och digital kommunikation underlättas och att de gröna näringarna – jord- och skogsbruk – ges förutsättningar att vara navet för företagande och tillväxt på landsbygden. Därför har Centerpartiet lagt fram förslag bland annat om kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter för mjölkbönder, satsningar på biobränslen och en miljölastbilspremie. Vi tycker nämligen inte att avstånd ska beskattas utan att det förnybara ska premieras.

Fru ålderspresident! Detta är några exempel på Centerpartiets alternativ till en ny skattepolitik. Det är vårt alternativ till den politik som regeringen lägger fram. Vi vill göra det billigare att anställa, inte dyrare. Vi vill att medborgarna ska få behålla mer av sin lön, inte mindre. Vi vill sänka trösklarna in till arbetsmarknaden, inte höja dem. Vi vill ha en grön skatteväxling på riktigt.

De utmaningar som vi ser framför oss är stora, men de ger också stora möjligheter. Ytterst ligger vägvalet hos oss själva. Sverige kan vara ett land fyllt av möjligheter för var och en som vill bidra till ett bättre land och en bättre värld. Därför behöver vi en ny skattepolitik.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservationer 3 och 8.

I detta anförande instämde Emil Källström (C).

Anf. 103 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru ålderspresident! I dag debatterar vi statens budget för nästa år. Jag vill börja med att hänvisa till vad min partikollega Ulf Kristersson har sagt tidigare i debatten. I mitt anförande kommer jag naturligtvis att fokusera på skattefrågorna. Även jag vill inledningsvis yrka bifall till Moderaternas reservationer 1 och 6.

Fru ålderspresident! Världen förändras. Det som vi tidigare har trott var otänkbart blir gång på gång verklighet. När omvärlden förändras ställs krav på att vi här uppe i ett litet land i kalla Norden ständigt anpassar oss om vi ska kunna vara med och konkurrera. Att vi står oss i en internationell konkurrens är nämligen helt avgörande för om mammor och pappor och unga och lite äldre ska ha ett jobb att gå till. Skatterna spelar en viktig roll i detta sammanhang.

Skatterna spelar roll när människor väljer att ta risker och satsa på att driva företag. Många börjar i garaget eller i källaren, och för dem som lyckas finns möjligheter att växa och så småningom utöka och kanske anställa. Men det händer bara om de vågar satsa och om de tycker att det är värt att ta risken. Det är bara då som de kan växa, och det är då som jobben kan bli fler.

Det är människor i arbete som bygger Sverige starkt. Det är tack vare dem som vi kan ha en hög kvalitet i skolan. Det är tack vare dem som vi kan få mindre grupper i förskolan. Och det är tack vare dem som vi kan känna att tryggheten finns där när vi som allra bäst behöver den.

Eftersom det är människor i arbete som bygger Sverige starkt är det vår skyldighet som politiker att röja varje väg som kan leda till jobb. Det gör vi med vår budget för ett starkare Sverige. Helt centralt i den är att det ska löna sig bättre att arbeta.

Vi vill se lägre trösklar in till arbetsmarknaden. Vi vill se att det lönar sig bättre att gå från bidrag till arbete och att det lönar sig bättre att starta och driva företag. Vi vill se att Sverige ligger i framkant i den växande delningsekonomin, och vi vill se fler möjligheter för dem som kommer hit från krig och förtryck att få sitt första jobb.

Sverige utmanas av ett nytt och växande utanförskap som snart omfattar 1 miljon människor. Vi utmanas av sjunkande skolresultat. Och vi utmanas av otrygghet.

Många människor lever ett bra liv i Sverige med jobb, familj och fritidssysslor, men många andra lever i en helt annan verklighet. Det är en verklighet där man har svårt att få sitt första jobb och där barnens skolgång kanske inte fungerar. Så får det inte vara. Vårt samhälle ska inte svika någon. Ska vi bryta utanförskapet behöver vi fler som snabbare kan få sitt första jobb.

Fru ålderspresident! I vår budget lägger vi fram förslag som gynnar fler branscher med enkla jobb. Vi förbättrar lärlingsanställningarna. Vi satsar 9 miljarder nästa år och därefter 12 miljarder på att sänka skatten på de lägsta inkomsterna, vilket ger 500 kronor extra i månaden till en barnfamilj där mamman kanske är busschaufför och pappan jobbar som butiksbiträde. Vi presenterar också en helt ny möjlighet för människor att lära sig jobbet på jobbet, och de som gör det betalar dessutom 0 kronor i skatt upp till 12 000 kronor i månaden. Det ska nämligen löna sig att ta ansvar för sin framtid.

Vi satsar på nya och växande företag som har de bästa idéerna, för att de ska kunna locka de bästa människorna och skapa de skarpaste produkterna och tjänsterna. Det är sådana företag som i framtiden ska se till att Sverige kan stå starkt i en tuffare internationell konkurrens. Vi utvecklar också idéer för hur skattesystemet ska hänga med i den nya delningsekonomin så att vi inte hamnar efter. Vi ska tvärtom ligga i framkant.

Fru ålderspresident! I vår budget för ett starkare Sverige tar vi ansvar för ekonomin. Vi minskar bidragskostnaderna, och vi lägger fram förslag för att det alltid ska löna sig att arbeta, anstränga sig och ta ansvar. Vi vill gynna entreprenörskap och bättre förutsättningar för alla hjältar till jobbskapare i industrin, i servicebranschen och i välfärden.

När man läser regeringens budget, fru ålderspresident, slås man dock av att regeringen inte kan se hjältemodet hos alla som går upp på morgonen och går till jobbet, hos alla som anställer andra och hos alla som satsar högt på sina egna idéer. Där vi försöker förenkla och förstå väljer regeringen att försvåra. Där vi gör det billigare väljer regeringen att fördyra. Där vi försöker skapa drivkrafter och vilja att ta risker lägger regeringen bromsklossar i vägen – eller gör ingenting alls.

Man väljer att dra ned på RUT-sektorn. RUT är en helt ny bransch där inte minst kvinnor ofta startar företag, och då inte sällan utlandsfödda kvinnor. Hälften av alla kvinnor som driver företag inom RUT-sektorn är födda utanför Sverige. Det kan jämföras med alla företagare, där siffran är

16 procent. Denna reform, som otvivelaktigt har skapat jobb och möjligheter till entreprenörskap, väljer regeringen att rulla tillbaka. Det är en mycket skadlig strategi, och det är en anmärkningsvärd prioritering.

Listan kan göras lång. Man höjer bensinskatten. Man vill beskatta avstånd. Man vill beskatta flyg. Man vill göra det mindre lönsamt att driva företag. Man vill ensidigt höja skatten på de 85 000 anställda som finns inom bank och försäkring. Man höjer inkomstskatten för lärare, barnmorskor, poliser och annat helt vanligt folk – de människor man före valet lovade att inte höja skatten för.

Jag vet inte vad regeringen har för plan, men jag önskar att jag förstod. Regeringspartierna motiverar normalt alla sina skattehöjningar med att de ska användas till investeringar. Men vad vore väl en bättre investering än den i framtidens jobb? Då menar jag alltså riktiga jobb och inte trainee-tjänster, extratjänster och allt vad det är.

Detta påminner mig om en synpunkt när jag var på ett företagsbesök i Örskelljunga i förra veckan. Då fick jag höra en person säga: ”Jag bryr mig egentligen inte om vad svaret är, men någon från regeringen måste förklara var man tänker sig att människor ska jobba i framtiden.” Jag tycker att det är en väldigt relevant fråga, för det verkar inte som att fler ska jobba med enkla jobb. Det verkar inte som att människor ska driva företag, och det verkar definitivt inte som att människor ska driva företag inom välfärden.

Inte kan det väl vara så att man tänker sig att jobben ska växa fram bara hos oss politiker, i offentlig sektor? I så fall måste jag nämligen påminna regeringspartierna om att det är företagen och de jobb de skapar som finansierar offentlig sektor. Vi ska ha en trygg skola. Vi ska ha en trygg förskola. Vi ska ha en trygg vård, och vi ska ha en trygg ålderdom. Men allt detta, fru ålderspresident, kräver trygga företag.

Det jag hör och ser nu är otrygga och oroliga företag. Vågar man investera inför framtiden? Ska man avveckla nu i stället för att jobba ett par år till, som man först hade tänkt sig? Ska man starta här, eller ska man flytta utomlands? Det är några av de frågor jag har fått sedan regeringen bekände färg i företagarfrågan.

Fru ålderspresident! Vi kommer aldrig att ställa oss bakom en politik som drabbar hushållen. Vi kommer aldrig att riskera jobben. Vi kommer alltid att prioritera tryggheten. Vi presenterar en budget för ett starkare Sverige där *alla*, efter förmåga, gör rätt för sig – och där det i gengäld lönar sig att anstränga sig, där vi ser att hela Sverige kan växa och där vi i framtiden står starkare i en allt tuffare konkurrens.

(Applåder)

I detta anförande instämde Cecilie Tenfjord-Toftby och Jörgen Warborn (båda M).

Anf. 104 DAVID LÅNG (SD):

Fru ålderspresident! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 2 och 7 i betänkandet.

Skattepolitiken är ett område som gränsar till många andra politiska områden. Den har betydelse för ett lands förmåga att skapa fler möjligheter och motverka problem, och den har betydelse för huruvida nyttjandet av våra gemensamma resurser är optimalt utformat – eller åtminstone så optimalt som möjligt.

Som ett första steg behöver skattemedlen i mesta möjliga mån omfördelas för att ge ökade tillskott i finansieringen av välfärd, trygghet, företagande och industri, finansierat genom minskade utgifter på andra områden, exempelvis migration, integration, felriktat bistånd med mera.

Sverigedemokraterna vill med omsorg om vårt lands bästa satsa betydande skattemedel på en upprustning av försvaret, en utökning av antalet poliser och en barnvänligare politik. Hela landet ska få förutsättningar att leva, och vi ska ha en närings- och industripolitik för fler jobb. Sverigedemokraterna har också vid upprepade tillfällen försökt sträcka ut en hand till samtliga övriga partier för att kunna nå så många som möjligt av dessa mål.

Sverige är ett av de europeiska länder som har störst skuldsättning i de privata hushållen. I ett läge med både förväntad ökad statskulld och ökande privat skuldsättning i Sverige borde samtliga varningsklockor ringa. Sverige riskerar att inom en nära framtid kastas ut i otrygghet med ohanterliga räntekostnader för det berg av skulder som har tillåtits växa till mycket stora proportioner. Sverige har varit där tidigare. Det är dags att börja agera förebyggande, och vi öppnar även där för ett brett samarbete på det finansiella området med bland annat skattepolitiken som ett redskap för att nå ett stabilare och tryggare Sverige.

Det svenska näringslivet generellt och svensk industri i synnerhet behöver utvecklas kontinuerligt. Näringslivets utveckling beror på många faktorer där *en* viktig komponent är skattepolitiken. Samtidigt som skatt ska användas för välfärdens ändamål blir det avgörande att inte sätta alltför stora bromsklossar på näringslivets utvecklingspotential genom skattepolitiken. Sverigedemokraterna föreslår därför ett antal åtgärder för att stärka svenskt näringsliv och svensk industri.

Såväl regeringen som stora delar av oppositionen tillstår numera att den förda flykting- och invandringpolitiken faktiskt kostar pengar. För mindre än en timme sedan stod finansminister Magdalena Andersson i talarstolen och sa att vi har exceptionellt stora utgifter för den förda flyktingpolitiken och att det naturligtvis får konsekvenser för finanspolitiken. Det är givetvis en av huvudanledningarna till att regeringen känner sig nödgad att höja skatterna.

När jag ändå har finansminister Magdalena Andersson i åtanke vill jag passa på att bemöta kritik mot Sverigedemokraterna som hon slängde ur sig. Hon påstod att Sverigedemokraterna har röstat emot förslag om att motverka skattefusk. Faktum är ju snarare det motsatta: Vi har alltid stått oss bakom alla förslag som syftar till att motverka skattefusk. Det enda exempel hon har på motsatsen är att vi röstade nej till ett förslag om att EU-anpassa ett planerat OECD-samarbete på området. Där var det just EU-anpassningen vi ställde oss emot, ingenting annat.

Att påstå att vi därmed är emot att bekämpa skattefusk är ungefär som att påstå att vi inte vill ha någon statsbudget för Sverige, eftersom vi kommer att rösta nej till den statsbudget som regeringen har lagt fram. Anledningen till att vi gör detta är att vi röstar på vårt eget förslag.

De pengar som nu går till flykting- och invandringpolitik skulle kunna användas annorlunda – exempelvis till att stimulera företag, underlätta för hushållen och satsa på välfärden. Sverigedemokraterna lägger fram en rad förslag på skatteområdet i årets budget. Där märks, bland mycket annat,

sänkta kostnader för småföretag, sänkt pensionärsskatt, vidareutvecklat investeraravdrag och lättnader för jord- och skogsbruk.

Vi är kritiskt inställda till de relativt höga skatter som tas ut på arbete, och det kommer att tas ut än mer med regeringens budget. Det har repeterats många gånger i den här talarstolen att cirka fyra av fem nya jobb skapas i växande småföretag.

Sverigedemokraterna föreslår en rad tydliga förbättringar för småföretagen, som ett led i att stimulera sysselsättningen. För småföretagen vill Sverigedemokraterna ge skattelättnader specifikt på arbete. Vi vill helt avskaffa den allmänna löneavgiften för samtliga företag upp till nio anställda. Med detta vill vi skapa incitament och möjligheter för de små företagen, som skapar de nya jobben, att få förutsättningar att nyanställa.

Vi behöver fler jobb i Sverige, och vi behöver en högre sysselsättningsgrad i ekonomin. Vi föredrar låga skatter för låga inkomster framför ännu lägre löner.

När investerare avser att investera i industriproducerande verksamheter i Sverige är fastigheter som regel en mycket betydande del av de materiella tillgångarna. Vår uppfattning är att en beskattning av industrifastigheter kan bidra till att motverka etablering av industriproduktion i Sverige.

Omvänt kan en gynnsam beskattning av fastigheter inom industrin bidra till fler industriinvesteringar. Sverige har, som bekant, byggt sitt välstånd med utgångspunkt från industrin. Det är därför Sverigedemokraternas uppfattning att skattepolitiken behöver anpassas för att fortsätta att understödja denna även framöver.

Vi föreslår ett vidareutvecklat investeraravdrag, som syftar till att öka tillgången på riskvilligt kapital i mindre bolag. I dag riktar sig detta endast till fysiska personer, vilket innebär att den som köper aktier i mindre företag – i enlighet med vissa förutsättningar vid bildandet eller vid nyemission – får göra avdrag för hälften av summan som har investerats, upp till 1,3 miljoner kronor.

Vi menar att investeraravdraget är ett bra verktyg för att styra riskkapital mot mindre företag, som troligen hade varit mindre intressanta att investera i utan detta avdrag. Sverigedemokraterna vill därför vidareutveckla detta med beaktande av nivån på avdraget, möjligheten för juridiska personer att nyttja avdraget och möjligheten att låta allmänheten använda sig av det för investeringar i riskkapitalfonder som satsar på småföretag.

Politiken bör också inriktas på att underlätta för jord- och skogsbruket, dels för att dessa sektorer är viktiga för svensk sysselsättning och ekonomi, dels för att underlätta för målsättningen att hela Sverige ska kunna leva.

Dessutom har Sveriges självförsörjningsgrad sjunkit. Vi lever i en orolig värld, och vi måste sträva efter att klara en situation även när handeln över gränserna inte fungerar optimalt. Ett av våra förslag för att ändra på detta är att sänka skatten på drivmedel för just jordbruks- och skogsbruksändamål.

Sammanfattningsvis vill Sverigedemokraterna se en balanserad, realistisk skattepolitik i mittfältet, med ansvar för samhällsrisker och med satsningar på välfärd och näringsliv.

Anf. 105 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru ålderspresident! Jobbskatteavdraget är en skattelättnad för alla som kliver upp på morgonen och går till jobbet. Det ger en sjuksköterska en månadslön extra i plånboken varje år. Det har spelat roll för svensk ekonomi, eftersom det har spelat roll för jobben. Fler har velat jobba, och fler har också fått ett jobb att gå till.

Jag tror inte att alla känner till det, men detta vill alltså Sverigedemokraterna ändra på. Om Sverigedemokraternas budget gick igenom skulle man nämligen avskaffa jobbskatteavdraget. Jag är övertygad om att detta inte är en politik som får fler i arbete. Detta är inte en politik för jobben. Jag är också övertygad om att jobben behövs om vi ska fixa vår framtida trygghet – om vi ska fortsätta att bygga Sverige starkt.

Varför tror då inte Sverigedemokraterna detta? Varför vill man avskaffa jobbskatteavdraget? Varför ska det löna sig mindre att arbeta?

Jag kan inte låta bli att också ställa en fråga med anledning av det som David Lång sa i sitt anförande om att vi lever i en orolig värld. Jag skulle vilja veta vad Sverigedemokraterna gör för att den ska bli mindre orolig.

Anf. 106 DAVID LÅNG (SD) replik:

Fru ålderspresident! Hela vår skattepolitik syftar till att det ska löna sig att arbeta, vilket framgår med all önskvärd tydlighet. Att vi skulle avskaffa jobbskatteavdraget stämmer helt enkelt inte. Även när det gäller företagande ska det löna sig. Vår politik och vår budget syftar till att stärka hushållens ekonomi, och deras ekonomi stärks med det budgetförslag som vi har lagt fram. De skattesänkningar som vi föreslår har också riktat sig framför allt till dem som har lägre inkomster.

Det ska inte bara löna sig att arbeta – det ska också finnas jobb att gå till. Det är just av det skälet som vi vill stimulera mindre, växande företag, till exempel med slopad allmän löneavgift. Vi föreslår även minskat sjuklöneansvar, vilket framför allt gynnar småföretag. Varje utredning som har gjorts beträffande vår sammanlagda budget visar att den, totalt sett, kommer att gynna hushållen. Detta gäller inte minst vår avskaffade pensionärsskatt – en fråga som vi för övrigt har varit det parti som hårdast och mest konsekvent har drivit sedan vi kom in i riksdagen 2010.

Vad gäller den oroliga omvärlden är det klart att man kan försöka dra sitt strå till stacken. Men det huvudsakliga som vi måste göra för att säkra oss, i händelse av att världen skulle bli ännu mer orolig, är att se till att ta kontroll över våra gränser och att stärka försvaret. När det gäller att stärka försvaret har Sverigedemokraterna under ganska lång tid varit tämligen ensamt bland partierna om att vilja göra detta, som jag skulle vilja säga är en av de viktigaste åtgärderna i ett sådant läge.

Anf. 107 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru ålderspresident! Nu säger David Lång att det inte stämmer att Sverigedemokraterna vill avskaffa jobbskatteavdraget. Då måste jag ställa en motfråga: Är det alltså så att Sverigedemokraterna vill att vi ska behålla det jobbskatteavdrag som alliansregeringen införde?

Det är människor i arbete som bygger Sverige starkt. De som jobbar betalar för vården, för skolan och för tryggheten. Att många jobbar är också det som lägger grunden för ett stabilt pensionssystem och för att pensionerna ska växa.

Vi har sett att jobbskatteavdragen, med vår konstruktion, fungerade – 120 000 nya jobb är resultatet av den reformen. Därför fortsätter vi på den inslagna vägen och inför ytterligare lättnader för dem med allra lägst inkomst. Detta beräknas i sin tur skapa 15 000 nya heltidsjobb, varav sex av tio tros gå till personer som kommer från utanförskap.

Sverigedemokraterna vill alltså avskaffa detta jobbskatteavdrag. I stället vill man bland annat höja bostadsbidraget, sjukpenningen, underhållsstödet, vårdnadsbidraget och föräldrapenningen samt slopa vissa karensdagar.

När det är människor i arbete som bygger Sverige starkt är det vår skyldighet att göra det mer lönsamt att gå till jobbet. Sverigedemokraternas ekonomiska politik gör inte detta, och jag önskar att fler kunde syna den i sömmarna.

Anf. 108 DAVID LÅNG (SD) replik:

Fru ålderspresident! Om Maria Malmer Stenergard slår upp s. 101 i Sverigedemokraternas budget ser hon huvudrubriken Sänkta inkomstskatter. Detta är en av huvuddelarna i vår skattepolitik. Vi har försökt att sträcka ut en hand till övriga partier för att reformera skattesystemet, men om detta inte går i den riktning som vi har tänkt oss får jobbskatteavdragen gärna vara kvar för min del. Jag ser inga större problem med detta.

Jag är medveten om att jobbskatteavdragen har varit till fördel både för hushållen och för svensk ekonomi. Det hela skulle dock kunna göras ännu bättre, och det är den typen av förslag som vi gärna skulle vilja se om vi kunde tillsätta en parlamentarisk utredning för att jobba på ett nytt skattesystem. Än så länge är det dock ingen som har tagit den utsträckta handen.

Anf. 109 LARRY SÖDER (KD):

Fru ålderspresident! Vi kristdemokrater anser att det finns andra värden som en skattepolitik måste ta hänsyn till förutom kronor och ören: värden som tillit, trygghet, att känna samhörighet i det lilla som en familj men även i det stora som kommun, region eller stat. Vi vill skapa ett samhälle där vi litar på familjerna och deras val. De val som familjen gör tror vi är de bästa i deras situation, för de känner sin situation.

Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmänniskliga relationer. Familjernas självbestämmande ökar genom ekonomiskt utrymme och möjlighet att välja förskola, skola eller för den delen vårdcentral eller äldreboende.

Vi vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Genom en välfungerande ekonomisk politik kan vi också satsa resurser på den offentliga välfärden, lägre skatt för arbetande föräldrar, lägre skatt för arbetande seniorer och lägre skatt på pensionsinkomster. Med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjligheter att lämna arbetslöshet och utanförskap samt ge möjlighet till gemenskap och jobb.

Nya jobb skapas inte av politiska lösningar ovanifrån. De skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att den kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med mas-

siva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta. Vi vill sänka trösklarna in till arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för företagande.

Kristdemokraterna avvisar regeringens föreslagna förändring av skiktgränserna för statlig skatt 2017 och 2018 för att göra det lönsamt att exempelvis vidareutbilda sig till specialistsjuksköterska eller att bli chef inom äldreomsorgen. Regeringens förändring av skiktgränserna gör att betydligt fler vanliga löntagare får betala statlig skatt och riskerar att leda till betydligt lägre, eller till och med obefintliga, inkomstförstärkningar jämfört med vad som budgeteras.

Om vi tar fram alla de skatter som regeringen har höjt blir det ett flertal papper. Jag har svårt att se hur man nu ska kunna komma på nya skatter, men med Vänsterpartiets hjälp kommer man nog att lyckas. Många av de skatter som man nu genomför slår direkt mot småföretagare och deras möjlighet att våga ta steget att anställa ytterligare en person. Det är i småföretagen som de nya jobben måste komma, och att göra deras situation svårare kommer inte att hjälpa till.

Jag skulle vilja att vi går åt andra hållet. Låt oss fundera på vilka skattelättnader som kan göras för småföretagen och som innebär en större möjlighet för ytterligare en ny anställd. Det tror jag tyvärr inte att denna regering kommer att fundera kring eftersom de vill gå åt andra hållet. Att förbjuda vinster i välfärden verkar vara den inslagna vägen. Det mest ironiska i att man vill förbjuda vinster i välfärden är att de inom välfärdsföretagen som skapar dessa vinster är kvinnliga företagare. De känner en stark drivkraft att starta nya företag. Ni hörde rätt, att den feministiska regeringen inte har funderat kring detta att det är kvinnor som driver dessa företag.

Höjda skatter påverkar motivationen att arbeta och höjer trösklarna in till arbetsmarknaden. Höjda skatter påverkar motivationen att starta, driva och utveckla företag. Därför bör vi ha en regering som ser längre in i framtiden och inte bara skapar tillräckligt med skattemedel för att klara sig fram till valet 2018. En långsiktig skattepolitik och förutsägbarhet gynnar både familjer och företag.

Några förslag som finns med i Kristdemokraternas budget är gåvoskatteavdraget, som regeringen tagit bort i en tid då vi har sett vilken nytta civilsamhället kan göra. Det är ett hårt slag, inte bara ekonomiskt utan även i signaler till civilsamhället. Vi vill ge motsatt signal: Ni är viktiga. Ni är en kugge i samhället som helhet, och gåvoskatteavdraget är en liten del för att människor i allmänhet ska kunna visa tacksamhet för det arbete ni gör.

Dubbelt jobbskatteavdrag införs för grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Förslaget innebär en skattelättnad för unga under 25 år och för dem som tar en akademisk examen och börjar arbeta innan de fyller 25, även för nyanlända under de första fem åren i Sverige och för personer som kommer från långvarig arbetslöshet eller sjukskrivning. Det blir fler som arbetar, vilket Sverige behöver, och på detta sätt försöker vi stimulera det än mer.

Vi tar ett steg som regeringen inte orkar ta, och det är att minska gapet mellan pensionärsskatten och löneskatten. På pensioner upp till 14 000 kronor kommer gapet att vara stängt med Kristdemokraternas budget. Vi vill fortsätta denna satsning och stänga gapet helt och hållet. Vi måste en gång för alla inse att pension inte är ett bidrag utan uppskjuten lön. Därmed finns det inte något berättigande i att ha skatteskillnader på detta sätt.

Vi tar även ett steg för att familjer ska få en mer ekonomiskt bra situation, då vi vill införa ett jobbskatteavdrag för familjer, på 500 kronor per vårdnadshavare. Vi ser att familjer har en mer pressad ekonomisk situation, och vi måste ta de signalerna på allvar. Det går i allra högsta grad ut över barnen, och då måste vi göra så mycket som möjligt för att samhället ska råda bot på detta.

Jag började anförandet med ”tillit och trygghet” och tror att det är där det måste sluta också. Tillit och trygghet saknas i dagens samhälle. Bilbränder ser vi, näthat ser vi. Tillit mellan människor saknas i många fall. Jag menar att vi som politiker har ett stort ansvar. Vi måste försöka att lösa dessa uppgifter gemensamt och visa att man faktiskt kan ha respekt för varandra. Vi ska ha öppna dialoger och vara lösningsorienterade, så att vi kan få tillbaka en tillit till samhället.

I övrigt yrkar jag bifall till reservationerna 5 och 10.
(Applåder)

Anf. 110 JÖRGEN HELLMAN (S):

Fru ålderspresident! Innan jag går in på skattepolitiken vill jag göra en tillbakablick.

För ett år sedan kritiserade de borgerliga partierna hårt regeringens jobbpolitik. Det var anklagelser om att politiken inte skulle leda till fler jobb och att vi inte skulle klara ekonomin. Man byggde upp retoriken runt en mening, att det inte fanns någon kvalificerad bedömare eller extern analytiker som trodde på regeringens jobbpolitik.

Man kan fundera på hur det har gått.

Sedan regeringen tog över makten har antalet sysselsatta ökat med 120 000 personer. Ungdomsarbetslösheten har minskat dramatiskt och ligger nu på den lägsta nivån sedan 2003. Långtidsarbetslösheten för vuxna har minskat kraftigt, och sysselsättningsgraden i Sverige är numera den högsta som någonsin har uppmätts i ett EU-land.

Det är dock inte enbart jobbpolitiken som gett utdelning. Bnp växer över förväntan. Vår tillväxt är starkare än i de flesta andra länder. Nyföretagandet ökar, och under hösten steg den svenska industrins humör till den högsta nivån på tre år, enligt inköpschefsindex. De utländska direktinvesteringarna ökar.

Boverket rapporterar nu att takten i bostadsbyggandet har ökat och är den högsta sedan miljonprogrammets dagar. 64 000 nya bostäder har börjat byggas i år.

Det stora budgetunderskottet, som de borgerliga partierna lämnade efter sig, är i det närmaste uttraderat, enligt Ekonomistyrningsverkets senaste prognos. Och vi gläds väl alla i denna kammare åt att statskuldens andel av bnp minskar. Men det finns ju, som flera talare tagit upp, många frågetecken om utvecklingen i Europa och i USA, beroende på brexit och att Trump segrade i det amerikanska presidentvalet. Då är det viktigt att ha starka statsfinanser och ordning och reda i offentliga finanser.

Den svenska modellen bygger på en generell, skattefinansierad välfärd. Regeringens satsningar på välfärden är historiska.

Låt mig ge några exempel på vad vi har gjort halvvägs i mandatperioden.

Vi har gjort en investering på 10 miljarder per år i välfärden. Vi har förstärkt trygghetssystemen, bland annat genom borttagandet av bortre parantes i sjukförsäkringen.

Vi har gjort särskilda insatser för barn genom bland annat kostnadsfria läkemedel, bidrag till glasögon och fri tandvård upp till 23 år.

Vi har förbättrat bostadstillägget till ålderspensionärer och sänkt pensionärsskatten med upp till 250 kronor i månaden. Vi har därtill tagit bort avgifterna i sjukvården för personer över 85 år.

Genom att investera kraftigt i välfärden skapar vi ett mer jämlikt, rättvist och framgångsrikt samhälle. Det är ett välbeprövat sätt att få en långsiktig tillväxt i ekonomin.

Fru ålderspresident! För att få balans i budgeten och ha råd med alla reformer måste skatten ändras. Det är 25 år sedan skatteuppgörelsen gjordes. Sedan dess har det skett över 500 ändringar, och det finns hundratals undantag och särregler.

Det är av yttersta vikt att vi har ett effektivt, rättvist, förutsägbart, transparent och enkelt skattesystem att administrera. Vi måste därför i en framtid se över skattesystemet så att det både blir modernt och fortsätter att ge oss de skatteintäkter vi behöver för att finansiera välfärden och samhällsinvesteringarna.

Några av utskottets förslag innebär förändringar på skatteområdet från den 1 januari 2017. Skiktgränsen ändras. RUT-avdraget utvidgas till att även omfatta reparation och underhåll av vitvaror som utförs i bostaden. Reseavdragets beloppsgräns höjs från 10 000 kronor till 11 000 kronor. Intäktsräntan på skattekontot ändras. Energiskatten på el för större datacenter sänks. En punktskatt på kemikalier i vissa vitvaror införs. Punktskatten på öl och vin höjs med 4 procent och på sprit med 1 procent.

Vi gör om reglerna så att arbetsgivare redovisar inkomst månadsvis för varje arbetstagare. Rätt ska vara rätt. Dessutom stärker det de seriösa företagen så att de inte blir utkonkurrerade av oseriösa företag. Det är också något som Stora branschgruppen, en sammanslutning bestående av arbetsgivar- och branschorganisationer och fackliga organisationer, länge har krävt.

Fru ålderspresident! Tidigare hade skatterätten i flera avseenden en betydligt starkare anknytning till nationalekonomi och finansvetenskap än vad den har i dag. Läser man Skattenytt får man en tydlig bild av de frågor som dominerar forskningen: skatteavtal länder emellan, standarder för transparens och informationsutbyte samt skatteundandragande.

Trenden är att frågorna om skatteundandragande och skattefusk ökar i den akademiska debatten. Så är det även i politiken. Det är det vi sysslar med i skatteutskottet just nu.

Arbetet med att genomföra regeringens tiopunktsprogram mot skattefusk fortsätter. I budgeten föreslår vi ökade resurser till Skatteverkets jobb mot fusk och skatteundandragande.

Det internationella samarbetet mot skattefusk och skatteplanering har pågått under en längre tid men har ökat, bland annat beroende på att de så kallade Panamadokumenterna blev kända.

Vi socialdemokrater välkomnar dessa nya regler och rutiner. Samarbetet inom EU och beslut i denna kammare om skatteavtal länder emellan är mycket viktiga. Det är också ett sätt att stödja och hjälpa utvecklingsländer.

Regeringen och oppositionen är inte överens om skattepolitiken, men jag tror och hoppas att vi är överens om att prioritera kampen mot skattefusk och illojal konkurrens. Det går dock inte att tro att vi kan lösa detta genom att sänka skatterna.

Fru ålderspresident! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 111 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru ålderspresident! När det gäller skattepolitiken börjar regeringspartierna att bli tydliga: Alla ska vara med och betala mer.

Trots att regeringen lovade att inte höja skatten för vanligt folk höjs nu skatten för sjuksköterskor, poliser och lärare.

Man minskar RUT-sektorn, man höjer bensinskatten, man vill beskatta avstånd och man vill beskatta flyg. Man vill göra det mindre lönsamt att äga företag – jag återkommer till det – och man vill ensidigt höja skatten för de 85 000 som jobbar inom bank och försäkring.

Nu tar regeringen nästa steg och föreslår hisnande skattehöjningar på 5 miljarder för svenska små entreprenörer. Det är ett stenhårt slag mot Sveriges jobbskapare, de små och medelstora företagen. Det är de som skapar fyra av fem jobb, vilket vi i kammaren nu vet.

Regeringen talar om mer resurser till välfärden, men det är bara genom fler människor i arbete som vi säkerställer tryggheten för dem som behöver den bäst. Genom en skattepolitik som slår ut jobben äventyrar regeringen skolan, förskolan och tryggheten.

Varför ger regeringen sig på Sveriges jobbmotor? Varför är man beredd att riskera finansieringen av vår gemensamma trygghet?

Anf. 112 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru ålderspresident! Under debatten har det vid ett flertal tillfällen talats om nya skatter. Regeringen har tillsatt några utredningar som har kommit fram till förslag som nu remisshanteras och som sedan troligen blir regeringsförslag när man har sett över hur förslagen slår. Då kan vi diskutera om dessa skattehöjningar är orättvisa och så vidare.

I dag är huvudfrågan två budgetalternativ som står mot varandra. Det ena budgetalternativet innehåller en traditionell moderat budgetpolitik med sänkta skatter. Det står i tydlig kontrast mot regeringens politik, som satsar på välfärden.

Ni borde ha lärt er efter åtta år i majoritet att det inte skapas mer sysselsättning genom er enda medicin, sänkta skatter. Varför ändrar ni inte er skattesänkarpolitik? Den fungerade ju inte under era åtta år.

Anf. 113 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru ålderspresident! 120 000 nya jobb spelar roll. Det har varit ett vinnande koncept, och det vill vi fortsätta med. Därför fortsätter vi att sänka skatterna för dem med lägst inkomst.

Jag frågade om skatten på entreprenörer. Det var en utredning som vi tillsatte, inte regeringen. Vi tillsatte den för att vi ville göra det enklare att göra generationsskiften i företag, till exempel inom familjen.

Men så fort regeringen tillträdde valde man att ge utredningen nya direktiv, och dessa direktiv var tydliga: Höj skatten! Höj skatten! Höj skatten! Det gläder mig att Jörgen Hellman nu uttrycker viss tveksamhet om vilka förslag regeringen faktiskt kommer att lägga fram.

Välskötta offentliga finanser har vi varit inne på i debatten. Det var länge en svensk paradgren, men den riskerar nu att urholkas. Jörgen Hellman och jag har precis tagit i hand på att vi ska ha ett överskottsmål i de offentliga finanserna, och det bygger på att man i goda tider som nu sparar lite som man kan använda i tuffare tider. Totalt sett ska man dock gå plus.

Nu har vi en högkonjunktur, vilket inte är ett resultat av de elva månader som regeringen har styrt med sin budget. Det innebär att vi borde lägga undan lite till sämre tider. Men det gör man inte, utan man har en underfinansierad budget. Det är inte minst Riksrevisionen bekymrad över. De är djupt oroad över att man har presenterat en budget där man lånar för att få plus och minus att gå ihop.

Åter till jobben. Vad tycker Jörgen Hellman är en bättre investering än den i jobbskaparna? Det är ju ändå de som bidrar till vår framtida trygghet, vilket jag var inne på i ett tidigare inlägg.

Anf. 114 JÖRGEN HELLMAN (S) replik:

Fru ålderspresident! Låt mig börja med 3:12-reglerna. Det har gjorts en utredning, och den ska ut på remiss. Sedan sker en beredning i Regeringskansliet innan förslagen kommer till riksdagen och vi får se vilka dessa förslag är.

Jag kan konstatera att en sak som jag får mycket argumentation för är att man till exempel skulle kunna förenkla för generationsskifte och sådant. Det är väldigt många frågor när det gäller företagsreglerna som behöver belysas och tittas på innan det blir ett förslag till kammaren.

När det gäller hur man ska skapa jobb är en viktig del att satsa på arbetsmarknadspolitik och utbildningspolitik. Vi kan i dag konstatera att det är en obalans i matchningen på arbetsmarknaden. Det är 100 000 jobb som inte blir tillsatta beroende på att företagare, organisationer och offentlig sektor inte får tag på den person som passar för det jobbet.

Det är klart att då måste en ansvarsfull regering tillsätta de medlen i utbildningspolitiken och arbetsmarknadspolitik, och det gör denna regering. Nu står budgetalternativ mot budgetalternativ. Ser vi på ert budgetalternativ ser vi inte de satsningarna för att förbättra matchningen. Ni har bara en enda medicin, och det är sänkta skatter.

(Applåder)

Anf. 115 RASMUS LING (MP):

Fru ålderspresident! Vi lever i en orolig tid. Sedan förra hösten när vi hade budgetdebatt här i kammaren är det flera oroande saker som har hänt i vår omvärld. Vi hade alldeles i somras brexit. Många av oss känner en oro över hur det europeiska samarbetet kommer att fungera framöver.

Vi har precis haft ett presidentval i USA som av många beskrivs som det smutsigaste någonsin. Vi har också här i Sverige en diskussion om debatt- och samtalstenen mellan varandra. Vi har ett Syrien som fortfarande brinner och växande flyktingläger i Turkiet och Grekland.

För ett par månader sedan var skatteutskottet på en resa i Oslo. Vi lyssnade bland annat på en ekonom från Swedbank, Harald Magnus Andreassen, som höll ett föredrag. Han beskrev omvärldsläget som ovanligt stabilt, vilket kontrasterar väldigt mycket mot det jag precis sa. Han avsåg bland annat inflation, arbetslöshet och offentliga finanser. Utvecklingen går ofta åt flera håll på samma gång. Det är mycket som är nytt, mycket som är kaotiskt, men mycket är också som det har varit.

Ungdomsarbetslösheten i Sverige är lägre än vad den har varit på 13 år. Trots att vi tidigare hade lägre ungdomsarbetsgivaravgifter, som numera är borttagna, har vi den lägsta ungdomsarbetslösheten på 13 år. Det blev inte kaos när nedsättningen avskaffades, utan tvärtom. Nu är det heller inte något av de borgerliga partierna som står fast vid det som i valrörelsen beskrevs som så viktigt.

En av de stora utmaningar som vi har framför oss gäller etablering av nyanlända som har kommit till Sverige. Politiskt måste vi ta till många olika åtgärder för att möta det. Vi vet att den enskilt viktigaste förklaringen till om någon får jobb eller inte handlar om gymnasiebehörighet. Det är viktigare om du har det än var någonstans som du är född, om man bortser från dem som kommit så pass nyligen att de inte har hunnit lära sig språket. Ytterligare utbildning förutom gymnasiebehörighet är såklart ännu bättre och stärker möjligheterna än mer. Men för många andra krävs det också andra typer av arbetsmarknadspolitiska åtgärder för att de ska komma in på arbetsmarknaden.

I den budget som regeringen lägger fram finns reformer på jobbsidan och också för jobb som inte kräver alltför höga kvalifikationer. Det görs en skattereduktion för reparationer och underhåll av vitvaror. Det görs en momssänkning för enklare reparationer av cyklar och kläder. Det kan också vara en viktig del för en cirkulär ekonomi där vi återvinner saker. Vi inför ett Växa-stöd för enmansbolag. Förhoppningsvis är det någonting som vi framöver kan utvidga till att också gälla aktiebolag.

En annan viktig reform, kanske inte i första hand för nyanlända men för att attrahera företag till Sverige, är att vi sänker elskatten för datahallar. I våras besökte jag Norrbotten och fick höra om den potential som finns. Jag vet att det är ett viktigt förslag. Att vi nu också betraktar det som en ny basindustri som ges likvärdiga förutsättningar som det som vi tidigare betraktat som basindustri får är väldigt bra. Det är något som gör att en stor del av Sverige som i hög utsträckning försörjer oss med el kan få igen det på ett rimligt sätt. Vi får också fler arbetstillfällen om vi får fler etableringar.

En av de mest positiva politiska händelserna under det senaste året var det klimatavtal i Paris som världens länder kom överens om. Klimatfrågan är den ödesfråga som det är allra mest viktigt att vi snabbt kan hantera. Det gäller att bryta utvecklingen med ökade utsläpp.

När jag har läst de olika budgetförslag som finns har jag noterat att flera partier också på oppositionssidan lägger fram förslag om att den som förorenar i högre utsträckning också ska betala för det. Kanske är det början på en diskussion om en ny skattereform som man kan utläsa mellan raderna i de olika förslagen.

Regeringen presenterade i går att skatten på sole i princip kommer att avskaffas. Det kommer också kommande utredningar som ska presenteras. Miljöbudgeten i utgiftsområde 20 är 73 procent större än vad den var under alliansregeringens år.

Kvar står två partier, Moderaterna och Sverigedemokraterna, vilkas budgetar är kliniskt rena, eller man kanske ska säga orena, när det gäller miljö och klimat. Det är två partier som helt missat den potential som finns i den omställning som pågår.

Värt att notera är också att Moderaterna budgeterar på ett sätt som man inte ska göra med dynamiska effekter. De har budgeterat med att minskat fusk i reseavdraget ska ge 300 miljoner nästa år och 1 miljard på sikt utan att man gör förändringar i systemet. Det är inte ett sätt som vi ska budgetera på. Moderaterna vill också slopa den möjlighet till gruppregistrering av moms som finns, vilket skulle drabba inte minst Länsförsäkringar och mindre lokala sparbanker runt om i landet.

Att bekämpa skattefusk är viktigt. I budgetpropositionen föreslås att uppgifter på individnivå månadsvis ska redovisas i deklarationen. Det är ett viktigt sätt för att komma bort från svartarbete. Vi anslår också medel till Skatteverket för att komma åt skattefusk. Den svarta ekonomi som finns och är utbredd på sina håll måste bekämpas genom riktade uppdrag genom samverkan mellan myndigheter och genom att vi fokuserar på detta både politiskt och från myndigheterna.

Regeringen vidtar åtgärder på detta område. Vi har till exempel sett hur ökad myndighetssamverkan har kunnat göra att kronofogden har kunnat slå till snabbt mot till exempel motorcykelgång som har skulder när polisen, en annan myndighet, har gjort andra kontroller.

Jag vill också framhålla att med det budgetförslag som läggs fram kommer reklamskatten att sänkas. Det är viktigt för att medierna runt om i landet ska kunna överleva, vilket är en viktig demokratifråga. Det löser naturligtvis inte hela problemet, men det är ett steg på vägen. Det är ett steg som har tagit lång tid att ta. Det bygger i grunden på ett tillkännagivande från början av 2000-talet som vi borde ha fattat beslut om för länge sedan.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 116 LARRY SÖDER (KD) replik:

Fru ålderspresident! Jag uppfattar Miljöpartiet som ett parti som är för valfrihet. Det gäller i alla fall Miljöpartiet i Halland, där vi har haft ganska mycket samarbete mellan Alliansen och Miljöpartiet. Man är för fri företagsamhet, och jag vill nog påstå att man har inriktningen att beroende på hur man bakar en deg kommer brödet att vara olika stort. Det jag ser att Miljöpartiet gör i regeringsställning för att visa sig regeringsdugligt är att man frångår denna bild. Det blir konstigt i mitt huvud.

Man diskuterar vinstbegränsningen. Man vill ha en entreprenörskatt som är skadlig för småföretagen. Man vill ta bort sänkningen av arbetsgi-varavgiften för unga. Man vill att fler ska betala statlig skatt.

Jag skulle vilja fråga hur Rasmus Ling ser att detta på något sätt skapar fler jobb. Har ni frångått själva tanken på att beroende på hur man bakar degen från början blir brödet olika stort? Det verkar som att Miljöpartiet nu har köpt Socialdemokraternas och Vänsterpartiet syn: Brödet är lika stort hur man än gör. Det gäller bara att äta så mycket som möjligt.

Jag har inte uppfattningen att Miljöpartiet har hanterat frågan så tidigare, så det skulle vara intressant att veta vad Miljöpartiet tycker.

Anf. 117 RASMUS LING (MP) replik:

Fru ålderspresident! Nu är inte brödbakning min allra starkaste kvalifikation. Jag tycker att det är ett exempel på hur vi kan utnyttja marknaden och köpa tjänster på ett bra sätt där det är de som är bättre på någonting som kan leverera det man behöver.

Valfrihet är någonting som är oerhört viktigt, Larry Söder. Möjligheten att ta ut vinst kommer att finnas kvar även med det utredningsförslag som Ilmar Reepalu har lagt fram. Valfriheten är ingenting som vi diskuterar att inskränka. Tvärtom har vi haft diskussioner till exempel i Malmö, som jag kommer ifrån, om att man kanske skulle utvidga valfriheten och göra det obligatoriskt att välja skola, bland annat för att få en bättre blandning av elevsammansättning.

Du tar upp ungdomsarbetsgivarkostnaderna. Jag vill skicka tillbaka den bollen. Ni har ju tagit tillbaka de förslag som ni drev igenom när ni har sett att vi har den lägsta ungdomsarbetslösheten på 13 år och att det här inte hade den effekt som ni ville uppnå. Ungdomsarbetslösheten har sjunkit precis under den period som har gått sedan vi tog bort detta, och vi har sett att det är andra saker som har större betydelse.

När det gäller inkomstskattehöjningarna gör vi en förändring. Vi sänker skatten, men vi gör det med 1 procent i stället för att höja skiktgränsen med 2 procent. Jag har svårt att tro att det är något som skulle få någon att säga upp sig från jobbet eller något liknande, för det har ganska små effekter – maximalt 100 kronor i månaden om man tjänar som mest. Jag tycker därför inte att detta är någon större fråga i sammanhanget. Pengarna behövs till flera andra saker.

Anf. 118 LARRY SÖDER (KD) replik:

Fru ålderspresident! Man kan konstatera att antalet unga har minskat i Sverige. Därför är det kanske inte regeringens politik som gör att det blir ett mindre antal unga som är arbetslösa.

Metaforen om brödet och bakandet är egentligen ganska slående. Jag är i likhet med Rasmus Ling inte världens bästa på att baka bröd, men med regeringens politik kanske vi är tvungna att gå en kurs och lära oss det. Det är ingen som kommer att vilja starta ett företag som bakar vårt bröd om vi håller på och ökar skatterna på detta sätt. Egentligen innebär det att ni på ett eller annat sätt försöker se till att småföretag inte kommer till. Det är det ni gör när ni hela tiden skapar nya skatter och jagar alla.

Jag blir lite trött när man hela tiden tar detta som en bekämpning av skattefusk. Man gör det till en portalparagraf för att kunna göra precis vad som helst. Jag är övertygad om att alla partier i riksdagen vill bekämpa skattefusk. Men se till att de som är vanliga företagare inte blir drabbade på det sätt som nu sker!

Jag skulle vilja veta: Var går gränsen för Miljöpartiet för att öka skatterna på det här sättet utan att ni reagerar? Är det så viktigt att alltid sitta vid köttgrytorna och bestämma i stället för att gå efter sina ideal? Jag anser att den gränsen är nådd för länge sedan. Jag förstår att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet inte anser det. Men jag hade större tilltro till Miljöpartiet, om jag ska vara riktigt ärlig.

Anf. 119 RASMUS LING (MP) replik:

Fru ålderspresident! Jag är glad över den stora tilltro som Larry Söder har till Miljöpartiet på detta område, och jag tycker inte att han har någon anledning att vara besviken.

Det är viktigt att bekämpa skattefusk och skatteundandragande, inte minst av konkurrensskäl. Det ska inte vara så att den som fuskar, har svart arbetskraft eller inte betalar sin moms kan utnyttja det och sälja bullar till ett lägre pris än den som sköter sig. Det är inte så vi vill ha marknaden, och det är inte så vi vill ha samhället. Vi vill att rättssystemet ska fungera.

Vi stärker detta till exempel genom att man ska lämna in deklARATIONEN månadsvis, och det är sådant vi behöver för att vi ska kunna få en sund konkurrens inom näringslivet på såväl lokal som nationell nivå för större företag. Det är någonting som är viktigt.

Anf. 120 MARIA MALMER STENERGÅRD (M) replik:

Fru ålderspresident! Vi behöver en politik för hela Sverige. Det ska vara möjligt att leva och att växa i städer men också på landsbygden. Utanför storstadsområdena är det en utmaning att få jobben att växa till, och det är en utmaning som vi måste ta oss an. Men vi måste också göra det möjligt för människor att arbetspendla och få livet att gå ihop.

Miljöpartiet har traditionellt sett sagt sig stå för en politik som möjliggör småskalighet och ett liv utanför storstäderna. Men i regeringsställning presenterar Miljöpartiet en politik som på punkt efter punkt slår just mot oss som bor utanför storstäderna.

För oss som bor på en liten ort utanför Södermalm har livet inte blivit lättare med Miljöpartiet i regeringsställning. Inte minst gäller det på skattesidan. Höjd bensin- och dieselskatt, som ska fortsätta att höjas ganska ordentligt årligen, är redan verklighet. När man inte har något alternativ till bilen har man inga alternativ: Det blir högre skatt.

Även en flygskatt utreds, och regeringen har tagit initiativ till en kilometerskatt på transporter. Det är inte en skatt på utsläpp utan en skatt på avstånd. Den slår hårdast mot landsbygden och minst mot innerstaden. Det handlar om transport av mjölk och av bröd, som vi redan har debatterat mycket här i dag. Och det är alltid vanligt folk som drabbas; priset läggs ju på konsumenterna.

På vilket sätt gynnar Miljöpartiets skattepolitik livet för oss utanför storstäderna?

Anf. 121 RASMUS LING (MP) replik:

Fru ålderspresident! Att vi har en politik för hela landet är helt avgörande för att vi som helhet ska kunna stärka oss ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Någonting som skiljer Moderaternas förslag från det som vi lägger fram, som stärker förutsättningarna för hela landet, är de 10 välfärds miljarder som Moderaterna har sagt nej till.

En detalj som jag har läst i Moderaternas budgetförslag är att man till exempel vill att socialtjänsten ska göra regelbundna hembesök för att kolla folk som är arbetslösa. Det visar att Moderaterna inte vet hur det ser ut för socialtjänsten runt om i landet. Man ger en ny, extra uppgift härifrån utan att tillföra några pengar, vilket gör att förutsättningarna blir ännu sämre.

Vidare har Moderaterna inte förstått potentialen som finns i den omställning som pågår och som vi måste fortsätta med. Vi utreder en vägslitageskatt för att det är någonting som behövs för att vi ska få mer effektiva transporter och för att fler transporter ska gå på järnväg i stället för väg, men det är också någonting som förbättrar situationen för de svenska åkarna som i dag har det tufft i konkurrensen med de utländska åkarna som har betydligt lägre löner.

Det är så typiskt att Moderaterna säger nej till det här i stället för att se potentialen som finns för de svenska företagen och åkarna som kör runt om i vårt land.

Anf. 122 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru ålderspresident! När det gäller välfärdssatsningar tror jag att det råder någon form av missförstånd, för vi satsar mer på välfärden än vad regeringen gör. Det är lätt att leverera vackra ord och visioner, men det är mycket svårare när man ska göra verklighet av dem i regeringsställning.

Vi tycker absolut att miljöfarlig verksamhet ska straffas på olika sätt. Teknik, innovation och miljövänlighet måste gynnas. Det gör också vi i vår budget, och vi satsar på kostnadseffektiva och smarta lösningar för att gynna klimatet.

Men det är inte alls den inriktningen som Miljöpartiet har när det ingår i regeringen. Då blir förslagen gång på gång trubbiga och riktas åt fel håll. I stället för att slå mot miljöbovarna slår man med ganska skarp precision mot oss som bor utanför storstäderna. Det slår mot företagen, och det skapar regelkrångel. Det är en sak vad man säger och en annan sak vad man faktiskt levererar.

Jag noterade att Rasmus Ling i sitt huvudanförande uttryckte en viss oro för hur Länsförsäkringar och andra inom finansbranschen som har stor närvaro på landsbygden skulle drabbas av vissa av våra budgetförslag. Jag tycker att det är intressant att Rasmus Ling tar upp det, för det för mig in på den planerade finansskatten. Den är alltså tänkt att läggas på dem som jobbar i finanssektorn med bank och försäkring. Det drabbar då alltså extra hårt dem som har en affärsmodell med stor närvaro ute på landsbygden. Hur ser Miljöpartiet och Rasmus Ling på den skatten?

Anf. 123 RASMUS LING (MP) replik:

Fru ålderspresident! Att banksektorn, som i runda slängar gjorde 100 miljarder i vinst efter skatt förra året, kan betala en lite större del när man är helt momsbefriad tycker jag inte är någon konstig sak. Det behöver inte slå mot de lokala sparbanker som är viktiga för näringsliv och företag runt om i landet.

Det jag undrar över är den slojade gruppregistrering av moms som ni i ert budgetförslag tar bort. Det är specifikt de bankerna med lokalkontor runt om i landet som drabbas av det. Det här är en mycket illa förd politik om man har ambitionen att Sverige ska leva även utanför Södermalm, som det så ofta refereras till.

Maria Malmer Stenergard tar upp att man vill rikta miljöskatterna mot dem som verkligen förstör. Det går dock inte att utläsa i budgeten vad det skulle vara. Tvärtom är det en slakt av alla satsningar på miljö och klimat som finns i anslagen, och de ekonomiska styrmedel som regeringen går fram med säger man i princip nej till över hela linjen.

Jag tror att ni kan bättre än så här, och jag hoppas att ni kommer att göra det till nästa år, för det finns en potential i omställningen som ni också borde se och kunna ta till vara.

(Applåder)

Anf. 124 DANIEL SESTRAJCIC (V):

Fru ålderspresident, åhörare på läktaren och alla ni som lyssnar och ser på den här debatten via radio och tv! Jag tänkte inleda mitt inlägg med att berätta någonting om mina föräldrar.

Båda mina föräldrar är från forna Jugoslavien. De kom hit som arbetskraft på 60- och 70-talet. Mamma började jobba som städerska och fortsatte sedan som fabriksarbetare. Min pappa har jobbat som montör, sprutlackerare och på fabrik. Vi har varit en fattig familj med låga inkomster, men mina föräldrar har jobbat och slitit hårt i Sverige för att bidra till det svenska välståndet och för att ge sina barn en möjlighet att växa upp i det här landet. Precis som många andra migranter och svenska arbetare har de betytt mycket för det svenska välfärdssamhället.

I dag är båda mina föräldrar utslitna. De har ryggar som inte håller och kroppar som har märkts av arbetslivet, för deras jobb har varit de tyngsta och slitsammaste men också de lägst betalda.

I dag är pappa pensionär med en oerhört låg pension. Min mamma är förtidspensionerad på grund av förslitningsskador i axlar och rygg. Båda har alltid betalat sin skatt. De har aldrig haft några lyxiga avdrag, helt enkelt för att de avdragen inte är till för de fattigaste i vårt samhälle. Det är inte de fattigaste som gör ränteavdrag. Det är inte de fattigaste som använder ROT- och RUT-avdrag. Det är inte de fattigaste som får reseavdragen.

Inte heller är det de med de allra lägsta inkomsterna – som har jobbat i industrin, som städerskor och i vården – som har tjänat på att förmögenhetsskatten har avskaffats, att fastighetsskatten i princip har uttraderats eller att arvs- och gåvoskatten har tagits bort. Det är de rikaste i vårt samhälle som har tjänat på det. Märkta av sjukdom har de tvärtom fått betala mer i skatt än många av dem som i dag har arbete; detta på grund av det orättvisa och snedfördelande jobbskatteavdraget.

Men min familj har haft det bra i Sverige. Det har funnits ett socialt skydds nät som har varit avgörande. Jag och min bror fick bo hos en somrarmamma på somrarna för att vi inte bara skulle få växa upp bland betongen i stan. Min mamma har fått bostadsbidrag, vi har fått flerbarnstilllägg och vi fick stöd när våra föräldrar skilde sig. Det har funnits en fungerande förskola där jag och min bror kunde lämnas tidigt på morgonen, för när man jobbar på fabriken går man upp kvart över fem för att lämna sina barn tidigt för att kunna ta sig till jobbet och stämpla in i tid. Man kan inte ta ledigt för att hjälpa sina barn vid något tillfälle eller besöka läkaren och så vidare. Den fungerande förskolan och den fungerande sjukvården har varit helt avgörande.

Min familj har helt enkelt haft det som de allra flesta i arbetarklassen. De är människor som har gjort rätt för sig men som har drabbats av det riggade skattesystemet som gynnar de allra rikaste i vårt samhälle och missgynnar dem som behöver samhället allra mest.

Prot. 2016/17:33

23 november

Statens budget 2017

Rambeslutet

I dag upplever mina föräldrar och många i arbetarklassen ett försämrat socialt skyddsnet. De upplever en försämrad vård och en större otrygghet, och det gör de helt enkelt för att välfärden är strukturellt underfinansierad och inte kan leverera det som välfärden behöver leverera för att ta hand om alla oss i vårt gemensamma samhälle. De är oroliga för sina barn, sin egen framtid, sin pension och hur de ska överleva. De är precis som många av sina grannar nervösa och rädda för utvecklingen i Sverige. Hur ska de få pengarna att räcka till?

Sådana som min familj, helt vanliga arbetarfamiljer, ibland ensamstående, med låga inkomster och slitiga jobb, är de som har förlorat på åtta års borgerlig skattesänkarpolitik. Men de tjänar på de vänsterreformer som har genomförts i de senaste årens budgetar. De förstår vad det betyder att ha ett samhälle som hänger ihop och som också tar ansvar för dem.

De tycker att det är helt rimligt med höjd a-kassa, förbättrade socialförsäkringar och satsningar på kommunerna.

Det är därför de aldrig kan tänka sig att försämra det välfärdssamhället. De ser att de tjänar på ett välfärdssamhälle med minskade klyftor. Men det är också därför de aldrig kan tänka sig att rösta på borgerliga partiets förslag, som om och om igen prickar fel. Det enda svaret som de borgerliga partierna har är sänkta skatter, i de flesta fall för de rikaste.

När det gäller fortsatt klyvning av vårt samhälle och det RUT-bidrag som de borgerliga talar sig varma för, är det sådana som min mamma som ska ståda i de rikas hem. Sedan ska de rika kunna göra avdrag för det, samtidigt som hennes välfärd försämras. Alla dessa skattesänkningar, alla dessa avdrag som de borgerliga vurmar för finansieras av besparingar och försämringar av a-kassan, sjukförsäkringen och arbetsmarknadspolitiken. Allt det är min mamma, min pappa, min familj och deras grannar och vänner beroende av. De borgerligas politik är tydlig klasspolitik, och den slår mot arbetarklassen.

De gemensamma budgetar och tidigare budgetar som Vänstern har lagt fram tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet innehåller många viktiga saker. 10 välfärdsmiljarder är oerhört viktiga för att bygga ut välfärd och permanenta förstärkningar i kommunsektorn. I årets budget finns det tydliga skrivningar om ekonomisk jämlikhet, skärpta formuleringar för skattefusk och skatteflykt. Inte minst är den riktade satsning som vi i Vänstern har fått igenom när det gäller att Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten ska få mer pengar för att bekämpa skattefusket viktig. Jag är tacksam och glad över att även de borgerliga partierna accepterar den satsningen. Det har nämligen inte alltid varit på det sättet.

Jag saknar en skatteflyktskommission. Men det kan vi återkomma till och genomföra framöver, tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

En del har också gjorts på skattesidan genom åren. Men det är otillräckligt. Det är glädjande att utredningen av Vänsterpartiets förslag om bankskatt nu har kommit. Jag utgår från att regeringen planerar att införa den inom kort.

Vi behöver ett ökat skatteuttag från dem som kan bära det och som har de allra högsta inkomsterna. Vi behöver satsa på vårt samhälle och få det att hålla ihop, få klyftorna att minska. Alla ska kunna lita på att de får vård och stöd när de behöver det. Alla ska kunna lita på att förskola och skola

fungerar. Alla ska kunna lita på att samhället finns där när de behöver samhällets hjälp för att få ett bättre liv.

Det är oroväckande att ekonomin går bra men att inte alla får ta del av det. Klyftorna har ökat under lång tid. När regeringen förvaltar den ärvda skattepolitiken bevarar Socialdemokraterna tyvärr ett system som de borgerliga partierna har riggat för de rika. Enligt många ekonomer – bland andra Stefan de Vylder, Kenneth Hermele och Agneta Stark – är Sverige i dag ett av de bästa skatteparadiserna. Här finns ingen förmögenhetsskatt, knappt någon fastighetsskatt och ingen arvs- och gåvoskatt. Ränteavdragen gynnar de allra rikaste. Det finns ROT- och RUT-avdrag för dem med goda inkomster. Det finns inte heller några sanktioner för dem som har gömt pengar utomlands. Det är vad tre framstående ekonomer säger om Sverige.

Alla avdrag i bolagsskatten gör att Volvo och Electrolux betalar mindre i bolagsskatt i kronor jämfört med många småhandlare och småföretag. Det här inser ju ni socialdemokrater. Om inte annat gör era gräsrotter och väljare det. Den stora frågan är: Varför gör ni ingenting åt det riggade skattesystemet som ni har ärvt av de borgerliga partierna? Ni vet, precis som vi, att det är svårt att klara jämlikheten och välfärden med ett riggat skattesystem. Ni vet att det behövs omfattande satsningar på vår gemensamma välfärd. Varför ställer ni er tillsammans med Miljöpartiet på högers sida i de frågorna? Varför utökar ni RUT-avdraget? Varför bevarar ni skattelättnader som ränteavdrag och ROT-avdrag?

Vi måste göra någonting åt det här. Även om mycket i årets budget är bra önskar jag mer på skatteområdet. Jag önskar att budgeten skulle vara lika offensiv som tidigare budgetar som vi har lagt fram tillsammans. Men regeringen har tyvärr avvisat många av Vänsterpartiets offensiva förslag i förhandlingarna. Vi har föreslagit sänkta ränteavdrag, återinförd förmögenhetsskatt och progressiv fastighetsskatt. Det är bara tre av våra förslag för att skapa ett rättvist, solidariskt och omfördelande skattesystem som ökar jämlikheten, utmanar de ekonomiska klyftorna på allvar och skapar en ekonomisk politik för alla, inte bara för de allra rikaste.

Jag hoppas att vi tillsammans kan tackla de problemen på allvar i framtida budgetar. Jag vet att ni socialdemokrater tycker likadant. Det är dags att ta upp kampen mot högern.

Jag vill avsluta med en hälsning från min mamma. Hon är en fyra barns-mamma som har slitit och arbetat i hela sitt liv. Hon heter Paca Sestrajcic. I nästan alla val har hon röstat på det hon kallar Olof Palmes parti. Hon säger: "Säg till Stefan Löfven att han och Socialdemokraterna kommer att förlora många fler röster om de inte gör det bättre för arbetarna. De rika måste också betala och inte bara smita undan. De borde betala mer i skatt."

Nu hoppas jag att ni socialdemokrater, bland andra Jörgen, hälsar er statsminister att det är dags att kavla upp ärmarna och ta itu med det här. Låt oss tillsammans se till att också de rikaste betalar mer i skatt och att de inte kan smita undan sitt ansvar!

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

Prot. 2016/17:33
23 november

Statens budget 2017
Rambeslutet

§ 9 Höständringsbudget för 2016

Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU11
Höständringsbudget för 2016 (prop. 2016/17:2)
föredrogs.

Tjänstgörande ålderspresidenten konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under § 12.)

*Utökade möjligheter
för migrationsdomstolar
att överlämna mål*

§ 10 Utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål

Justitiekammarens betänkande 2016/17:JuU7
Utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål (prop. 2016/17:27)
föredrogs.

Anf. 125 FREDRIK MALM (L):

Fru ålderspresident! Vi ska nu hantera justitiekammarens betänkande 7 *Utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål*.

Som företrädare för Liberalerna, som är det enda parti som har en reservation i betänkandet, vill jag kort klargöra vår uppfattning i frågan. Vi gör i grunden ingen annan bedömning än regeringen. Vi säger inte nej till de förslag som läggs fram. Vi anser däremot att man borde kunna gå betydligt längre.

Väldigt många människor har kommit till Sverige de senaste åren. Det leder till stor belastning på Migrationsverkets mottagningsapparat och asylprocess men också på det som specifikt behandlas i detta betänkande, nämligen migrationsdomstolarna. Vi har fyra migrationsdomstolar, förvaltningsrätter, och en migrationsöverdomstol. Det är kammarrätten i Stockholm.

All erfarenhet visar att långa väntetider i asylsystemet innebär problem för människors integration längre fram. Sveriges riksdag, även regeringen och våra myndigheter, har ett oerhört viktigt uppdrag när det gäller att se till att korta handläggningstiderna, så att människor kan få besked snabbare. Man får antingen beskedet att man får stanna eller att man måste lämna Sverige. Det är viktigt att människor kan få snabbare besked.

Vi menar att förslagen i propositionen och utskottsmajoritetens förslag i betänkandet är otillräckliga. Av propositionen framgår att olika remissinstanser pekar på vikten av att överväga ytterligare åtgärder, utöver de lagändringar som nu föreslås. Vi delar remissinstansernas bedömning.

Vi vill egentligen två saker. Möjligheterna till prövning för överklagande måste minskas när man vet med säkerhet att det kommer att bli avslaget. För att få prövning för överklagande ska det ha begåtts något specifikt fel vid Migrationsverkets bedömning. Och när det gäller fall där i stort sett alla får bifall, till exempel asylsökande från Syrien, måste processen kunna snabbas på. När personen har tydliga identitetshandlingar och när det inte finns några säkerhetsinvändningar bör Sverige kunna ge tillfälliga uppehållstillstånd betydligt snabbare, även genom skriftligt förfarande.

Det är vår uppfattning att man snabbare ska kunna avslå och snabbare kunna bifalla i de ärenden där det är tydligt vilket beslutet blir.

Jag vill understryka att detta inte innebär att vi på något sätt vill inskränka rätten att begära prövning. Effekten av den förändring som vi föreslår är att klara avslagsfall inte ska få prövningstillstånd och därmed inte prövas i sak en andra gång. Vi gör det också enklare för människor från Syrien som kan styrka sin identitet och att de har flytt därifrån eller från något annat krigsområde. Om det inte finns några säkerhetsinvändningar mot dessa personer kommer de snabbare att få besked och snabbare att integreras i Sverige.

Med detta, fru ålderspresident, vill jag yrka bifall till reservation 1 från Liberalerna.

Anf. 126 SUSANNE EBERSTEIN (S):

Fru ålderspresident! Det här betänkandet handlar om utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål.

Vilken domstol som är behörig att pröva ett mål styrs av forumbestämmelser. Den domstol som enligt forumbestämmelserna i dag är behörig att pröva ett mål har begränsade möjligheter att lämna över målet till en annan domstol.

I förarbetena har det uttalats att den generella möjlighet som finns i dag att överlämna mål mellan domstolarna om det finns särskilda skäl för det är avsedd för enskilda fall. Det kan inte komma i fråga att tillämpa regeln systematiskt.

Alltsedan inrättandet av migrationsdomstolarna har det visat sig vara svårt att få till en jämn och förutsebar måltillströmning, både över tid och mellan domstolarna.

Vidare är migrationsmålen många till antalet och kan dessutom förutses öka markant under de kommande åren med anledning av den kraftiga ökningen av antalet asylsökande som kom till Sverige under 2015.

En stor måltillströmning i kombination med en ojämn målfördelning kan leda till tillfälligt stora balanser och därmed långa handläggningstider hos en domstol samtidigt som det kan finnas outnyttjad kapacitet hos en annan domstol.

I betänkandet föreslås att möjligheten att överlämna migrationsmål utökas. I lagen om allmänna förvaltningsdomstolar införs bestämmelser om att en migrationsdomstol får lämna över ett eller flera mål till en annan migrationsdomstol som handlägger sådana mål, om det kan göras utan avsevärd olägenhet för någon part.

Regeringen bedömer att de mer generösa bestämmelserna om överlämnande omfattar alla de mål som domstolen handlägger i egenskap av migrationsdomstol. Överlämnade bör få göras om det kan antas att målet eller målen inte kan avgöras av den behöriga migrationsdomstolen inom rimlig tid och en annan migrationsdomstol har möjlighet att snabbare avgöra målet i fråga.

Prognoserna talar för att samtliga migrationsdomstolar kommer att ha en stor tillströmning av migrationsmål under de närmaste åren. Det finns därmed en risk för att utrymmet för en enskild migrationsdomstol att ta emot migrationsmål från en annan domstol är begränsat. Sannolikt utgör den utökade möjligheten att överlämna mål mellan migrationsdomstolarna som föreslås inte en tillräcklig åtgärd för att hålla handläggningstiderna i

migrationsmål på en fortsatt rimlig nivå vid den kraftiga måltillströmning som nu förväntas. Ytterligare åtgärder krävs därför.

Ett mindre ingripande alternativ är att de förvaltningsdomstolar som är migrationsdomstolar får lämna över även andra mål än migrationsmål i större utsträckning än vad som är möjligt i dag. Regeringen påpekar att flera av de stora måityperna, till exempel socialförsäkringsmål och mål enligt socialtjänstlagen, handläggs vid samtliga förvaltningsrätter, vilket gör att en sådan ordning kan få ett stort genomslag.

Regeringen förslår därför att en förvaltningsrätt som är migrationsdomstol får lämna över ett eller flera mål till en annan domstol som handlägger sådana mål, om det behövs av hänsyn till domstolens handläggningstider.

Vidare föreslås att den kammarrätt som är migrationsöverdomstol får lämna över mål till andra kammarrätter. Det här är en bra ordning som införs, och ett enigt utskott säger ja till regeringens proposition.

Angående reservationen – nu finns ju reservanten inte kvar här längre – vill jag till protokollet säga att jag självklart har förståelse för önskemålet om förkortade handläggningstider i migrationsmål. I likhet med motionärerna anser utskottet att förutsättningarna för en lyckad integration förbättras av att frågor om uppehållstillstånd prövas så snabbt som möjligt.

Samtidigt vill jag betona vikten av att målen handläggs på ett rättssäkert sätt med bibehållen kvalitet. Det är också viktigt att var och en som söker asyl i Sverige får sitt skyddsbehov prövat utifrån de individuella förutsättningarna i det enskilda fallet.

När det gäller asylsökande från Syrien kan det konstateras att den absoluta majoriteten beviljas uppehållstillstånd redan vid Migrationsverkets prövning. Det är alltså hos Migrationsverket som dessa ärenden har genererat stora balanser.

Utskottet noterar att regeringen följer frågan och att man har vidtagit en rad åtgärder för att åstadkomma en så snabb handläggningstid som möjligt.

Som framgår följer också justitie- och migrationsministern noga de åtgärder som Migrationsverket vidtar och att de har en positiv inverkan på handläggningstiderna.

Jag förutsätter att regeringen även fortsättningsvis agerar proaktivt och fortlöpande överväger åtgärder för att minska handläggningstiderna hos Migrationsverket.

Mot denna bakgrund anser jag att det inte finns anledning för riksdagen att i dag vidta någon åtgärd i frågan.

Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationen.

(Applåder)

Anf. 127 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP):

Fru ålderspresident! Man kan tro att dagens betänkande *Utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål* är ren byråkrati. Då har man både rätt och fel. Det handlar om att förvaltningsrätterna och de fyra förvaltningsrätter som är migrationsdomstolar ska få en jämnare ärendehantering samtidigt som handläggningstiderna ska kortas. Men i grunden är detta ett led i att förbättra integrationen av asylsökande som beviljas

uppehållstillstånd i Sverige. Det är också någonting som är av betydelse för den psykiska ohälsan.

Förra året kom Socialstyrelsen med en rapport som visade att 20–30 procent av landets asylsökande lider av någon form av psykisk ohälsa. Det är inte orimligt att anta att en del av orsaken till detta är de långa handläggningstiderna som tyvärr ser ut att bli allt längre.

Inom forskningen har man på senare tid studerat just det som kallas för postmigrationsstress. Den handlar om hur den första tiden i landet påverkar individen. Här har bland annat forskare uttalat sig om att det är sannolikt att det finns ett samband mellan långa handläggningstider och asylsökandes psykiska välmående, och att sårbarheten ökar ju längre väntetiderna blir.

Det psykiska måendet spelar i sin tur en stor roll för möjligheterna att lära sig svenska, utbilda sig eller skaffa arbete och så småningom etablera sig i det svenska samhället. Dessutom leder det naturligtvis till ett mänskligt lidande i sig.

Att handläggningstiderna har ökat, bland annat hos Migrationsverket, är ju en följd av att Sverige har tagit emot ett stort antal asylsökande inte minst under hösten 2015. Även om Migrationsverket nu lyckas att bli effektivare kommer de genomsnittliga handläggningstiderna tyvärr kanske fortsatt att öka innan de sjunker igen.

Därför, fru ålderspresident, välkomnar jag regeringens ansträngningar. Det gäller Migrationsverket – som det har redogjorts för i dag och som det här ärendet egentligen inte handlar om – och nästa led, migrationsdomstolarna.

Regeringens förslag innebär de facto att de fyra migrationsdomstolarna permanent får möjlighet att jämna ut mängden ärenden mellan sig. Under tre års tid ska de fyra domstolarna ha möjlighet att lämna över mål, till exempel socialförsäkringsmål eller skattemål, till andra förvaltningsrätter i landet. På detta sätt kommer outnyttjad kapacitet, som kanske tillfälligt finns i vissa domstolar, att kunna användas samtidigt som arbetsbelastningen i migrationsdomstolarna blir rimligare.

Det är naturligtvis inte alltid självklart en bra idé att skicka mål fram och tillbaka. Anledningen till att vi inte har denna ordning i dag är att det i grunden är bra att målen handläggs av en domstol som man kan förutsäga och som ligger nära, inte minst ifall muntlig förhandling behövs. Därför välkomnar jag att regeringen tydligt har skrivit in i förslaget att överlämnande bara får ske om det inte medför en avsevärd olägenhet för någon part.

Fru ålderspresident! Vi bråkar och käbblar om mycket här i kammaren, men om det finns något som de flesta av oss är eniga om är det att vi måste förbättra etableringen för nyanlända. Vi måste se till att de som flyr till Sverige och får en fristad välkomnas in i samhället och ges bästa möjliga förutsättningar att bli en del av samhället.

Även om det låter byråkratiskt är utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål ett steg och ett led i detta viktiga arbete. Jag vill därför yrka bifall till förslaget i justitieutskottets betänkande och propositionen.

Låt mig avsluta med några ord om Liberalernas motionsyrkanden, fru ålderspresident. Liberalerna vill inte längre att myndighetsbeslut från Mi-

Prot. 2016/17:33

23 november

-----

*Utökade möjligheter
för migrationsdomstolar
att överlämna mål*

grationsverket ska kunna få en ny prövning, förutom i vissa fall. Min bedömning är att detta riskerar att strida mot artikel 6.1 i den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter, något som även utskottet är inne på. Konventionen försäkrar varje person att vid en prövning av hans civila rättigheter och skyldigheter vara berättigad till en rättvis offentlig förhandling inför en oavhängig och opartisk domstol. Då krävs också, enligt min uppfattning, att beslut från Migrationsverket ska få överklagas.

Det är dessutom viktigt i de fall där det inte är uppenbart obehövligt att muntlig förhandling kan hållas och att det finns en insyn i dömandet i form av nämndemän. Av detta skäl yrkar jag avslag på motionen och reservationen.

(Applåder)

Anf. 128 PÅL JONSON (M):

Fru ålderspresident! Dagens debatt om utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål är ytterst ett resultat av stora omvärldsförändringar i Europas södra grannskap. Kriser, konflikter och spänningar där borta påverkar oss här hemma och skapar ett förändringstryck. Det har lett till rekordstora flyktingströmmar på internationell nivå och även att 163 000 människor sökte asyl i Sverige under förra året.

Alla prognoser pekar nu på att trycket på migrationsdomstolarna kommer att öka. Man beräknar att ungefär 25 000 mål kommer att behöva avgöras av migrationsdomstolarna under 2017. Det är en tredubbling sedan 2015.

Dagens debatt handlar dock inte bara om globala omvärldsförändringar utan också om en statlig utredning som den förra regeringen tillsatte. Den presenterade sitt slutbetänkande i november 2014. Utredningen syftar till att modernisera och effektivisera den svenska förvaltningsprocessen genom att öppna för möjligheterna för olika domstolar att överföra mål mellan varandra.

Det finns starka skäl att yrka bifall till propositionen: Den är väl underbyggd eftersom den speglar vårt ökade migrationstryck, och den har en statlig utredning i ryggen som ger den trovärdighet. Ytterst handlar det naturligtvis om att vi måste få ned handläggningstiderna för ärendena till rimliga nivåer. Lyckas vi inte med detta kommer det att leda till ett ökat lidande och en större osäkerhet för de människor som inte får besked. Precis som tidigare talare har sagt skapar det även utmaningar för den framtida integrationen.

Det är positivt att förslaget bidrar till ett effektivare resursutnyttjande av Sveriges domstolars samlade kapacitet eftersom arbetet blir mer flexibelt. Man kan jämma ut bördorna mellan de olika domstolarna och skapa en bättre balans i handläggningstiderna.

I sak och form innebär det att en migrationsdomstol ska kunna lämna över migrationsärenden eller andra ärenden till förvaltningsrätten. Det innebär också att Migrationsöverdomstolen får lämna över andra mål än migrationsärenden till övriga kammarrätter. Förslaget är tidsbegränsat till tre år, vilket är viktigt att ta fasta på. Förslaget innebär en möjlighet för migrationsdomstolarna – ingen migrationsdomstol är dock tvungen att göra detta, utan det avgör varje migrationsdomstol själv baserat på hur man prioriterar att överlämna olika mål.

Rättssäkerheten måste vara central i dessa frågor. Det fastslås därför att överlämnandet bara kan ske under förutsättning att det kan göras utan att – som det heter – skapa avsevärd olägenhet för någon part. Det är upp till migrationsdomstolen att avgöra detta. Om det exempelvis handlar om muntliga förhandlingar kan det finnas skäl att inte överföra ett ärende. Samtidigt vet vi att frågan om var människor bor inte är lika central vid migrationsärenden eftersom personerna i fråga inte har en permanent hemvist.

Avslutningsvis vill jag säga att prognoserna, som jag inledde med, om den globala utmaningen med ökat migrationstryck, effektiviteten och flexibiliteten i våra förvaltningsdomstolar och framför allt målsättningen att få ned handläggningstiderna i migrationsärendena talar för att vi ska yrka bifall till propositionen.

Fru ålderspresident! Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på motionen.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 12.)

§ 11 Statliga företag

Statliga företag

Näringsutskottets betänkande 2016/17:NU4
Statliga företag (skr. 2015/16:140)
föredrogs.

Anf. 129 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M):

Fru ålderspresident! I dag debatterar näringsutskottet de statligt ägda bolagen i Sverige och vilken roll de spelar. Det kan i vissa fall finnas skäl till att staten är ägare i ett företag när detta har en samhällsbärande funktion och samhällsansvar, som till exempel LKAB. Men statens uppgift ska framför allt vara att sätta upp regler och ramverk för företag.

När staten äger företag ska det ske med stor långsiktighet, öppenhet, ansvarsfullhet och höga krav på tydliga principer som måste efterlevas och följas upp kontinuerligt. Det är därför angeläget att regelbundet gå igenom den statliga bolagsportföljen, vilket görs i ett betänkande en gång om året. Då bedöms om det finns andra aktörer som bättre kan utveckla företagen. Staten ska inte konkurrera med privata företag på fungerande marknader.

Alliansregeringen minskade det statliga ägandet under åtta år och använde intäkterna till att betala av på statskulden så att kommande generationer inte ska tyngas ned av en onödig skuldbörda. Företagens effektivitet och lönsamhet har även ofta förbättrats efter att det statliga inflytandet minskat samtidigt som investeringarna har ökat. Grunden i Moderaternas näringspolitik är fortsatt att skapa förutsättningar för fler nya företag och fler arbetsgivare som kan och vågar anställa.

I dag finns det 50 hel- och delägda företag som är statligt ägda och omfattas av ägarpolicyn i vilken det fastställs vilka internationella riktlinjer som alla statligt ägda företag ska efterleva. År 2007 införde alliansregeringen krav på att de statligt ägda bolagen årligen ska hållbarhetsredovisa i enlighet med Global Reporting Initiative, GRI.

Riktlinjerna har sedan utökats, och för tre år sedan tog alliansregeringen initiativ till att möjliggöra för samtliga dessa statliga företag att utveckla hållbarhetsarbetet, strategier för att nå dit och en målsättning att öka värdet och minska riskerna inom de statliga bolagen. År 2014 startade arbetet med att följa upp bolagens respektive hållbarhetsmål.

Vi vill fortsätta att sträva efter en hållbar och långsiktig förvaltning av de statliga bolagen. Det finns ingen anledning för staten att vara ägare eller delägare i ett av de företag som har andra ägarkunskaper och kan sköta detta mycket bättre än staten. Då bör dessa bolag successivt fasas ut.

Fru ålderspresident! Vi lever i en minst sagt utmanande värld, och det finns en hel del arbete att göra. Det är därför som jag ser det som märkligt men också oroande att regeringen ser statliga företag som en primär intäktskälla. På ett år, mellan 2014 och 2015, tog regeringen ut 1,7 miljarder kronor från SJ. Våren 2015 skedde en utdelning på 230 miljoner kronor från företaget. Regeringen tog på ett år ut dubbelt så mycket som alliansregeringen gjorde sammantaget under sina åtta år. Annorlunda uttryckt var det 15 gånger så stor utdelning som genomsnittet under alliansåren.

När Sverige lider av en akut bostadsbrist plockar regeringen samtidigt ut över 7 miljarder kronor ur statliga Akademiska Hus, vars uppdrag är att förvalta universitet och högskolor samt bidra till byggnation av nya studentlägenheter. Det är orimligt och går inte ihop.

Om regeringen har möjlighet att ta ut 7 miljarder kronor ur Akademiska Hus tyder det på att de hyror som tas ut kanske är fel. Det är också en sak man får fundera på. De hyror som Akademiska Hus tar ut kan vara alltför höga. Universiteten själva vittnar om en orimlig hyressättning. Samtidigt borde de pengar som tas ut rimligen återinvesteras i universitetsbyggnader och i den kärnverksamhet som stöder ny forskning.

Följden av vad som händer med Akademiska Hus är att de i sin tur får höja hyror för att klara sitt uppdrag från ägaren staten. Det leder till att en kommun som hyr av Akademiska Hus plötsligt lämnar pengar till hyra för att staten ska gå med vinst.

Låt mig återkomma till samhällsansvaret och statliga bolag. Postnord fungerar inte som det är tänkt. Så enkelt är det. En marknad håller på att ersättas med en annan. Då menar jag att vi mer sällan kommer att använda oss av pappersformen för att skicka brev. I dag blir det alltmer digitalt. Det här får onekligen konsekvenser för ett bolag vars syfte är att leverera post i pappersform samt paket till kunderna. Postnord är ett statligt företag som bär ett samhällsansvar: att varje dag nå ut till kunderna med paket, logistik och brev. Men efter den svidande kritik som under hösten har riktats mot Postnords agerande – det handlar om brev som inte kommer fram och räkningar som försvinner så att människor kommer i kläm – är det nödvändigt att komma till rätta med Postnords samhällsansvar.

Ytterst är detta ett statligt framtids- och ägaransvar. Regeringen måste tillse att bolaget lever upp till sina åtaganden. Antalet klagomål som inkommit från privatpersoner och företag mot Postnord har på bara fem månader stigit från 5 600 till 7 500. Det går åt fel håll. Samtidigt har Post- och telestyrelsen, PTS, rapporterat om en anmärkningsvärd försämring av den svenska posthanteringen, vilket också bekräftas av EU-kommissionens postorgans undersökning.

En väl fungerande posthantering är en grundläggande funktion i vårt samhälles infrastruktur. När den inte fungerar kan det få förödande konsekvenser för enskilda människor. Detta vet vi också har skett. Den lilla människan drabbas när räkningar inte blir betalda. Regeringen måste nu på allvar som ägare i Postnord säkerställa att verksamheten är att lita på.

Fru ålderspresident! Vi välkomnar att regeringen inlett försäljningen och avyttringen av det statliga ägarintresset i SAS. I oktober såldes 19 miljoner stamaktier, vilket minskade det statliga ägandet i SAS. Gott så! Ett flygbolag som verkar på en fri och öppen marknad ska inte hållas under armarna av de svenska skattebetalarna, detta oavsett om SAS lyckas eller inte lyckas hålla nere sina kostnader eller locka tillräckligt många resenärer.

Historien berättar om ett flygbolag som inte kunnat säljas på grund av att det gått för bra eller gått alldeles för dåligt. Tiden har aldrig varit den rätta, vilket är fel. Det är bra att regeringen avyttrar ägande i SAS. Uppmaningen till regeringen är att framdeles sälja statens del av bolaget. Det vore också önskvärt med ett förtydligande från regeringens sida av den långsiktiga planen för bolaget bortom de 180 dagar som nu ligger låsta innan man kan ta vidare steg.

Fru ålderspresident! Statens uppgift är och ska vara att ange de ramar och regler som ska gälla för näringslivet och företagen, inte att äga och driva företag. Med ett fortsatt omfattande statligt ägande skulle staten fortsätta att agera dubbelt. Det blir i slutändan som om domaren i en fotbollsmatch skulle vara med och spela i matchen som han samtidigt dömer. I och med den proposition som alliansregeringen lade fram 2007 har skillnaden mellan den privata och den offentliga sfären blivit tydligare. Vi menar att en minskning av det statliga ägandet är en förutsättning för ett vitalt företagsliv där konkurrensen sker på lika villkor. Andelen statligt ägda företag har i Sverige historiskt sett även varit bland de största i OECD och i Europa.

Det statliga ägande där det finns anledning till statligt inflytande ska kontinuerligt utvärderas. Det ska genomsyras av öppenhet, god etik och ansvarsfullhet. På de områden där det kan finnas skäl till omprövning av det statliga ägandet ska detta ske ytterst seriöst och vara genomarbetat. För de statliga företag som omfattas av ett särskilt samhällsuppdrag ska dessa principer tydligt framgå och redovisas. Regeringen har slutligen som uppdrag att värna ägarpolicyn kring statliga företag, genomföra de beslut som fattas i denna kammare och vara beredd på att lyssna och ompröva sin syn på statligt ägande där det kan vara önskvärt.

Jag yrkar bifall till Alliansens reservation nr 1.

(Applåder)

Anf. 130 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD):

Fru ålderspresident! För Sverigedemokraterna är det övergripande målet gällande det statliga ägandet i första hand att säkerställa medborgarnas trygghet, investeringar och långsiktiga generella intressen. Strävan är att öka valfriheten och förse alla med bra varor och god, prisvärd och tillgänglig service utan att missbruka våra naturresurser. Grundläggande funktioner måste kunna säkerställas i hela landet oavsett om det gäller infrastruktur eller annan service.

Staten ska förvalta våra gemensamma egendomar med stora värden på bästa sätt och förse de anställda med god arbetsmiljö, goda villkor och goda utvecklingsmöjligheter. Vi ska vara ett föredöme gällande ansvarsstagande för både miljö och hälsa. Vi ser att våra statliga företag fortsatt är i framkant när det gäller värdeskapande, etik och ansvar, men även att det statliga ägandet har ett balans- och regleransvar för att kunna träda in med sunda konkurrensförhållanden på marknader som är osunt reglerade.

Även om vi anser att det privata företagandet är grundbulten i den svenska ekonomin är det statliga ägandet viktigt för det övergripande samhällsupdraget. Synergieffekterna av det privata och det statliga ägandet är därmed av yttersta vikt. Vi ser dock värdet av att dessa synergieffekter inte får rubbas genom osunda konkurrensförhållanden mellan den privata och den offentliga sektorn.

Gällande ägarförhållandena i statliga bolag ser vi inte utförsäljningar av statens egendom som ett ideologiskt självändamål. Vi står inte heller för motsatsen – att man av princip ska bedriva vissa verksamheter i statliga bolag fastän de i stället hade kunnat bedrivas i privat regi.

Emellertid finns det statliga innehav som under vissa omständigheter skulle kunna reduceras och där man inte kan motivera det statliga ägandet med nytta för medborgarna. Vi har en pragmatisk inställning gällande innehavet av företag i den statliga portföljen och är beredda att föra en dialog om vilka bolag staten ska äga och vad staten ska äga.

Vi är däremot kraftigt kritiska till att avyttra statligt innehav och ägande med hänvisning till att man måste fylla finansiella luckor i den statliga budgeten. Vi ser det statliga ägandet som en långsiktig investering till nästkommande generationer. Om regeringen inte kan lägga upp en verklighetsförankrad budget, och resultatet blir stora kostnader på olika utgiftsområden, ska finansieringen självfallet inte ske den enkla vägen i form av avyttringar eller plundringar av bolag.

Fru ålderspresident! Under valrörelsen var Miljöpartiet ett av de partier som hade ett högt tonläge angående Vattenfalls tyska brunkolsverksamhet. Man hade en verklighetsfrånvärd inställning om att låta kolet ligga, som om det hade varit upp till svenska politiker att avgöra detta. Efter valet fick man i stället i regeringsställning möta verklighetens utmaningar. Sedan var tonen helt förbytt. Efter att regeringen tagit emot en begäran om ägarsamordning kring den tyska brunkolsverksamheten sa man i början av sommaren ja till att sälja av brunkolet.

Jag tycker att det är bra att utskottet och även Miljöpartiet, som är med på beslutet i utskottet, i detta betänkande konstaterar att en försäljning av brunkolet var strategiskt riktig. Men frågan är var Miljöpartiet är i dag. Det är tråkigt att man inte är här nu och försvarar sin tillnyktring och sin helomvändning i frågan.

Sverigedemokraterna ser positivt på försäljningen av Vattenfalls tyska brunkolsanläggningar. Den ligger helt i linje med vår tanke att Vattenfalls roll och fokus ska flyttas från expansion i utlandet till att värna den svenska elförsörjningen ur ett långsiktigt perspektiv.

I betänkandet har vi även en reservation mot Sveaskogs beslut om att bruka närmare 2 000 hektar skog runt Tivedens nationalpark på ett alternativt sätt, som man har valt att kalla anpassad avverkning. Detta får enligt vår mening betraktas som att bolaget inrättar en buffertzoon runt nationalparken. Det har sin grund i att tyska turister klagade på ett kalhygge några

hundra meter från gränsen till Tivedens nationalpark, vilket ledde till att turistföretagen vädjade till Sveaskog att de skulle förändra sitt skogsbruk så att man kunde få fler nöjda turister.

Detta har fått till följd att Sveaskog nu räknar med att förlora ungefär hälften av intäkterna från skogen på att skapa dessa buffertzoner, vilket försvårar för bolaget att i övrigt nå upp till de ekonomiska mål som staten som ägare ställt upp. Vi menar att frågan i förlängningen är större än så och att även andra skogsägare riskerar att drabbas på många håll om denna typ av buffertzoner blir vanligt förekommande.

Det är högst tänkbart att en sådan här signal kan bli normgivande, med buffertskogar exempelvis runt samhällen där man ska avverka och kring andra parker, naturreservat och områden som betraktas ha ett socialt värde. Det ger upphov till frågor om hur enskilda skogsägare kommer att påverkas i framtiden, något som vore högst olyckligt. Därför vill Sverigedemokraterna att Sveaskog omprövar sitt beslut men även att man inte heller framgent ska fatta beslut om ytterligare buffertzoner.

Jag vill med detta yrka bifall till reservation 2 i betänkandet. Vi står givetvis bakom samtliga våra reservationer i betänkandet, men för tids vinande yrkar jag bifall bara till den.

Anf. 131 HELENA LINDAHL (C):

Fru ålderspresident! Jag har varit lite orolig för att jag skulle glömma bort titulaturen, men nu har jag sagt det.

Jag vill inleda med att yrka bifall till Alliansens kommittémotion 2016/17:3123, som rör förvaltningen av företag med statligt ägande. Jag vill även yrka bifall till Centerpartiets motion 2016/17:2976, som handlar om att det i Vattenfalls ägardirektiv bör göras ett tillägg om bolagets samhällsansvar.

Jag behöver inte säga till er som sitter här i kammaren att staten har ett väldigt stort bolagsinnehav. Men för dem som tittar eller lyssnar på detta kan det vara intressant att veta att staten helt eller delvis är ägare till 50 bolag. Inom dessa bolag finns 163 000 anställda, och bolagen representerar enorma värden: ca 460 miljarder kronor. Majoriteten av de statliga bolagen verkar dessutom på konkurrensetsatta marknader inom en mängd olika områden.

Både Centerpartiet och de övriga allianspartierna anser att statens uppgift normalt är att ange ramar och regler för näringslivet och företagen, inte att äga och driva företag. Det finns nämligen i grunden en inbyggd problematik i statligt ägande, och det är att staten får två roller, det vill säga sitter på två stolar samtidigt: både som lagstiftare och som bolagsägare. Men eftersom staten är en så stor bolagsägare och kommer att fortsätta att vara det under överskådlig tid är det viktigt att bolagen drivs på ett långsiktigt professionellt, värdeskapande och inte minst hållbart sätt.

Flera av dessa bolag har också viktiga samhällsuppdrag, där fokus inte bara är ekonomi utan det även handlar om andra vinster för samhället. Men det är också viktigt att påpeka att när statliga företag verkar på en konkurrensetsatt marknad ska de också verka på marknadsmässiga villkor för att säkerställa en effektiv konkurrens.

Det finns också, som vi alla känner till, väldigt stora förväntningar på hur statligt ägda bolag ska uppträda. Det tycker jag är bra. De statliga bolagen ska i alla avseenden föregå med gott exempel, inte minst när det

gäller ersättningar till ledande befattningshavare, jämställdhetsarbete, miljöengagemang och socialt ansvarstagande.

Jag tycker att det känns väldigt roligt att säga att under alliansregeringens tid ökade jämställdhetsfokuset i de statliga bolagen. Hela 49 procent av styrelseledamöterna i de helägda statliga bolagen är kvinnor, medan andelen hos de börsnoterade bolagen är 29 procent. När det gäller ordförandeposterna i de statliga styrelserna – det vill säga i de helägda statliga bolagen – har andelen kvinnor också ökat, från 23 procent 2006 till 46 procent 2015. Detta kan jämföras med börsbolagens andel för 2015, som var blygsamma 5 procent.

Fru ålderspresident! Under en lång tid har vi tyvärr sett en avveckling av service och arbetstillfällen på landsbygden, och här bär staten ett stort ansvar. Jag tycker att det är märkligt att den nuvarande regeringen, som samtidigt har hög svansföring och säger att hela Sverige ska leva, inte använder sig av de statliga bolagen för att komplettera svagare marknader. Staten har faktiskt stora möjligheter att genom sina bolag bedriva en regionalpolitik som man genom svag ägarstyrning tyvärr missar.

Som exempel kan jag nämna SBAB Bank, ett helägt statligt aktiebolag som konkurrerar med andra banker. För inte så länge sedan beslutade SBAB att lämna företagskunder norr om Dalälven åt deras öde. SBAB vill med andra ord inte längre ha några företagskunder på landsbygden och i småstäder. Nu är det Stockholm, Göteborg och Malmö samt större tillväxt- eller högskoleorter som gäller. Näringsminister Mikael Damberg har inget att invända mot detta; åtminstone säger han så själv.

Är det inte märkligt att vi äger en statlig bank som är så ointresserad av stora delar av landet? Man kan fråga sig varför staten ska äga SBAB. Behövs en statlig bank när den ändå bara finns på fungerande marknader? Den frågan får Socialdemokraterna gärna svara på.

Ett annat exempel är Inlandsinnovation. Det är ett exempel på hur regeringen undviker att använda sig av ett statligt bolag för att skapa en regionalpolitik värd namnet. Regeringen avslutade tidigare i år denna särskilda satsning. Inlandsinnovation var ett bolag som med sina 2 miljarder i portföljen hade i uppdrag att tillhandahålla riskkapital till företag i norra Sverige, Värmland och Dalarna. Satsningen kom till för att dessa områden har en svag tillgång på riskkapital. Trots detta tyckte regeringen att pengarna skulle föras över till ett nationellt bolag utan särskild hänsyn till svagare riskkapitalmarknader. Detta kommer sannolikt att leda till att ytterligare riskkapital hamnar i Stockholm, Göteborg och Malmö på bekostnad av landsbygden.

Fru ålderspresident! Ett annat exempel på ett bolag som skulle kunna vara ett verktyg för regeringen för att skapa en hållbar regionalpolitik är Vattenfall AB. En stor del av den förnybara energin i Sverige kommer från vattenkraften i norr. Den produceras lokalt men är en av de viktigaste försäkringarna för hela Sveriges gemensamma välfärd.

Bara i Jokkmokks kommun finns elva vattenkraftsanläggningar, och en av dem är Harsprånget, som är Sveriges största. Trots att denna lilla kommun bidrar med så stora värden till Sverige hör den till landets fattigaste kommuner. Därför är det väldigt provocerande att Vattenfall nu flaggar för att outsourca drygt 40 jobb på Vattenfall Accounting i Jokkmokk. Det skulle vara ett hårt slag mot kommunen och motsvarar ungefär

7 000 arbetstillfällen i Stockholms kommun. När man gör denna jämförelse får man perspektiv på effekten av det beslut som bolaget Vattenfall kan komma att ta.

De flesta som jobbar på Vattenfall Accounting i Jokkmokk är kvinnor, och många av deras respektive veckopendlar för att jobba i någon gruva. Om Vattenfall lägger ned den administrativa verksamheten i Jokkmokk är det mycket troligt att hela familjer väljer att lämna området. Det skulle innebära ett ännu större slag mot kommunen och dess ekonomi.

Det är inte acceptabelt att ett statligt bolag, som dessutom har så stora tillgångar i området, inte tvekar att flytta arbetstillfällen därifrån – detta utan något som helst samhällsansvar.

Frågan om samhällsansvar gäller även orten Vuollerim, som ligger i samma kommun. Här finns Europas längsta torrlagda vattenfåra, 17 kilometer lång. Så har det varit sedan 60-talet, då Kungliga Vattenfallstyrelsen, i dag Vattenfall AB, byggde en underjordisk tunnel för att leda allt vatten från Lilla Luleälven till Stora Luleälven. Man fick i och med detta en ökad fallhöjd och en större effektivitet. Detta ersatte den naturliga vattenvägen, och sedan dess släpps inget vatten längs den 17 kilometer långa torrfåran ned till Vuollerim och Porsi kraftverk.

Lokalbefolkningen längs Lule älvadal har sedan utbyggnaden kämpat för att återfå en liten mängd vatten, så kallad miljötappning, i torrfåran i Lilla Luleälven, men Vattenfall har nekat trots att möjligheten finns och trots att man en gång i tiden faktiskt lovade att ta hänsyn till bygd, näringar, naturvärden och befolkning, båtplatser och fiskerätter. Här vägrar Vattenfall alltså att hålla det man tidigare lovat och tar inte sitt samhällsansvar. Det missgynnar såväl bygdens ekonomi med fisketurismens alla möjligheter som den biologiska mångfalden.

Centerpartiet anser att Vattenfall i högre grad borde ta ett samhällsansvar och föreslår att detta skrivs in i bolagets ägardirektiv. Det kan regeringen besluta, det vill säga om man vill.

(Applåder)

Anf. 132 BIRGER LAHTI (V):

Herr talman! Jag börjar med att konstatera att när vi nu ska gå igenom betänkandet NU4, *Statliga företag*, blir skillnaderna uppenbara i synen på hur staten ska förvalta och styra sina bolag.

Det finns allt från enskilda moderatmärkta motioner som vill att exempelvis hela Sveaskog ska säljas ut till motioner som anger att staten normalt inte ska äga och driva företag, liksom lite mjukare tolkningar där man pekar på att staten ska vara en aktiv ägare, vars uppgift kan tolkas till att endast ge maximal utdelning utan att störa marknaden. Vänsterpartiet tycker emellertid att staten bör använda sitt ägande av statliga bolag för att tillgodose samhällsnyttiga ändamål.

Kravet på lönsamhet i statliga bolag ska inte gå före samhällsnyttan. Vi menar att samhällsnyttan alltid ska stå i fokus för ägarstrategin, samtidigt som företagen givetvis ska bedrivas ekonomiskt effektivt. I de fall där viktiga samhällsintressen står i konflikt med de statliga bolagens vinstkrav ska målsättningen i ägarstrategin ses över.

Vidare pekar vi på att potentialerna för vidareförädling inom svensk industri generellt är stora, vilket skulle ge ett ökat antal arbetstillfällen, minska transporterna och öka exportintäkterna. Statliga bolag bör verka

för en ökad förädling i syfte att skapa arbetstillfällen och öka exportintäkterna.

Såväl skogsindustrin som gruv- och stålindustrin har potential att öka sin förädlingsgrad. Det är någonting som kan främjas genom en aktiv statlig styrning av de statliga företagen, ökad forskning och samverkan med det övriga näringslivet. Ett bra exempel på hur just samverkan mellan statliga bolag och det privata näringslivet kan fungera är affärssamarbetet mellan LKAB och SSAB. Samarbetet genererar tusentals arbetstillfällen i landet och bidrar till regional utveckling.

Om Sverige ska kunna hålla ihop och skapa förutsättningar för utveckling i hela landet måste det finnas likvärdiga grundläggande förutsättningar oavsett var man bor. De statliga bolagen ägs av medborgarna gemensamt och har därför enligt min mening ett särskilt ansvar för att människor i hela landet ska ha samma tillgång till service, sjukvård och andra samhällsviktiga funktioner. Jag anser därför att ägardirektiven till flera av de statliga bolagen behöver utvecklas med utgångspunkt i att samhällsnyttan alltid ska stå i fokus för ägarstrategin samtidigt som företagen ska bedrivas ekonomiskt effektivt.

Det har emellertid framkommit att exempelvis flera verkställande direktörer för statliga bolag, bland andra Vattenfall, SJ och Apoteket, sitter i styrelserna för Svenskt Näringsliv och dess organisationer, däribland Almega och Svensk Handel. Jag menar att detta är mycket märkligt, då dessa organisationer har bedrivit omfattande kampanjer mot regeringens politik, exempelvis när det gäller slopandet av ungdomsrabatten på anställningar och begränsningen av RUT- och ROT-avdrag. Särskilt paradoxalt blir detta förhållande när Svenskt Näringsliv uttalat sitt aktiva motstånd mot statliga företag i sig.

Enligt en rapport från fackförbundet ST lägger de statliga bolagen enorma summor på avgifter till Svenskt Näringsliv. Enligt ST:s beräkningar handlar det om så mycket som mellan 30 och 50 miljoner kronor per år. Jag menar att det dessutom är direkt olämpligt att näringslivets intresseorganisationer på det här sättet får en direkt gräddfil till de statliga bolagen. Vår syn är att samhällsägda företag bör uppträda neutralt och därför inte bör vara medlemmar i dylika intresseorganisationer.

Herr talman! En väl fungerande infrastruktur är avgörande för industri, export, regional utveckling och människors resande. En fungerande och väl utbyggd tågtrafik som sätter resenären i centrum är enligt vår uppfattning av central betydelse för att uppnå ett hållbart transportsystem för hela landet. För en sådan inriktning krävs att SJ AB, som är ett statligt bolag, ges förutsättningar att prioritera samhällsnytta före kortsiktiga vinstintressen.

Herr talman! Nu kommer jag till ett område eller en näringsgren där jag hämtat mitt levebröd i 30 års tid före riksdagsuppdraget, nämligen skogen.

Det statliga ägandet av skog är spritt. Ett av bolagen, Sveaskog AB, är Sveriges största skogsägare och förvaltar 4,1 miljoner hektar mark. Jag menar att det statliga ägandet av skogsområden i stället bör samlas i ett bolag. Det nya skogsbolaget borde ha ett hållbart brukande av skogens resurser och inte bara avkastning som främsta mål. Sveaskog skulle gott kunna axla uppgiften att vara det bolag som samlar statens innehav av skogsmark.

Vidare vill jag framhålla att detta bolag skulle kunna vara föredöme i konststycket att kombinera ett skogsbruk med andra samhällsintressen utan att för den delen äventyra framtida avverkningsnivåer eller kvalitet på skogsbeståndet.

Sedan vill jag med bestämdhet hävda att en näringsgren som har till uppgift att hantera naturresurser vars omloppstid kan vara upp till 100 år inte ska styras av kvartalsrapporter. Det försvårar den långsiktiga planering som är helt nödvändig för ett hållbart ägande och brukande. Avkastningskraven för sådana bolag bör i stället följa en längre tid, till exempel femårsperioder. Därför menar jag att ägardirektiven för de statliga bolag som ansvarar för naturresurser med längre omloppstid bör omarbetas i syfte att avkastningskraven ska följa en längre tidsperiod.

När det gäller Sveaskogs verksamhet har jag uppfattat tydliga signaler från orter där bolaget verkar att man väljer att avverka betydligt yngre skogsbestånd än vad man tidigare gjort. Här vill jag påpeka att avkastningen till staten har ökat trots att virkespriserna under samma tid har gått ned. Det är ännu ett tecken på att bolaget har förändrat sin syn på hållbart brukande. Jag anser därför att Sveaskog bör återkomma till regeringen och förklara sitt agerande i denna fråga.

Det finns en sak till som jag tycker att ägaren har försummat när det gäller ägarstyrning eller uppföljning. Sveaskog har genom sitt ägardirektiv ett uppdrag att sälja mark tills 10 procent av den areal bolaget ägde då det bildades 2002 är avyttrad. Meningen var att försäljningen skulle leda till en ökad utveckling i glesbygd. I Riksrevisionens rapport *Sveaskog AB och dess uppdrag*, RiR 2010:8, konstateras att regeringen dittills har varit för passiv i sin uppföljning av bolagets olika uppdrag. Regeringen har heller inte gjort någon uppföljning av konsekvenserna av Sveaskogs markförsäljningsprogram.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt att man ännu inte har granskat hur en så omfattande försäljning av statlig egendom har fallit ut. Det är ett märkligt agerande oavsett färg på regeringar.

Herr talman! Nu till vårt flaggskepp Vattenfall. Det bolaget har mycket gott i sig, men det har även en mörk och mindre rolig historia bakom sig. Jag tänker lite på några motioner från Alliansen som jag har läst igenom och på hur man påstår att man hela tiden har förbättrat styrningen av statliga bolag. Jag behöver bara säga Nuon – då slutar man nog att sträcka på sig.

Gällande brunkolsförsäljningen kvarstår vår syn. Detta borde återkallas med tanke på många aspekter: hemligstämpling av material, klimatriskerna, de högst olämpliga köparna med mera. Listan skulle kunna göras lång.

Samma sak är det när det gäller Vattenfalls stämning av den tyska staten. Här kvarstår vår syn: Rättsstater ska inte hantera dylikt. Stora multinationella företag ska väl inte kunna stå över nationens politiska beslut när det gäller hälsa, miljö, arbetsrätt eller något annat som en nation anser vara viktigt för dess väl och ve. När det gäller rättsstater som Sverige och Tyskland behöver man väl inga tvistlösningsmekanismer, utan ländernas rättsprocesser borde kunna lösa de här tvisterna.

Jag ska prata lite om Vattenfall hos mig på hemmaplan. Jokkmokk – vad väcker det för tankar hos er? För mig är Vattenfall högst förknippat med just Jokkmokk. Bolaget har mage att försöka snuva orten på ytterligare arbetstillfällen. Jag talar givetvis om de 40 arbetstillfällen på fakturahandlingen som finns där i dagsläget. Man hotar med outsourcing, till och med utomlands. Det är ytterligare ett exempel där aktiv styrning av ägaren inte skulle skada.

Samma sak är det när det gäller den 17 kilometer långa torrlagda älvfåran vid Letsi och Vuollerim, som nämndes nyss. Lite tappning av vatten i älvfåran skulle få stora positiva effekter för området. När det gäller de här orterna, som bidrar till vårt väl och ve, skulle man, om man ville, genom relativt små åtgärder kunna göra stor nytta för lokalbefolkningen i Jokkmokk och Vuollerim.

Lite kurios: Jag kan nämna att jag träffade Vattenfalls före detta arbetare som sa att det var på väg att hända någonting. Det gällde en brobyggnation och lite grann av den här tappningen. Men efter Nuonaffären blev det tyst. Det är lite kurios som jag nämner eftersom jag får stöd i den här frågan av ett parti. Det känns bra.

Herr talman! Jag är i de flesta fall lydig när det gäller uppgjorda regler. Det innebär att jag tänker lyfta fram endast två reservationer även om jag tycker att alla våra reservationer är viktiga i det här fallet. Jag yrkar bifall till reservationerna 4 och 9.

Anf. 133 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Det är som så, Birger Lahti, att man har infört en förbättring av styrningen av de statliga bolagen. Man kan titta på resan historiskt. Det fanns ingen dokumentation om hur det skulle gå till. Statsministern kunde lyfta på telefonluren och ringa för att ha bolagsöverläggningar. Man hittade inga papper i huset när man gick igenom det vid tillfälle.

År 2007 införde man målen om hållbarhet. Med det är det inte sagt att allting i världen är perfekt. Men om vi ska vara ärliga och prata om vad som gäller i verkligheten ska vi säga att de infördes 2007. Det kom nya tillägg 2013. Sedan införde man den här mätningen 2014. Det har sedan fortsatt med den nuvarande regeringens och FN:s mål. Det är en resa där vi är på väg. Vi kommer någonstans. Visst är det så. Eller menar Birger Lahti att jag ljugar när jag säger det? Det skulle jag gärna vilja ha svar på.

Sedan skulle jag vilja fråga Birger Lahti om tvistlösningen. Det är en rättsprocess. Nu pratar vi om Vattenfall i Tyskland. Vattenfall ställer frågan om den tyska staten har rätt att göra som man gör eller om Vattenfall har rätt att få pengar när en stat lägger om sitt energiprogram. Det är inget konstigt. Det har också hänt i Sverige när Barsebäck stängdes. Då gjorde man upp om en ekonomisk lösning. Eon fick en större del i Ringhals, och Vattenfall fick sin del. Det är inget konstigt att man gör ekonomiska överenskommelser. Jag skulle vilja veta hur Birger Lahti ser på det. De som är slutliga ägare i statliga bolag är ju vår befolkning. Ska man bara lämna dem därhän utan att pröva om de har rätt till en ekonomisk ersättning?

Anf. 134 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Tack, Ann-Charlotte, för att du begärde replik! Jag väntade mig faktiskt det. Då får jag en replikväxling med någon i alla fall.

Först gäller det frågan om statlig styrning. Ja, det hände säkert någonting efter 2009. Men om regeringen hade varit samspelt borde väl någon ha kommit till KU och svarat på frågor. Statsministern undvek frågorna. Jag tycker att styrningen vad gäller Vattenfalls Nuonaffär var kass, och det tror jag att du håller med om.

Man kan kanske säga att det har hänt någonting, men ni tog över makten redan 2006. Skulle inte ett parti som värnar om bolagsstyrning ha sett någonting från 2006 till 2009? Jag tycker inte att ni var bäst i klassen i alla fall.

Sedan gäller det tvistlösningsmekanismen. Om du hade lyssnat på mitt anförande skulle du ha hört vad jag sa när det gäller rättsstater som Tyskland och Sverige. Jag håller med om att man ska titta på detta. Hur stor inverkan hade det? Och vad skulle så att säga en rättslig process landa i? Att det skulle finnas någon mekanism för länder vars statsskick är osäkra eller någonting annat skulle jag på något sätt kunna förstå. Men att Tyskland och Sverige skulle behöva någon tvistlösningsmekanism för att reda ut detta håller jag inte med om. Jag håller med om att man ska titta på detta. Men jag tycker att de ordinarie processerna i rättsstaterna Tyskland och Sverige borde kunna hantera det här. Vi behöver ingen tvistlösningsmekanism för det.

Anf. 135 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Ja, vi kan tycka massor om saker och ting, även om vi har lika eller olika åsikter. Men vi får ju ta den verklighet som vi lever i. Det finns ett utarbetat system för hur man ska lösa saker och ting. Det finns en rättsmekanism, en tvistlösning, som länder ska använda sig av i fall där man behöver reda ut de ekonomiska förhållandena. Då tycker jag att man får använda den. Alternativet är att gå hem och att inte fråga alls. Jag vet inte om de som sitter på läktaren vill bli av med svenska skattemedel för att vi inte har ställt frågan om vi har rätt att få hem dem. Det är det som detta handlar om.

Vattenfall sköter detta självt som bolag. Jag förstår liksom inte varför man inte skulle ställa frågan. Jag tycker inte att det är någonting konstigt över huvud taget. Vi har ju ett rättssystem i Sverige. Vi kan kanske tycka att vi inte behöver det heller, men någon nytta gör det. Det kommer alltid att behövas vid olika tillfällen. Det är bra att ha de här avtalen på plats för att man ska kunna lösa frågor de gånger man behöver göra det. Det är väl bra att det finns ett system för det.

Sedan måste jag rätta Birger Lahti igen. Det var inte 2009. Man satte igång ett arbete när man kom över till regeringsbyggnaden. Det tar lite tid. År 2007 började man med hållbarhetsarbetet, och man arbetade fram de regler som skulle gälla för bolag.

Jag håller med om att Nuonaffären inte alls var en bra affär. Det var en dålig affär. Skillnaden när det gäller det som Birger Lahti tar upp om rättsmekanismen är att det fanns en marknad, och man såg inte att den ställde om. Helt plötsligt stänger de kärnkraft i Tyskland. De får skiffergas från USA. Hela marknaden påverkas. Då gör man en investering som blir fel och dyrbar.

Här vet vi att vi har möjligheter att få pengar. Då säger vi: Nej tack, vi ska inte ens pröva det. Det sättet att resonera förstår jag inte.

Anf. 136 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Det är ingen nyhet vad jag tycker om tvistlösningsmekanismen. Det har jag sagt i tidigare debatter. Jag säger det igen. Det handlar om rättsstater som Sverige och Tyskland. Det ska kanske fram någon sådan här process. Men en tvistlösningsmekanism som vi inte fullt ut har insyn i behövs inte i rättsstater. Det är min uppfattning.

Sedan är det bra att du, Ann-Charlotte, tar upp det där med att bli av med skattemedel – det kanske finns lyssnare här och radiolyssnare. Du nämnde i ditt anförande att ni sålde delar av statligt ägda bolag. Ja, det gjorde ni. Du sa att man minskar statsskulden på det sättet. Men du glömde bort att nämna vad skattebetalarna tyckte om det. Ni sålde det som staten gemensamt äger, bolag eller delar av bolag. Ni sålde tillgångar från staten. Sedan sänkte ni skatten för de mest välbärgade i landet. Du glömde att nämna det och att ni sedan gick från regeringsställning med ett underskott i statsbudgeten. Det var ett underskott trots att ni hade sålt tillgångar. Det var ett underskott när året var slut.

Skattesänkningarna gick till de mest välbärgade i landet. Du glömde att nämna det när du undrade vad skattebetalarna tycker om att man säljer våra gemensamma tillgångar.

Anf. 137 SAID ABDU (L):

Herr talman! Liberalerna är Sveriges socialliberala parti. Vårt parti vill på en idé om att hålla två tankar i huvudet samtidigt: ett socialt perspektiv för att värna de svagaste i samhället och ett liberalt perspektiv, eftersom vi älskar att se självständiga individer växa, utvecklas och starta företag.

Kombinationen av dessa två perspektiv till en välbalanserad helhet är grunden till socialliberalismen. I balansen mellan det sociala och det liberala har vi en osviklig optimism och tilltro till människan och det samhälle som vi tillsammans har skapat för att upprätthålla medborgarnas fri- och rättigheter.

Vi tror på människan, och vi tror att marknadsekonomin är en av de främsta formerna för individens självförverkligande, en marknadsekonomi som stärks av vissa kontrollmedel och ramar från det offentliga om förtroendet mellan individ och marknad skulle riskeras.

Vi ser värdet i en stark offentlig sektor. Men i vårt perspektiv kan det aldrig vara statens uppgift att äga och driva företag. Vi kollegor i Alliansen anser att statens uppgift normalt bör vara att ange de ramar och regler som ska gälla för näringslivet och företagen, inte att starta och äga företag.

Företag ska ägas och drivas av människor, människor som vågar ta egna risker och förverkliga sina drömmar. Staten ska finnas där som ett skyddsnät om entreprenörens drömmar inte skulle slå in. Staten ska hjälpa den upp som har snubblat på sin resa. Vad staten inte ska göra är att lägga krokben för företagen eller att använda sina omfattande resurser för att driva företag och konkurrera med det privata näringslivet.

Staten ska inte heller använda de statliga företagen som en mjölkko när finansministern tömt ladorna för att bekosta en industrikansler eller starta ännu en diskussionsklubb för skattebetalarnas pengar.

Herr talman! Jag har varit företagare, och jag känner företagandets förutsättningar. Jag känner dessa glädjeämnen, men jag kommer samtidigt ihåg de gånger det var tungt att skapa jobb och tillväxt – de gånger då man inte enbart behövde stånga sig mot en tung regelbörda utan dessutom behövde bevittna oskäligen konkurrens från offentliga företag på en privat marknad.

Herr talman! Det statliga företaget Akademiska Hus, som har omnämnts här ett antal gånger, är en stor fastighetsägare i många mindre samhällen hemma i mitt Västsverige såväl som i landet i stort. Den långsiktighet och förutsägbarhet som vanligtvis brukar prisas när det gäller statligt ägande passar inte in i det här fallet. Jag kan inte säga att bolaget fungerar som en nödvändig och kompletterande aktör på en arena som måste stötts upp av ett statligt ägande. Vad jag däremot kan säga är att företaget fungerar som mjölkko när regeringen beslutar om ännu en aggressiv utdelning för att dölja hålen i den egna budgeten.

Kollegor! Det är roligt och det är givande att driva företag. Problemet är när politiker väljer att driva företag med skattebetalarnas medel för det egna nöjets skull.

Ett exempel är Tolkförmedling Väst i Västra Götaland. Det är ett skrämmande exempel på hur offentliga aktörer kan slå undan benen för en hel bransch. Här måste vi fråna det offentliga ständigt vara vaksamma på konsekvenserna av vårt agerande.

När vi i kammaren debatterar hur våra statliga bolag ska skötas kan det inte enbart vara ur perspektivet att skapa långsiktiga värden och att vara en aktiv, professionell och ansvarsfull ägare för dessa bolag. Perspektivet måste breddas till de bolag på marknaden som påverkas av det statliga ägandet.

Måste staten exempelvis äga ett flygbolag som flyger till semester mål, ibland med en statssekreterare som vill ha några dagars semester? Måste staten äga en egen tågoperatör som ibland bedriver högljudd lobbying mot de egna ägarna? Måste staten äga fastighetsbolag och samtidigt göra sitt yttersta för att utdela så mycket som möjligt av deras överskott innan regeringens egen utredare förbjuder vinster i välfärden?

Med detta sagt kan jag och Liberalerna konstatera att staten kommer att kvarstå som en stor företagsägare under lång tid framöver. I de fall detta görs ska ägandet ske på ett exemplariskt sätt. De statliga bolagen ska ha fokus på att skapa långsiktiga värden, och det offentliga ska vara en aktiv och ansvarsfull ägare. I de fall bolagen har ett samhällsuppdrag ska detta utföras väl.

Samtidigt ska de statliga bolagen leda genom det goda exemplet och gå i bräschen när det gäller hållbarhet, öppenhet och ett inkluderande företagande. Alliansregeringens reformer inom exempelvis Global Reporting Initiative ska leva vidare, likaså arbetet med en jämnare styrelsekrytering när det gäller såväl erfarenhet och bakgrund som ålder och kön.

Herr talman! Det statliga bolagsägandet är inget önskvärt för en liberal som tror på människan och på marknadens kapacitet. Om en mer effektiv samhällsservice kan nås genom ett minskat statligt ägande bör staten göra just detta. I vår alliansmotion nämner vi ett par exempel, men fler kan komma att bli aktuella framgent.

Den gemensamma nämnanen här är att en eventuell försäljning ska ske på affärsmässiga grunder och att intäkterna ska användas för att betala av statsskulden. Detta är en mer ansvarsfull förvaltning av det offentligas resurser än att som politiker tro att man kan styra fria viljor på en fri marknad.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag yrka bifall till Alliansens motion 3123. Jag vill samtidigt beklaga att Miljöpartiet inte deltar i debatten. Jag ser fram emot vår näringslivsdebatt den 12 december.

(Applåder)

(forts. § 13)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.56 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 16.00, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 16.00.

§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU1 Statens budget 2017 Rambeslutet

Punkt 1 (Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet
2. res. 1 (M)
3. res. 2 (SD)
4. res. 3 (C)
5. res. 4 (L)
6. res. 5 (KD)

Förberedande votering 1:

11 för res. 4

15 för res. 5

282 avstod

41 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Tina Acketoft (L) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Förberedande votering 2:

18 för res. 3

14 för res. 5

277 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Annika Eclund (KD) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Förberedande votering 3:

44 för res. 2

18 för res. 3

247 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 4:

78 för res. 1

45 för res. 2

184 avstod

42 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Håkan Bergman (S) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Ann-Britt Åsebol (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Jonas Eriksson (MP) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Huvudvotering:

142 för utskottet

122 för res. 1

45 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 21 MP, 18 V

För res. 1: 78 M, 44 SD

Avstod: 18 C, 12 L, 15 KD

Frånvarande: 10 S, 6 M, 4 SD, 4 MP, 4 C, 3 V, 7 L, 1 KD, 1 -

Punkt 2 (Rambeslutet – utgiftstak, utgiftsramar och inkomsterna i statens budget)

1. utskottet

2. res. 6 (M)

3. res. 7 (SD)

4. res. 8 (C)

5. res. 9 (L)

6. res. 10 (KD)

Förberedande votering 1:

11 för res. 9

15 för res. 10

283 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 10.

Tina Acketoft (L) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Prot. 2016/17:33
23 november

Förberedande votering 2:

18 för res. 8

15 för res. 10

276 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 8.

Förberedande votering 3:

44 för res. 7

18 för res. 8

246 avstod

41 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.

Förberedande votering 4:

78 för res. 6

44 för res. 7

187 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Huvudvotering:

142 för utskottet

122 för res. 6

45 avstod

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 103 S, 21 MP, 18 V

För res. 6: 78 M, 44 SD

Avstod: 18 C, 12 L, 15 KD

Frånvarande: 10 S, 6 M, 4 SD, 4 MP, 4 C, 3 V, 7 L, 1 KD, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU11 Höständringsbudget för 2016

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU7 Utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Ytterligare åtgärder för kortare handläggningstider i migrationsmål)

1. utskottet

2. res. (L)

Votering:

297 för utskottet

12 för res.

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:
För utskottet: 103 S, 78 M, 44 SD, 21 MP, 18 C, 18 V, 15 KD
För res.: 12 L
Frånvarande: 10 S, 6 M, 4 SD, 4 MP, 4 C, 3 V, 7 L, 1 KD, 1 -

Prot. 2016/17:33
23 november
-----

§ 13 (forts. från § 11) **Statliga företag** (forts. NU4)

Statliga företag

Anf. 138 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Enligt de riktlinjer som riksdagen beslutade om redan våren 1996, alltså för 20 år sedan, ska följande huvudprinciper gälla för förvaltningen av statliga bolag.

Man ska arbeta under krav på effektivitet, avkastning på det kapital företaget representerar och strukturanpassning.

Man ska utöva förvaltningen av ett statligt ägt företag med utgångspunkt i uppsatta verksamhetsmål, aktivt följa företagets utveckling och vidta erforderliga åtgärder för att företaget ska uppfylla kraven på effektivitet, avkastning och strukturanpassning.

Att man ska tillämpa statens ägarpolicy i dialog med övriga ägare om man äger något tillsammans med andra säger sig självt, liksom att Svensk kod för bolagsstyrning ska tillämpas. Vi i allianspartierna vill särskilt poängtera vikten av att dessa policyer och principer efterföljs.

Herr talman! Vi kan väl konstatera att det blivit extra intressant att titta på dessa anvisningar, policyer och riktlinjer under det senaste halvåret, när debatten om Postnord seglat upp rejält – detta med mycket få uttalanden av de ansvariga statsråden Mikael Damberg och Peter Eriksson om de problem som Postnord står inför och hur det är tänkt att Postnord ska fullfölja sitt grunduppdrag: att leverera paket och brev till invånarna.

Vid en föredragning för utskottet för några veckor sedan anförde Damberg att PTS, Post- och telestyrelsen, som ansvarig tillsynsmyndighet ska göra en utvärdering i början av nästa år och att man därefter kommer att vidta erforderliga åtgärder om det visar sig att kvaliteten inte håller måttet. Jag måste ändå ställa en fråga, och jag hade gärna gjort det med Damberg närvarande här i kammaren.

Vi är på väg in i december. December är en månad när det krävs extra mycket av dem som ska leverera post i både brev- och paketform. Vi är många som vill skicka julkort och andra hälsningar. Frågan är om vi vågar göra det. Är det någon idé att köpa julfrimärken och hoppas att försändelserna verkligen kommer fram? Ska vi anlita budföretag och uppmuntra konkurrerande postföretag att visa framfötterna genom att leverera alla försändelser till jul? Eller blir det leveranser ända fram till påska?

Det finns anledning att tro att ledningen för Postnord inte haft tillräcklig kontroll över den organisationskultur som skapats, antingen före sammanslagningen med den danska posten eller genom den, vilket gjort att enskilda medarbetare visat sig hantera postförsändelser helt utan respekt.

Stormen som rasar på sociala medier, med otaliga berättelser om saker som aldrig nått mottagarna, är verkliga upplevelser som kommer till uttryck. Oavsett om det rör sig om ofullständiga sorteringsystem med inkörningsproblem eller just enskilda medarbetare med dåligt omdöme i fråga om hur de ska utföra sin uppgift behöver ledningen ta krafttag för att Postnord ska återfå allmänhetens förtroende.

Herr talman! Kristdemokraterna har i sin näringslivsmotion lagt ett yrkande på att en översyn bör göras av samtliga statliga bolags och myndigheters utveckling vad gäller externt deltagande i upphandlingar och skapande av nya affärsverksamheter.

Självklart har det offentliga en viktig uppgift i att främja innovationer som kommer fram i svenska företag. De stora volymer som man kan upphandla gör mycket för landets ekonomi genom att skatter och avgifter från handeln kommer Sverige till del.

Regeringen har lanserat en nationell upphandlingsstrategi som vad jag förstår ska medverka till och vara en naturlig del av verksamhetsutveckling av de upphandlande myndigheterna i stat, kommuner och landsting. Men är det endast myndigheterna som ska stå för den förnyelsen? Är det inte lika viktigt att de statligt ägda bolagen bidrar till inköp av nya, innovativa produkter och tjänster?

Herr talman! Under året som gått har Saminvest skapats. Det är en fond-i-fond-lösning för statligt riskkapital som finansieras genom avveckling av två bolag, Inlandsinnovation och Fouriertransform. I utredningens betänkande framfördes förslag på en grön fond som skulle satsa särskilt på miljövänliga och hållbara företag. Men det beslutades inte att så skulle ske.

Därför är det intressant att Almi nu fått extra kapital att satsa på detta område. Det är naturligtvis bra för nya företagsidéer som kan skapas och få kapital därifrån. Men frågan som uppstår för mig är huruvida det var fler förslag från utredningen som inte beslutades av riksdagen men som stoppades in lite här och där någon annanstans.

Det har ju visat sig vara en trend hos nuvarande regering att om man inte får igenom sina förslag direkt hos riksdagen så gör man om dem och ser till att de genomförs ändå. Det kunde vi se senast i våras i fråga om stöd till företagsrådgivarna.

Att det även pågår inte bara en smygsocialisering utan en återsocialisering av landet genom många av de åtgärder som regeringen vidtar i företagssammanhang är helt klart.

Jag kan inte låta bli att ha funderingar kring några av de bolag staten äger, med anledning av det jag nyss nämnt.

På den lista på bolag som medföljer dagens betänkande står under Näringsdepartementets ansvar endast ett med titeln ”under avveckling”. Det är AB Bostadsgaranti, som ägts av staten och Sveriges Byggindustrier. Enligt hemsidan har det ingen aktiv verksamhet sedan flera år tillbaka. Då borde väl också Fouriertransform och Inlandsinnovation stå som ”under avveckling”, om det nu var så att deras kapital behövdes för att starta Saminvest? Eller det kanske kvittade – man kanske ville avveckla dem ändå? Det kan vara en fråga som får hänga i luften.

Vi kan också konstatera att i kolumnen ”ekonomiska mål beslutade av ägaren” på samma lista är det 12 av 41 bolag under Näringsdepartementets ansvar som inte har ekonomiska mål. Det kanske finns skäl till det. Det kanske finns fler ägare eller särskilda överenskommelser. Men de flesta är faktiskt ägda endast och till 100 procent av staten.

Det går även att ifrågasätta ägandet av vissa företag. Särskilt Svenska huset i Sankt Petersburg är en spännande konstruktion av ägande med ett bolag inblandat som det inte går att få fram några offentliga uppgifter om. Jag har försökt; jag har sökt på alla möjliga sajter för att få fram något om det bolaget. Det går inte.

Hur kommer det sig att Akademiska Hus, med många offentliga hyresgäster, eller Vasallen, med en uthyrbar area om ca 227 000 kvadratmeter på fem orter, inte styrs om till att prioritera till exempel bostadsbyggande? Förvaltare av kontorsfastigheter och affärslokaler finns det gott om i andra företag, som i så fall mycket väl skulle kunna ta över verksamheten.

Herr talman! Jag ska avsluta med att säga att vi kristdemokrater vill se våra gemensamma resurser förvaltas och utvecklas på ett så hållbart sätt som möjligt. Det finns inget egenvärde i att staten äger företag som andra aktörer i samhället skulle kunna driva lika bra eller till och med bättre. Men de företag som ändå ägs ska vara relevanta för staten och dess invånare och hanteras på bästa sätt. Jag är inte främmande för att Kristdemokraterna kommer med förslag på förändringar i företagsbeståndet framöver.

(Applåder)

Anf. 139 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Herr talman! Svenska folkets företag ska vara välskötta och verka som goda förebilder. Det som sker i dessa bolag angår på sätt och vis alla oss dryga 9 miljoner invånare.

Ett vägledande begrepp är den hållbara utvecklingen. Det gäller såväl socialt som ekonomiskt och ekologiskt. Företagen ska också ligga i framkant när det gäller innovation och jämställdhet. Allt detta kräver ett stort ansvar, en framåtblick och en återkommande öppen uppföljning.

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse om 2016 års redogörelse för företag med statligt ägande samt 34 motionsyrkanden om statliga företag från den allmänna motionstiden.

Under beredningen av ärendet har närings- och innovationsminister Mikael Damberg, närmare bestämt den 25 oktober, lämnat information till utskottet om statens försäljning av aktier i SAS AB, helt i enlighet med det bemyndigande som riksdagen gav våren 2010.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till betänkande i dess helhet och avslag på de motionsyrkanden som ingår i ärendet.

Jag vill också tillägga att systemet med årliga redogörelser från regeringen baseras på ett beslut i riksdagen från våren 1981. Det är således 35:e året i följd som riksdagen behandlar en skrivelse av detta slag. Syftet är detsamma nu som då: att för riksdagen beskriva statens företagsägande och de värden som finns i de statliga företagen.

I den digitaliserade vardag som vi nu ser som självklar går det dock utmärkt att också få en god bild av företagen på regeringens webbplats, där verksamhetsberättelser och delårsrapporter finns tillgängliga. Som riksdagsledamöter har vi också möjlighet att bevista årsstämmorna, vilket en del också gör.

Låt mig ändå lyfta fram följande delar i ett gediget och innehållsrikt betänkande: I de statliga bolagen finns, som nämnts här, 50 hel- och delägda bolag, varav 2 är börsnoterade. Staten har ett stort ansvar för att vara en aktiv och professionell ägare, och det övergripande målet för regeringen är att bolagen ska skapa värde och i förekommande fall se till att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl.

Huvuddelen av bolagen med statligt ägande drivs på affärsmässiga grunder och verkar på fullt konkurrensutsatta marknader. Ofta spelar de en viktig roll i samhället, och flertalet har en gång startats som affärsverk, affärsverksamhet inom myndigheter eller statliga monopol. Därefter har verksamheten bolagiserats i syfte att bedrivas effektivt och öka förutsättningarna för konkurrensneutralitet, och dit har nya, privata aktörer vanligen sökt sig.

Det framförs ibland, såsom skett från denna talarstol och i motioner från moderater, liberaler, centerpartister och kristdemokrater, att staten egentligen inte bör syssla med bolagsägande. Jag vill för min del framhålla vikten av att staten genom att vara en aktiv, professionell ägare kan lägga fokus på långsiktigt värdeskapande.

Herr talman! Det finns ett antal företag, närmare bestämt runt 25 stycken, som har ett uttalat samhällsuppdrag gällande andra effekter än enbart ekonomisk avkastning. Bland dessa finns till exempel Systembolaget, Svenska Spel, Sveaskog, Samhall, Rise, SOS Alarm och Almi Företagspartner.

Jag noterar att i den samlade motionen från Moderaterna, Liberalerna, Kristdemokraterna och Centern vill man att endast fyra företag ska undantas från att betraktas som tänkbara försäljningsobjekt, låt vara att det är de stora: LKAB, Apoteket, Vattenfall i Norden och Systembolaget. Resten kan, om jag förstår motionens intentioner rätt, riskera utförsäljning. Det rör sig om många jobb och stora värden som staten i så fall skulle släppa ifrån sig ansvaret för.

Jag anser att detta vore fel väg att gå för den som vill ha fortsatt fokus på hållbart företagande, gemensamt värdeskapande och jämställdhet – områden där just staten som ägare är och fortsatt kan vara en föregångare.

Till saken hör att Regeringskansliet löpande genomför analysarbete i fråga om bolag med statligt ägande, och detta kan självfallet leda till förändringar eller förtydligande av uppdrag eller inriktning eller för den delen till omstruktureringar och diskussioner om fortsatt ägande.

Statliga företag ska arbeta under krav på effektivitet, avkastning på det kapital som företaget representerar och strukturanpassning. De mål som är uppsatta för bolagen är redskap för att förmedla svenska folkets förväntningar på staten som ägare. Det handlar om ekonomiska mål, uppdragsmål och hållbarhetsmål. Uppdragsmålen sätts upp för de bolag som har särskilt beslutade samhällsuppdrag.

För egen del har jag besökt ett antal statliga företag under året. Jag kan nämna ett besök i en skogsglänta på gränsen mellan Skåne och Blekinge, där jag på sensommaren träffade en grupp engagerade människor. Några av dem var födda och uppväxta i trakten, medan andra var nyanlända flyktingungdomar från Syrien. De jobbade gemensamt i ett projekt som Sveaskog startat – allt för att lyfta fram skogsnäringen som en framtidsbransch.

Det var integration, mångfald och ett sätt att prova på arbetslivet i förhoppning om att väcka nyfikenhet och intresse för en karriär i branschen. Alla kanske inte blir skogsarbetare eller skogsvaktare, men genom praktiken på Sveaskog fick de en god inblick i Sveriges gröna guld: skogen, som är en viktig näring. Det är ett exempel på ett bra initiativ av Sveaskog i integrationsarbetet.

Andra företag som jag har besökt är till exempel Swedfund och Swedavia, och tillsammans med utskottet har vi också besökt Postnord. Vad som betonas i alla sammanhang är hållbarhet och jämställdhet.

För att nämna ett annat välkänt exempel, Apoteket, så utnämndes det till Sveriges mest hållbara företag. Samhall har fått European Business Awards pris för mest hållbara företag. Det är precis så det ska vara: Statens företag ska vara föregångare i arbete av detta slag.

Mot bakgrund av vad som framförs i motionerna 3123, 3128, 121 och 1199 när det gäller jämställdhet, rekrytering till bolagens styrelser och målet att könsfördelningen ska vara minst 40 procent av vardera könet kan framhållas att det i skrivelsen anförs att det för ägaren är viktigt att bolagsstyrelserna kännetecknas av mångfald och bredd när det gäller ålder, kön, etnicitet, branschfarenheter, akademisk bakgrund och yrke.

Jag noterar att Sverigedemokraterna i sin motion tar flera steg bakåt genom att motsätta sig fortsatt offensivt arbete för mer jämlikhet mellan könen.

Med anledning av vad som framförs i motionen från Vänsterpartiet om statliga företags medlemskap i intresseorganisationer kan nämnas att bolagen med statligt ägande är en viktig och självklar del av svenskt näringsliv och kan vara med och påverka det i rätt riktning. Här i kammaren har näringsministern besvarat en fråga om detta och bland annat hänvisat till regeringsformens bestämmelser om föreningsfrihet.

Regeringen ställer höga krav på bolagen med statligt ägande, inte minst på hållbart företagande, och bolagen ska i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter allmänhetens förtroende.

(Applåder)

Anf. 140 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Jag tackar Per-Arne Håkansson för regeringens syn på detta.

Jag skulle vilja ställa några frågor till dig, Per-Arne, om hur du ser på detta med att vara ansluten till i detta fall intresseorganisationerna Almega och Svensk Handel, som jag nämnde i mitt anförande. Du nämnde det sist i ditt anförande.

Det svar som jag fick från Mikael Damberg när jag hade en debatt med honom om detta var att detta är en viktig del av hur man agerar som ägare till bolag.

Men en sak som fortfarande stör mig i detta är att man i deras årsredovisningar fortfarande inte kan läsa sig till hur mycket de betalar till intresseorganisationer. Du nämner själv att öppenhet och transparens ska ingå. Tycker inte du, Per-Arne, att det är störande att svenska folket inte kan läsa sig till i en årsredovisning hur mycket de betalar till intresseorganisationer? Jag lutar mig mot de siffror som organisationen ST har tagit fram. Jag tror att Damberg till och med själv nämnde att detta kanske inte är bra. Du nämnde transparens och öppenhet. Det är en fråga.

Du nämnde att Postnord är en viktig del. Vi har i några anföranden fått höra hur dåligt Postnord har skötts. Det har kommit mycket kritik. Tycker du, Per-Arne, att det är okej att ett statligt bolag använder sig av cabotagekörningar när det gäller transporter? Tycker du att det är okej?

Anf. 141 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Birger Lahti för frågan.

När det gäller årsredovisningarna och vad som ska finnas i dem följer de statliga företagen det regelverk som gäller för årsredovisningar. Det är däremot viktigt att de i olika sammanhang talar om att de är medlem i en organisation och är öppna med det. Jag har uppfattat att så är fallet. Vi har, som sagt, regeringsformens bestämmelser om föreningsfrihet. Men visst kan man ha synpunkter på det. Det är kanske lämpligt att företagen i något sammanhang, även om det kanske inte sker i årsredovisningen, kan informera om detta.

Postnord är ett företag som vi äger tillsammans med Danmark på en hårt konkurrensutsatt marknad. Vi har diskuterat Postnord här tidigare. När det gäller reglerna kring cabotage förs det en debatt och en diskussion på EU-nivå där regeringen genom infrastrukturministern avser att ta initiativ till att skärpa reglerna och se till att vi får en bättre ordning framöver. Det kommer Postnord också att följa i så fall.

Anf. 142 BIRGER LAHTI (V) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaren, Per-Arne Håkansson.

Jag tänkte trycka lite grann på frågan om cabotage. När man diskuterar vägsplitageavgiften vill man komma ifrån de körningar som är olagliga. Vi äger 60 procent av Postnord. Men man är en lika stor snyltare på systemet när man använder sig av det, oavsett om man inte har svar på om de har sjysta villkor, hur länge de har varit i landet och så vidare. Någon skulle säkert reagera om jag säger de kraftfulla ord som jag tänker på. Men jag tycker att detta är lite skämmigt.

Jag hinner med en fråga till. Vattenfall har en faktureringsdel i Jokkmokk. Vattenfall är ett statligt bolag. Denna fakturahantering i Jokkmokk med 40 arbetstillfällen har lagts ut för outsourcing med budgivning. Men den har ett symbolvärde. Jokkmokksborna och norrbottningarna har offrat jättemycket för Vattenfall. Det handlar även om 40 jobb. Tycker inte Per-Arne att det är lite störande att en styrelse väljer att peka ut detta?

Detta har ett stort symbolvärde. Även om det skulle bli några spänn billigare att ta denna verksamhet till Polen, tycker inte Per-Arne Håkansson att det är lite störande att Vattenfall – det största bolag som vi har i statlig ägo – agerar så här? Skulle det inte vara bra med en dialog med styrelsen om att man inte gör så här? Tycker inte Per-Arne Håkansson att det är störande att 40 jobb i Jokkmokk är hotade, medan ägaren tittar på?

Anf. 143 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! Tack för det, Birger Lahti! När det gäller detta med Jokkmokk och Norrbotten ingår Vattenfall nu i ett samarbetsprojekt, vad jag förstår, där också länsstyrelsen och kommunen är med för att jobba vidare med frågorna och förbättra dialogen.

Jag tycker att det vore ganska destruktivt att stå här och diskutera huruvida det vore störande eller inte. Jag tror att det allra viktigaste i den här situationen är att stödja den dialog som pågår och se till att det blir så bra som möjligt för ortsbefolkningen och för den framtida utvecklingen.

Anf. 144 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja börja i den ände som Per-Arne Håkansson tog upp om ägande av statliga bolag och när man inte äger dem utan avyttrar dem.

Det används ett ord i debatten som jag är allergisk mot: utförsäljning. Utförsäljning är för mig när man säljer någonting billigt. Jag undrar om det är så ni har gjort, Per-Arne Håkansson, nu när ni har sålt aktier i SAS. Gör ni en utförsäljning av dem, eller gör ni en försäljning? För mig handlar det om en försäljning för att få bästa värde på det man vill avyttra, om man nu vill det.

Det låter på Per-Arne Håkansson som att vi skulle sälja bolag varje dag. Den som lyssnade på mitt anförande hörde att jag säger att man är en ägare som är långsiktig, men man måste också hela tiden mäta bolagen gentemot den marknad de verkar på så att de inte stör marknaden eller på annat sätt inte bär samhällsnytta. Det är också viktigt. Om inte dessa delar finns finns det kanske någon annan som kan göra detta på ett annat sätt.

Man behöver inte vara arbetslös för att man jobbar på den privata sidan. Då skulle det här landet ha problem. Det är massor med människor som är anställda i privat sektor. Vi tillhör näringsutskottet, och där handlar det en hel del om företagandet.

Jag trodde kanske att Birger Lahti i sitt inlägg skulle lyfta fram mekanismen med tvistelösning i Tyskland. Min fråga är hur regeringspartiet ser på att partnern här har en annan åsikt i frågan och driver en helt annan linje. Samtidigt tycker jag, som Penilla Gunther säger, att det är besvärande att inte det andra regeringspartiet, Miljöpartiet, finns på plats när vi debatterar de statliga bolagen.

I mitt anförande tog jag också upp Akademiska Hus och att staten har tagit pengar från bolaget för att använda på annat sätt. I Uppsala har kommunen fastigheter.

Anf. 145 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! Det var många påståenden kring affärsmässigheten. Jag tycker kanske att det för Ann-Charlotte Hammar Johnssons del vore klädsamt med en viss ödmjukhet när det gäller hanterandet av statens affärer.

Affären med SAS har hanterats helt enligt regelverket, det vill säga enligt de nya rutiner och regelverk som har upprättats efter det att till exempel Nuonaffären blev en diskussionsfråga under alliansregeringens tid och kostade skattebetalarna stora pengar. När det gäller affärsmässigheten kan vi också titta i backspeglarna och kanske ha synpunkter på att Postnord har gått ihop med posten i Danmark, vilket också skedde under den borgerliga regeringen. Visst kan man alltså ha synpunkter på affärer i efterhand på olika sätt.

När det gäller den senaste affären, där vi har avyttrat en del aktier i SAS, har det dock skett helt enligt regelverket. Den har också ganska nyligen redovisats för näringsutskottet av näringsministern.

Anf. 146 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Herr talman! Klädsamt eller inte – jag hade en fråga om ett begrepp som används. Är det ”utförsäljning” eller ”försäljning”? Jag menar inte att någon regering medvetet skulle bedriva en utförsäljning av företag. Det kanske är det Per-Arne Håkansson menar att någon har gjort, men jag

skulle aldrig ha den tanken. Jag tycker i stället att det är viktigt att man talar om ”försäljning” – om man nu *vill* sälja bolag. Det är inte säkert att man vill det. Vi har ett stort antal bolag, och vi har långsiktighet i det.

Med det sagt om den frågan återkommer jag till Akademiska Hus, som kommunen har som hyresvärd i Uppsala. Hyran har ökat rätt rejält, och det betyder plötsligt att en kommun betalar pengar till ett bolag som gör vinst och att staten plockar hem vinsten. Det blir lite intressant i debatten om vi talar om välfärdsföretag och om de ska få lov att ta ut vinst eller inte.

Jag skulle vilja veta hur Per-Arne Håkansson ser på den relationen nu, i det läge Sverige befinner sig i. Man gör stor vinst och plockar av bolagen pengar för att använda på annat håll, och sedan får bolagen höja hyran för sina egna fastigheter – vilket gör att en kommun får betala till staten.

Jag fick inte heller svar på min fråga hur Per-Arne Håkansson ser på tvistlösningsmekanismen och att Vänsterpartiet har en helt annan åsikt och går en annan väg. Och var är Miljöpartiet?

Anf. 147 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! I detta inlägg kan jag fortsätta resonemanget kring affärs-
mässighet. Det är självklart så att de affärer som görs av de statliga bolagen sköts på ett affärsmässigt, transparent och klokt sätt. Jag vill inte stå här och ha synpunkter på precis vad man har kommit överens med Uppsala kommun om i den enskilda fråga Ann-Charlotte Hammar Johnsson tar upp. Det är säkert en fråga som kommer att redovisas i de sammanhang där det rimligen finns kunskap kring affären som sådan.

När det gäller tvistlösningsmekanismen kan jag svara för det socialdemokratiska partiet och regeringen i stort. Vi står för frihandel, vi står för en hållbar utveckling och vi står för mänskliga rättigheter. Just mänskliga rättigheter har varit ämnet för en av diskussionerna när det gäller att förbättra och förstärka den tvistlösningsmekanism vi har att jobba med i de kommande och pågående förhandlingarna om handelsavtal.

Anf. 148 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Tack så mycket för ditt anförande, Per-Arne Håkansson! Jag skulle vilja fortsätta lite grann på den fråga som bland annat vår kollega Birger Lahti hade, nämligen frågan om Vattenfall och de 40 jobben i Jokkmokk.

När detta blev känt åkte jag upp till Jokkmokk – det var i augusti – och träffade de anställda på Vattenfall Accounting, alltså den administrativa enheten. De anställda gör ett fantastiskt jobb. De var väldigt ledsna över att de fått information om att deras jobb eventuellt skulle outsourcas. I min värld betyder outsourcing att man ska hitta billigare alternativ, och var i Sverige gör man det? Jag tror inte att det finns jättemycket billigare lokalyror någon annanstans eller att lönerna är lägre i Skåne än i Norrbotten, till exempel, utan för mig är det uppenbart att man från Vattenfalls sida är sugen på att flytta jobb till låglöneländer.

Vi talar om att Vattenfall och de statliga bolagen ska agera hållbart, och jag tycker inte att detta är hållbart. Min fråga till Per-Arne Håkansson och Socialdemokraterna är därför: Är ni beredda att göra ett tillägg till Vattenfalls ägardirektiv om att bolaget ska ta ett ökat samhällsansvar?

Anf. 149 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:
Herr talman! Tack för frågan, Helena Lindahl!

Helena Lindahl rycker ut och agerar, och det är självklart bra – vi ska finnas där diskussionerna och debatterna äger rum. Men när det gäller det som har skett och den information och de rapporter vi har fått vill jag också säga att det pågår en dialog mellan berörda parter. Det är Vattenfall tillsammans med länsstyrelsen och kommunen som hanterar detta, och det är väl ett tecken på att man har en öppen hållning i frågan hur man vill jobba framåt. Sedan kan vi ha kritiska synpunkter utifrån olika överväganden som har gjorts, men historiens fortsättning är att det nu förs en dialog och görs en utredning av det hela, detta är tack vare att vi har ett företag som just tar ansvar utifrån allmänintresset.

Det är bra att Helena Lindahl är en av dem som deltar i de kommande diskussionerna – jag utgår ifrån att hon kommer att göra det – men självklart finns även företrädare för berörda parter med.

Anf. 150 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag tackar för svaret, Per-Arne Håkansson, men det är fortfarande så att varken länsstyrelsen eller kommunen i Jokkmokk kan bestämma om ägardirektiven ska ändras eller inte. Det gör du, jag och den här lagstiftande församlingen tillsammans. Egentligen var det alltså inte riktigt ett svar på min fråga, så jag vill ställa den igen: Är Socialdemokraterna och Per-Arne Håkansson beredda att göra ett tillägg till Vattenfalls ägardirektiv om att bolaget ska ta ett ökat samhällsansvar? Jag vill gärna ha ett svar på den frågan.

Jag tycker faktiskt att detta är provocerande, för Jokkmokks kommun är i strykkläss – precis som många andra vattenkraftsproducerande kommuner. Man bidrar så enormt mycket till staten Sveriges välfärd, men man får småsmulor tillbaka. Jag tycker inte att detta är acceptabelt. Först ska man gå med mössan i hand och be staten om extra pengar för att klara den dagliga driften, och sedan ska det statliga bolaget – som också är med och tar stora resurser i dessa områden – dessutom säga att jobb ska outsourcas. Jag tycker att det är magstarkt.

För mig är det också oacceptabelt att Socialdemokraterna, som säger sig värna hela Sverige, inte tycker någonting om ägaransvaret. Man säger i stället att det är kommunen, länsstyrelsen och Vattenfall som ska lösa detta tillsammans. Om ett statligt bolag går ut och säger sådana här saker trots att det ska jobba med hållbarhet kanske det är dags att göra ett tillägg till ägardirektiven. Jag vill ha ett svar på frågan om Per-Arne Håkansson och Socialdemokraterna ställer upp på det.

Anf. 151 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! När det gäller ägardirektiv och så vidare ser man kontinuerligt över om de behöver skärpas eller om det ska läggas fram förslag om dem. När det gäller denna fråga är det dock kanske bättre att som Vattenfall vara snabb och agera för att få igång den dialog som nu äger rum. Det är ju ett konstruktivt sätt att bemöta detta.

Det är väl ganska lätt att i den här typen av debatter spela upp ett scenario med David och Goliat och få sympatier på det sättet, men vi behöver nog se det i ett sammanhang där samhällets olika aktörer samverkar. Då är det kommunen, länsstyrelsen och Vattenfall – som ansvarsfullt företag –

som är med. De företrädare som deltar i dessa diskussioner är knappast tondöva för den debatt och den diskussion som har varit hittills.

Anf. 152 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! I mitt anförande ställde jag ett antal frågor om hur staten och därmed regeringen ser på olika frågor gällande dess bolag och hur man hanterar dem. Jag hade också ett antal exempel, som Per-Arne Håkansson säkert hörde.

Ett av exemplen gällde företag under avveckling. Jag vet att Socialdemokraterna gärna talar om ”utförsäljning” och använder den typen av ord, men här kan vi ju konstatera att den socialdemokratiska regeringen med stöd av Miljöpartiet faktiskt har bidragit till att minst tre bolag är under avveckling – *tror* vi i alla fall. Det som skulle vara stommen för Saminvest, den efterlängtdade fond-i-fond-lösningen för det statliga riskkapitalet, står nämligen inte med på listan under ordet ”avveckling”. Det är klart att det är en av de frågor jag funderar över. På Saminvests hemsida står inte ett ord om hur det är tänkt med dessa bolag. Det verkar som att de är fresh and free och bara ska fortsätta, precis som om ingenting har hänt.

Jag undrar också över det som stod i samma betänkande, *Staten och kapitalet*, om Gröna fonden. Denna beslutade vi inte om, men Almi har fått precis de pengar som skulle krävas för att göra den insatsen. Jag säger inte att detta är fel, men jag undrar över handhavandet av det hela. Vi har inte beslutat det här, men regeringen gör det ändå, lite grann i smyg. Om man råkar läsa ett pressmeddelande får man veta det.

Anf. 153 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! När det gäller Inlandsinnovation och Fouriertransform, som nämdes här, är de kanske under avveckling i den meningen att de på sikt ska avvecklas. Men i nuläget är de dotterbolag till Saminvest. Anledningen till detta är just att man är rädd om de investeringar och åtaganden som har gjorts. En del av det som låg till grund för att denna förändring genomfördes var att resultatet inte blev vad man hade förväntat sig. Om jag inte minns fel kritiserade Riksrevisionen denna verksamhet just av det skälet.

Utifrån detta ska vi se tillkomsten av Saminvest som ett sätt att stödja utvecklingen i hela landet och som ett sätt att se till att investeringar görs. På så vis skapas fler jobb och tillväxt.

Anf. 154 PENILLA GUNTHER (KD) replik:

Herr talman! Jag kan bara konstatera att detta var ett av de märkligaste svar jag kunde få från Per-Arne Håkansson. Jag vill gärna höra från honom var beslutet togs att skapa dotterbolag till Saminvest av just de bolag från vilka man skulle ta kapital för att ha som start och dela ut till andra. Regeringen har tidigare varit väldigt tydlig med att Inlandsinnovation inte skulle fortsätta att finnas. Min kollega Helena Lindahl har debatterat detta ett antal gånger här.

Regeringen gjorde dessutom förra året ett ryck där man helt plötsligt skulle omvandla Fouriertransforms verksamhet från bilindustrin till att omfatta life science-frågor, vilket folk motsatte sig, av naturliga skäl. Det är ju inte bara för ett bolag att byta bransch – i så fall får man väl bilda ett nytt bolag.

Jag vill väldigt gärna veta varifrån Per-Arne Håkansson har fått idén om att det i förlängningen skulle vara ett dotterbolag som ska stötta upp Saminvest.

När vi ändå står här vill jag också passa på att fråga Håkansson om det som ni har på gång med flygskatten: Hur skulle detta kunna gynna det statliga bolaget Swedavia? De regionala flygplatserna runt om i landet – till exempel den i Skellefteå – som inte är statligt ägda har inte alls samma förutsättningar som de flygplatser som ägs av Swedavia. Men icke förty är det så att en flygskatt inte skulle gynna de passagerare som vill flyga inrikes när det redan i dag är dyrt. Därmed skulle det även drabba Swedavia och dess avkastning. Hur är detta tänkt?

Anf. 155 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! Det är väl att dra lite förhastade slutsatser om detta med flygskatt. Det är ju inte någonting som har lagts fram i något förslag ännu, utan det är en av de tankar och idéer som har funnits i en diskussion kring olika saker för att finansiera välfärden. Jag vet inte hur diskussionen om just denna fråga går. Det finns definitivt anledning att följa den diskussionen, se var den slutar och inte dra några förhastade slutsatser, vilket jag anser att Gunther har gjort här.

När det gäller den andra frågan, om Saminvest, står det i denna skrift – som vi har haft på våra bord en tid – att Inlandsinnovation och Fouriertransform blir dotterbolag i ett nytt nationellt utvecklingsbolag. Vad jag kan se har denna information lämnats på ett bra och tydligt sätt.

Anf. 156 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik:

Herr talman! Per-Arne Håkansson tog i sitt anförande upp att Sverigedemokraternas förslag om att skrota sifferexercisen om hur många kvinnor eller män som ska finnas i de statliga bolagsstyrelserna skulle vara att ta flera steg bakåt vad gäller jämställdhet.

Sverigedemokraterna håller absolut inte med om detta. Vi ställer oss kritiska till alla former av kvotering och positiv särbehandling på basis av kön. Vi anser att praxis av detta slag inom ramen för offentlig verksamhet bör vara att det här ska avvecklas, därför att vi i grunden tycker att det är rättsligt och moraliskt problematiskt. Detta innebär dock inte att vi inte skulle tycka att det är bra att det finns en viss dynamik i form av olika egenskaper eller kompetenser i till exempel en bolagsstyrelse. Men här blir det tvärtom – man väljer i så fall bort vissa bitar och gör urvalet enbart på basis av en medfödd egenskap.

Vad gäller de statliga bolagen finns det en handfull som har mer än 60 procent kvinnor i sina bolagsstyrelser. Man skulle i så fall behöva fasa ut vissa kvinnor från bolagsstyrelser eftersom man inte ligger i linje med den målsättning som har satts upp för hur styrelsekryteringen ska gå till.

Sverigedemokraterna har inga bekymmer med att det ser ut så, men enligt den målsättning som regeringen har ska dessa kvinnor fasa ut. Min fråga till Per-Arne är varför han och socialdemokratin tycker att kvinnor – i och med detta mål – ska fasa ut från styrelser enbart för att de är kvinnor.

Anf. 157 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! Varför ägna två minuter åt detta om Sverigedemokraterna nu inte anser att det är problem med mer än 60 procent kvinnor? Jag är benägen att tro att ni kanske tycker att det är ett problem. I så fall är detta en beskrivning av hur ni ser på politiken

Jag tycker att det är av stor vikt att betona att statens företag, precis som svenska staten i övrigt, går före när det gäller att uppmuntra och sätta press på aktörer att vara jämlika och att se kompetensen och människan, oavsett kön eller etnicitet och bakgrund. Det är av stor vikt att vi är pådrivande i det arbetet. Vi har världens mest jämställda regering. Vi har legat i framkant när det gäller detta arbete på en rad områden, och jag tycker att det vore märkligt om detta inte skulle genomsyra även de statliga företagens verksamhet.

Anf. 158 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik:

Herr talman! Att ägna sig åt denna typ av sifferexercis beträffande hur många kvinnor eller män det ska vara och hur fördelningen ska se ut – inte kopplat till kompetens eller om personen är duktig – leder till att man hamnar väldigt fel. Det primära borde vara att en person sitter i en styrelse för att den har rätt kompetens, eller för att den kan komplettera med det som behövs för att till exempel få den dynamik som är eftersträvarvärd i det enskilda bolaget.

För Sverigedemokraterna är det uppenbart att principen bör vara rätt man, eller kvinna, på rätt plats och att man väljs på basis av vilken kompetens man har, inte för att det har satts upp en viss sifferexercis i det hela.

Grundfrågan blev dock inte besvarad. När det gäller till exempel Swedavia, Bilprovningen och ett flertal andra bolag där andelen kvinnor är över 60 procent har man missat målsättningen; det är för många kvinnor i dessa bolagsstyrelser. Min fråga till Per-Arne Håkansson är: Varför är det problematiskt med att ha för många kvinnor i dessa bolagsstyrelser?

Anf. 159 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik:

Herr talman! Jag har inte i något annat sammanhang sett att det skulle vara problematiskt. Det viktiga i sammanhanget är att kompetensen och personens egenskaper som ledare och styrelseledamot som avgör saken. Detta är grunden, men för att vi ska se till att få fler kompetenta kvinnor att kanske ibland gå före och få förtroende att jobba på dessa poster krävs att vi sätter press och ställer krav för ett det ska bli mer jämställdhet.

Detta har de statliga företagen lyckats med sedan ett antal år tillbaka. De privata börsnoterade företagen har fortfarande en hel del kvar innan de når fram på samma sätt. Jag anser att det är viktigt att vi fortsätter att ha detta fokus. Jämställdheten är viktig för utvecklingen av företagen.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 24 november.)

Följande interpellationer hade framställts:

den 22 november

2016/17:136 Deltidspoliser

av *Krister Hammarbergh* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2016/17:137 Textilinsamling av företag

av *Kristina Yngwe* (C)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

2016/17:138 Utvecklingen i Turkiet

av *Hans Linde* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:139 Nationell antidopningsorganisation

av *Saila Quicklund* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:140 De afghanska tolkarnas rättigheter

av *Maria Weimer* (L)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2016/17:141 Beredningen av barnrättighetsutredningen

av *Christina Örnebjär* (L)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:142 Barnäktenskap

av *Tina Ghasemi* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2016/17:143 Främjande av vapenexport till Filippinerna

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Ann Linde (S)

2016/17:144 Översynen av områden av riksintresse för friluftsliv

av *Gunilla Nordgren* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 november

2016/17:358 Laxfiske i södra Östersjön

av *Peter Jeppsson* (S)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2016/17:359 Framtidens vattenbrist

av *Birgitta Ohlsson* (L)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2016/17:360 Undantag vid skogsavverkning

av *Saila Quicklund* (M)

till miljöminister Karolina Skog (MP)

Prot. 2016/17:33
23 november
-----

§ 16 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 23 november

2016/17:332 Den offentliga servicen i skärgården
av *Lars Tysklind* (L)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 17.00.

Sammanträdet leddes
av tredje vice talmannen från dess början till och med § 8 anf. 46 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med § 8 anf. 91 (delvis),
av tjänstgörande ålderspresidenten *Monica Green* därefter till och med
§ 11 anf. 131 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Olof Pilo

§ 1 Utökning av antalet suppleanter.....	1
§ 2 Val av extra suppleant.....	1
§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	1
§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation.....	1
§ 5 Anmälan om granskningsrapport.....	2
§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott.....	2
§ 7 Ärenden för bordläggning.....	2
§ 8 Statens budget 2017 Rambeslutet.....	2
Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU1.....	2
Anf. 1 ULF KRISTERSSON (M).....	2
Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	5
Anf. 3 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	6
Anf. 4 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	6
Anf. 5 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	6
Anf. 6 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	7
Anf. 7 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	7
Anf. 8 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	8
Anf. 9 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	8
Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik.....	9
Anf. 11 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	9
Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik.....	10
Anf. 13 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	10
Anf. 14 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	11
Anf. 15 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	11
Anf. 16 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	12
Anf. 17 ULF KRISTERSSON (M) replik.....	12
Anf. 18 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	12
Anf. 19 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	15
Anf. 20 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	15
Anf. 21 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	16
Anf. 22 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	16
Anf. 23 FREDRIK OLOVSSON (S) replik.....	17
Anf. 24 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	17
Anf. 25 FREDRIK OLOVSSON (S) replik.....	18
Anf. 26 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	18
Anf. 27 JAKOB FORSSMED (KD) replik.....	19
Anf. 28 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	19
Anf. 29 JAKOB FORSSMED (KD) replik.....	20
Anf. 30 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	20
Anf. 31 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	21
Anf. 32 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	21
Anf. 33 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	22
Anf. 34 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	22
Anf. 35 EMIL KÄLLSTRÖM (C).....	23
Anf. 36 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	25
Anf. 37 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	26
Anf. 38 JANINE ALM ERICSON (MP) replik.....	26

Anf. 39	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	27
Anf. 40	ULLA ANDERSSON (V) replik	28
Anf. 41	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	28
Anf. 42	ULLA ANDERSSON (V) replik	29
Anf. 43	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	29
Anf. 44	MATHIAS SUNDIN (L)	30
Anf. 45	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	32
Anf. 46	MATHIAS SUNDIN (L) replik	33
Anf. 47	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	33
Anf. 48	MATHIAS SUNDIN (L) replik	33
Anf. 49	JAKOB FORSSMED (KD)	34
Anf. 50	ULLA ANDERSSON (V) replik	36
Anf. 51	JAKOB FORSSMED (KD) replik	37
Anf. 52	ULLA ANDERSSON (V) replik	38
Anf. 53	JAKOB FORSSMED (KD) replik	38
Anf. 54	FREDRIK OLOVSSON (S)	39
Anf. 55	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	41
Anf. 56	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	42
Anf. 57	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	42
Anf. 58	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	43
Anf. 59	JANINE ALM ERICSON (MP)	44
Anf. 60	MATHIAS SUNDIN (L) replik	46
Anf. 61	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	47
Anf. 62	MATHIAS SUNDIN (L) replik	47
Anf. 63	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	47
Anf. 64	JAKOB FORSSMED (KD) replik	48
Anf. 65	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	48
Anf. 66	JAKOB FORSSMED (KD) replik	48
Anf. 67	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	49
Anf. 68	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	49
Anf. 69	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	50
Anf. 70	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	50
Anf. 71	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	51
Anf. 72	ULLA ANDERSSON (V)	51
Anf. 73	MATHIAS SUNDIN (L) replik	54
Anf. 74	ULLA ANDERSSON (V) replik	54
Anf. 75	MATHIAS SUNDIN (L) replik	55
Anf. 76	ULLA ANDERSSON (V) replik	55
Anf. 77	JAKOB FORSSMED (KD) replik	55
Anf. 78	ULLA ANDERSSON (V) replik	56
Anf. 79	JAKOB FORSSMED (KD) replik	57
Anf. 80	ULLA ANDERSSON (V) replik	57
Anf. 81	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	57
Anf. 82	ULF KRISTERSSON (M) replik	60
Anf. 83	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	61
Anf. 84	ULF KRISTERSSON (M) replik	61
Anf. 85	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	61
Anf. 86	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	62

Anf. 87 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	62
Anf. 88 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	63
Anf. 89 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	63
Anf. 90 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	64
Anf. 91 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	64
Anf. 92 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	65
Anf. 93 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	65
Anf. 94 MATHIAS SUNDIN (L) replik	66
Anf. 95 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	66
Anf. 96 MATHIAS SUNDIN (L) replik	67
Anf. 97 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	67
Anf. 98 JAKOB FORSSMED (KD) replik	68
Anf. 99 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	68
Anf. 100 JAKOB FORSSMED (KD) replik	69
Anf. 101 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	70
Anf. 102 PER ÅSLING (C).....	70
Anf. 103 MARIA MALMER STENERGARD (M).....	72
Anf. 104 DAVID LÅNG (SD)	74
Anf. 105 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	77
Anf. 106 DAVID LÅNG (SD) replik	77
Anf. 107 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	77
Anf. 108 DAVID LÅNG (SD) replik	78
Anf. 109 LARRY SÖDER (KD).....	78
Anf. 110 JÖRGEN HELLMAN (S)	80
Anf. 111 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	82
Anf. 112 JÖRGEN HELLMAN (S) replik	82
Anf. 113 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	82
Anf. 114 JÖRGEN HELLMAN (S) replik	83
Anf. 115 RASMUS LING (MP).....	83
Anf. 116 LARRY SÖDER (KD) replik.....	85
Anf. 117 RASMUS LING (MP) replik	86
Anf. 118 LARRY SÖDER (KD) replik.....	86
Anf. 119 RASMUS LING (MP) replik	87
Anf. 120 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	87
Anf. 121 RASMUS LING (MP) replik	87
Anf. 122 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	88
Anf. 123 RASMUS LING (MP) replik	88
Anf. 124 DANIEL SESTRAJCIC (V).....	89
(Beslut fattades under § 12.).....	91
§ 9 Höständringsbudget för 2016	92
Finansutskottets betänkande 2016/17:FiU11.....	92
(Beslut fattades under § 12.).....	92

§ 10 Utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål.....	92
Justitieutskottets betänkande 2016/17:JuU7.....	92
Anf. 125 FREDRIK MALM (L).....	92
Anf. 126 SUSANNE EBERSTEIN (S).....	93
Anf. 127 ANNIKA HIRVONEN FALK (MP).....	94
Anf. 128 PÅL JONSON (M).....	96
(Beslut fattades under § 12.).....	97
§ 11 Statliga företag.....	97
Näringsutskottets betänkande 2016/17:NU4.....	97
Anf. 129 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M).....	97
Anf. 130 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD).....	99
Anf. 131 HELENA LINDAHL (C).....	101
Anf. 132 BIRGER LAHTI (V).....	103
Anf. 133 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	106
Anf. 134 BIRGER LAHTI (V) replik.....	106
Anf. 135 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	107
Anf. 136 BIRGER LAHTI (V) replik.....	108
Anf. 137 SAID ABDU (L).....	108
(forts. § 13).....	110
Ajournering.....	110
Återupptaget sammanträde.....	110
§ 12 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	110
FiU1 Statens budget 2017 Rambeslutet.....	110
FiU11 Höständringsbudget för 2016.....	112
JuU7 Utökade möjligheter för migrationsdomstolar att överlämna mål.....	112
§ 13 (forts. från § 11) Statliga företag (forts. NU4).....	113
Anf. 138 PENILLA GUNTHER (KD).....	113
Anf. 139 PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	115
Anf. 140 BIRGER LAHTI (V) replik.....	117
Anf. 141 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik.....	118
Anf. 142 BIRGER LAHTI (V) replik.....	118
Anf. 143 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik.....	118
Anf. 144 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	119
Anf. 145 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik.....	119
Anf. 146 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	119
Anf. 147 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik.....	120
Anf. 148 HELENA LINDAHL (C) replik.....	120
Anf. 149 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik.....	121
Anf. 150 HELENA LINDAHL (C) replik.....	121
Anf. 151 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik.....	121
Anf. 152 PENILLA GUNTHER (KD) replik.....	122
Anf. 153 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik.....	122

Anf. 154 PENILLA GUNTHER (KD) replik.....	122	Prot. 2016/17:33
Anf. 155 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik.....	123	23 november
Anf. 156 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik.....	123	-----
Anf. 157 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik.....	124	
Anf. 158 MATTIAS BÄCKSTRÖM JOHANSSON (SD) replik.....	124	
Anf. 159 PER-ARNE HÅKANSSON (S) replik.....	124	
(Beslut skulle fattas den 24 november.)	124	
§ 14 Anmälan om interpellationer.....	125	
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	125	
§ 16 Anmälan om skriftligt svar på fråga	126	
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 17.00.....	126	